

Forum of Federations

The Global Network on Federalism and Devolved Governance

ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံအချို့၏
ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ
ဖက်ဒရယ်အစီအမံများ

Jean-Francois Tremblay

ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများဖိရမ်မြန်မာနိုင်ငံရုံး
Forum of Federations Myanmar Country Office

အမှတ် ၅(က)၊ ၅ လွှာ၊ နဝရတ်ကွန်ဒို၊ စင်္ကြံလမ်း၊ ဒဂုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း - +၉၅ ၁ ၃၈၇ ၅၅၁

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ် (ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၂၀၁၉)

အုပ်ချုပ်ရေး

၂၀၀၀ အုပ်

ဘာသာပြန်

ထွန်းမင်းဦး၊ သီဟဝင့်အောင်

စာတည်း

ထွန်းမင်းဦး

ဦးကျော်ကျော်ဝေ၊ ရွက်စိမ်းစာပေ (၂၀၀၄၇)၊

အမှတ် ၄၃၊ ၄ လမ်း၊ လမ်းမတော်မြို့နယ်၊

ရန်ကုန်မြို့၊ ထုတ်ဝေ၍

ဦးမျိုးညွန့် (၂၀၀၄၃၀)၊ စာပေလောက ပုံနှိပ်တိုက်

အမှတ် ၁၇၃၊ ၃၃ လမ်း၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့တွင်

မျက်နှာဖုံးနှင့် အတွင်းစာသားများ ပုံနှိပ်သည်။

စီးပွားရေး အကျိုးအလို့ငှာ ရည်ရွယ်သုံးစွဲခြင်း မဟုတ်လျှင်
ယခု စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသည်များကို ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများဖိုရမ်၏ အမည်ကို
ဖော်ပြလျက် လွတ်လပ်စွာ ဖော်ပြ၊ ဖြန့်ဝေ၊ ကူးယူနိုင်ပါသည်။

၃၃၆

Jean-Francois Tremblay (ထွန်းမင်းဦး၊ သီဟဝင့်အောင်)

ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံအချို့၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ်အစီအမံများ /

Jean-Francois Tremblay (ထွန်းမင်းဦး၊ သီဟဝင့်အောင်)

ရွက်စိမ်းစာပေ၊ ၁ - ကြိမ်၊ ၂၀၁၉။

၁၀၉ - စာ၊ ၁၃.၅ စင်တီ × ၂၁.၀ စင်တီ

(၁) ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံအချို့၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ

ဖက်ဒရယ်အစီအမံများ

**ပက်ဒရယ်နိုင်ငံအချို့၏
ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာပက်ဒရယ်အစီအမံများ**

Jean-Francois Tremblay

Forum of Federations

The Global Network on Federalism and Devolved Governance

မာတိကာ

၁။	အမှာ	i
၂။	စာတမ်းအနှစ်ချုပ်	၁
၃။	အိန္ဒိယ	၁၃
၄။	မလေးရှား	၃၃
၅။	ဘရာဇီး	၄၇
၆။	ကနေဒါ	၅၇
၇။	ဆွစ်ဇာလန်	၇၃
၈။	ဩစတြေးလျ	၈၅
၉။	ဂျာမနီ	၉၅

အမှာ

ယခုစာအုပ်မှာ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့်ပတ်သက်၍ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများဖိုရမ် မြန်မာနိုင်ငံရုံးက ထုတ်ဝေသော ဒုတိယမြောက် စာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ပထမစာအုပ်မှာ ဂျော့ချ်အန်ဒါဆင် ရေးသားသော Fiscal Federalism: A Comparative Introduction ကို ဘာသာပြန်ဆို ထားသည့် အခြေပြုဘဏ္ဍာရေး ဖက်ဒရယ်လစ်ဇင်ဖြစ်ပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့်ပတ်သက်၍ စာဖတ်သူများ၏ အာလယကို အထိုက်အလျောက် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ယခုတဖန်လည်း ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ်စနစ်အကြောင်းကို လေ့လာပြုစုထားသောစာတစ်အုပ်ကိုဘာသာပြန်ဆိုထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။ မူရင်း စာရေးသူ JEAN-FRANCOIS TREMBLAY မှာ ကနေဒါနိုင်ငံ အော့တဝါမြို့ရှိ အော့တဝါ တက္ကသိုလ်တွင် စီးပွားရေးပညာဌာန တွဲဖက် ပါမောက္ခအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေပြီး မြန်မာနိုင်ငံသို့လည်း အကြိမ်ကြိမ် လာရောက်ကာ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်နှင့် လည်းကောင်း၊ အရပ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လည်းကောင်း၊ UPDJC နိုင်ငံရေးပါတီများ အစုအဖွဲ့ နှင့်လည်းကောင်း ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့် ပတ်သက်သော အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲများတွင် လာရောက်ဆွေးနွေးဖူးသူ ဖြစ်ပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ သုတေသနများ၊ စာတမ်းများ ပြုစုရေးသားနေသူ တယောက်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ယခု စာတမ်းမှာဖက်ဒရယ် နိုင်ငံ ၇ နိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ်စနစ်

အကြောင်းကို လေ့လာပြုစုထားသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း၊ အသုံးစရိတ်နှင့် အခွန်ဘဏ္ဍာတာဝန်များခွဲဝေခြင်း၊ အစိုးရအရပ်ရပ်အကြားဘဏ္ဍာငွေကြေးလွှဲပြောင်းခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေး မညီမျှမှုများ ဟူ၍ခေါင်းစဉ်များ ခွဲကာကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များဖြင့် လေ့လာတင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပညာရှင်တယောက်ဖြစ်သည်နှင့်အညီ အချက်အလက်၊ အထောက်အထားခိုင်ခိုင်မာမာဖြင့် ကျိုးကြောင်း ဆီလျော်စွာ လေ့လာသုံးသပ်ထားသည်ကို စာဖတ်သူများတွေ့ရပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်းရှိ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဖက်ဒရယ်စနစ်ကို စိတ်ဝင်စား၊ ဖတ်ရှုလေ့လာလိုကြသော စာဖတ်သူများကို နိုင်ငံတကာ ဥပမာများအား အချက်အလက်ပြည့်စုံစွာ လေ့လာဖတ်ရှု သုံးသပ်ဆင်ခြင်နိုင်ကြစေရန် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများ ဖိုရမ် မြန်မာနိုင်ငံရုံးက ဘာသာပြန်ဆို ထုတ်ဝေလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဘာသာပြန်ဆိုသူများမှာ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများဖိုရမ် မြန်မာနိုင်ငံရုံးမှ ကိုထွန်းမင်းဦးနှင့် ကိုသီဟဝင့်အောင်တို့ဖြစ်ကြပါသည်။ သူတို့၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုရပါသည်။ စာမူမှ စာအုပ်အဖြစ် ရောက်ရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးသော ကိုချစ်ဦးကိုကိုကိုလည်း ကျေးဇူးအထူးတင်ပါသည်။

ယခုဘာသာပြန်ဆို ထုတ်ဝေလိုက်သော ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံအချို့၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ်အစီအမံများ စာအုပ်သည် မြန်မာပြည် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ်စနစ်အတွက် တထောင့်တနေရာမှ ပါဝင်အားဖြည့်၊ ကူညီနိုင်လိမ့်မည်ဟု အလေးအနက် ယုံကြည်ပါကြောင်း။

ထက်မင်းလွင်

ဌာနေကိုယ်စားလှယ်

ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများဖိုရမ်မြန်မာနိုင်ငံရုံး

စာတမ်းအနှစ်ချုပ်

ယခုစာတမ်းတွင် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံ ခုနစ်နိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများကို ခြုံငုံတင်ပြထားပါသည်။ ၎င်းတွင် လက်ရှိ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများ၏ ပုံစံကွဲပြားမှုများ၊ တူညီမှုများကို ထုတ်နုတ်တင်ပြထားပြီး ဖက်ဒရယ်စနစ်၏ စရိုက်လက္ခဏာများအပေါ် ၎င်းတို့၏ သက်ရောက်မှုများကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ယခု စာတမ်းမှာ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများကို ဖော်ထုတ်တင်ပြရုံသာဖြစ်ပြီး ၎င်းတွင် အောက်ပါ ဘဏ္ဍာရေးအစီအမံများကို အဓိက မီးမောင်းထိုးပြထားပါသည်- ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း အတိုင်းအတာ၊ အသုံးစရိတ်တာဝန်များနှင့် အခွန်ကောက်ခံခြင်း တာဝန်များ ခွဲဝေခြင်း၊ အစိုးရအရပ်ရပ်ကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုစနစ်များ၊ ဘဏ္ဍာရေး မျှတမှု ဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ (အထက်အောက်) ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး

ကွာဟချက်များ၊ (ဘေးတိုက်) အလျားလိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်များ တို့ဖြစ်ပါသည်။ လေ့လာတင်ပြထားသော နိုင်ငံများမှာ အိန္ဒိယ၊ မလေးရှား၊ ဘရာဇီး၊ ကနေဒါ၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဩစတြေးလျနှင့် ဂျာမနီတို့ ဖြစ်ပါသည်။

အောက်ပါအပိုင်းတွင် စာတမ်း၏ အဓိကအချက်များကို တင်ပြထားပါသည်။ ထို့နောက် နိုင်ငံတခုချင်းစီ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများ၏ အဓိကလက္ခဏာရပ်များကို တင်ပြထားပါသည်။

အဓိကအချက်များ

- လေ့လာထားသည့် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံ (၇) ခုရှိ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများတွင် သိသာသော မတူညီမှုများ ရှိပါသည်။ ထို့အတူ ပြည်သူ့ ဝန်ဆောင်မှု အစီအစဉ်များနှင့် အခွန်မူဝါဒများ ရေးဆွဲခြင်း တွင်လည်း ဗဟိုနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ ပါဝင်မှု အခန်းကဏ္ဍ မှာလည်း ကွာခြားချက်များ ရှိပါသည်။ အချို့နိုင်ငံများသည် နှိုင်းယှဉ် ကြည့်လျှင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုများသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဘဏ္ဍာအခွန် ရှာဖွေခြင်းနှင့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု အစီအစဉ်များ ပေးအပ်ခြင်းတွင် ဗဟိုအစိုးရ၏ သိသာသော အခန်းကဏ္ဍ ရှိသည်။ တိုက်ရိုက်အစီ အစဉ်များဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ကန့်သတ်ချက်များနှင့် လွှဲပြောင်းသည့် ငွေလုံးငွေရင်း ဂရန်များ ပြည်နယ်အစိုးရများကို ချပေးခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေ ဗဟိုအစိုးရသည် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်။ အိန္ဒိယ၊ မလေးရှားနှင့် ဘရာဇီးတို့တွင် အဆိုပါပုံစံမျိုး တွေ့နိုင်သည်။ ဂျာမနီ ကဲ့သို့သော တချို့ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများတွင် မူဝါဒအပြန်အလှန် မှီခိုခြင်း (policy interdependency) မြင့်မားစွာ ရှိနိုင်ပြီး ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သော ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခြင်းမျိုး (cooperative decision-making) တွေ့ရသည် (Anderson, 2008)။ တချို့နိုင်ငံ များမှာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု များစွာလျော့ချထားကာ ပြည်နယ်အစိုးရ၏ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ကို မြင့်မားစွာ ပေးထားခြင်းနှင့် မူဝါဒဟန်ချက် ညီမှုအတွက် အစီအမံများ ပေါင်းစပ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ (ဥပမာ- ကနေဒါ၊ ဩစတြေးလျ၊ ဆွစ်ဇာလန်)

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း

- နိုင်ငံအများတွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း အတိုင်းအတာတွင် ကွာခြားချက် များစွာရှိသည်။ ဘဏ္ဍာအခွန် ကောက်ခံခြင်းနှင့် အသုံးစရိတ် သုံးစွဲခြင်း နှစ်မျိုးလုံးတွင် ကွာခြား ချက် များစွာ ရှိသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ အိန္ဒိယ၊ ဩစတြေးလျ၊ ဂျာမနီ အပါအဝင် တချို့နိုင်ငံများတွင် ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ကိုယ်ပိုင် ဘဏ္ဍာအခွန်မှာ စုစုပေါင်း အစိုးရ ဘဏ္ဍာအခွန်တခုလုံး ၏ (၄၀) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ရှိသည်။ ကနေဒါနှင့် ဆွစ်ဇာလန်တွင် (၅၀) ရာခိုင်နှုန်းကျော်အထိ ရှိသည်။ သို့သော် မလေးရှားနှင့် ဘရာဇီးတို့ကဲ့သို့သော နိုင်ငံများတွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင် မှု လျှော့ချခြင်းမှာ အနည်းငယ်သာရှိပြီး ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာအခွန်မှာ (၂၀) ရာခိုင်နှုန်း၊ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းသာ အသီးသီး ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။
- ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းတွင် အသုံးစရိတ်ဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းကို အခွန်ကောက်ခံခွင့်ဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချ ခြင်းထက် ပို၍ တွေ့ရသည်။ ဥပမာ- စုစုပေါင်းအစိုးရအသုံးစရိတ် တွင် ပြည်နယ် အစိုးရများ၏ တိုက်ရိုက်အသုံးစရိတ် သုံးစွဲမှုမှာ ဆွစ်ဇာလန်နှင့် အိန္ဒိယတွင် (၆၀) ရာခိုင်နှုန်း၊ ကနေဒါတွင် (၇၀) ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးအထိ တွေ့ရသည်။
- အခွန်ကောက်ခံခြင်းတွင်ထက် အသုံးစရိတ်တွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ပိုမိုလျှော့ချသည့်အတွက် အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သည့် အထက် အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေးကွာဟချက် (positive vertical fiscal gap) များ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ပြည်နယ်အစိုးရများ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အသုံးစရိတ် တာဝန်များ ဆောင်ရွက်ရန် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာအခွန်မှာ ယေဘုယျအားဖြင့် လုံလောက်မှု မရှိသော အခါတွင် positive vertical fiscal gap ရှိလာသည်။ အဆိုပါ ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်ကို ဖြည့်ဆည်းရန် အစိုးရ အရပ်ရပ်ကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှု လိုအပ်သည်။ အထက်အောက် ဒေါင်

လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက် အတိုင်းအတာမှာ နိုင်ငံများ တခုနှင့် တခု သိသာစွာ ကွာခြားကြသည်။

- အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေးကွာဟချက် အတိုင်းအတာ မှာ ဒေသန္တရအစိုးရအလွှာတွင် ပို၍ သိသာစွာ ကြီးမားသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဒေသန္တရအစိုးရများသည် အပေါ်အစိုးရအလွှာများမှ ငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုများကို ပြည်နယ်အစိုးရများထက် ပို၍သိသာ စွာ မှီခိုကြရသည်။ ဘရာဇီး၊ ကနေဒါနှင့် ဂျာမနီတို့တွင် အဆိုပါ ပုံစံကို တွေ့နိုင်သည်။ သို့သော် ဩစတြေးလျနှင့် ဆွစ်ဇာလန်တို့တွင် ပြောင်းပြန်တွေ့ရပြီး ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွတ်လပ်မှုမှာ ပြည်နယ်အစိုးရများထက် ပို၍ရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။

အသုံးစရိတ်တာဝန်များနှင့် အခွန်ကောက်ခံခြင်း တာဝန်များ ခွဲဝေခြင်း

- ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများတွင် အသုံးစရိတ်နှင့် အခွန်ကောက်ခံခြင်း အခွင့် အာဏာခွဲဝေခြင်းတွင် တူညီမှုများစွာ ရှိသည်။ တနိုင်ငံလုံး အတိုင်း အတာဖြင့် ဆောင်ရွက်ရပြီး ဒေသများအကြား ကျော်လွန်သက်ရောက် မှု ရှိသည့် ပြည်နယ်များအကြား ဟန်ချက်ညီစွာ ဆောင်ရွက်ရန် လိုသော အစိုးရ အစီအစဉ်များကို ဗဟိုအစိုးရကို တာဝန်ပေးအပ် လေ့ရှိသည် (Boadway and Shah, 2009; Anderson, 2010)။ အဆိုပါ အစီအစဉ်များတွင် နိုင်ငံတော် ကာကွယ်ရေး၊ နိုင်ငံခြားရေး၊ နိုင်ငံတကာ ကုန်သွယ်ရေး၊ ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ ငွေကြေးဈေးကွက်များ ကို ထိန်းကျောင်းခြင်း၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး၊ မီးရထားနှင့် လေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းများ ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။
- တူညီ (သို့မဟုတ်) ပူးတွဲတာဝန်များကို ပြည်နယ်များအကြား မတူ ကွဲပြားမှုနှင့် နှစ်သက်မှု မတူညီသည့် ကိစ္စများ၊ ပြည်နယ်များအကြား အခြေအနေ မတူညီသည့် ကိစ္စရပ်များ၊ အလျားလိုက် ဘေးတိုက် သာတူညီမျှမှု ရှိစေရန် ဗဟိုအစိုးရ၏ အခန်းကဏ္ဍတရပ် ရှိနေ သည့် အခြေအနေများတွင် တွေ့ရသည်။ အကျိုးကျေးဇူးများကို

ပြည်နယ်အဆင့်ရော တနိုင်ငံလုံးအဆင့်ပါ တွေ့နိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များတွင်လည်း တူညီ (သို့မဟုတ်) ပူးတွဲတာဝန်များကို တွေ့နိုင်သည် (Boadway and Shah, 2009)။ အဆိုပါ နယ်ပယ်များမှာ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေး ဝန်ဆောင်မှုများ၊ လူမှုဖူလုံရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးကိစ္စများတွင် တွေ့နိုင်သည်။ သို့သော် ခြွင်းချက်များရှိသည်။ ဥပမာ- ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုဖူလုံရေးကို ဗဟိုအစိုးရ တာဝန်ယူသည်ကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုများသည့် မလေးရှားနိုင်ငံတွင် တွေ့နိုင်သည်။ ၎င်းနှင့် ပြောင်းပြန်မှာ ကနေဒါနိုင်ငံဖြစ်သည်။ ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုဖူလုံရေးမှာ ပြည်နယ်အစိုးရ၏ လုံးလုံးလျားလျား တာဝန်ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏အခန်းကဏ္ဍမှာ ဘဏ္ဍာငွေကြေးအချို့ ထောက်ပံ့ရသည့် အခန်းကဏ္ဍသာရှိသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ဩစတြေးလျ နိုင်ငံတွင်လည်း ကျန်းမာရေးကဏ္ဍမှာ ပြည်နယ်အစိုးရကသာ တာဝန်ယူရသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။

- ပြည်နယ် (သို့မဟုတ်) ဒေသန္တရအစိုးရကို ပေးအပ်ထားသည့် တာဝန်များတွင် ရဲလုပ်ငန်းများ၊ ရေပေးဝေရေး၊ ဒေသန္တရ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ မြို့ပြအခြေခံအဆောက်အအုံများ၊ အိမ်ရာ၊ အပန်းဖြေလုပ်ငန်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကိစ္စရပ်များ ပါဝင်သည်။ ၎င်းနယ်ပယ်များမှာ အကျိုးကျေးဇူးအားဖြင့် ပြည်နယ် (သို့မဟုတ်) ဒေသန္တရက ခံစားရပြီး ဝန်ဆောင်မှုပေးအပ်ခြင်းမှာလည်း ဒေသန္တရအဆင့်တွင် ပို၍ ထိရောက်မှုရှိသည်။ ပညာရေးမှာလည်း များသောအားဖြင့် ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများကို ပေးအပ်ထားလေ့ရှိသည်။ ဤပုံစံကို ကနေဒါ၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဩစတြေးလျနှင့် ဂျာမနီတို့တွင် တွေ့ရသည်။ အိန္ဒိယနှင့် ဘရာဇီးတွင် ပညာရေးကို ပူးတွဲတာဝန်ယူသည်ကို တွေ့ရပြီး မလေးရှားတွင် ဗဟိုသီးသန့်အာဏာအနေဖြင့် တွေ့ရသည်။
- ပြန်လည်ဖြန့်ဝေသည့် သဘောမြင့်မားစွာရှိသည့် အခွန်များ (taxes that are highly redistributive)၊ မက်ခရိုစီးပွားရေး တည်ငြိမ်မှုနှင့်

သက်ဆိုင်သည့် အခွန်များ၊ သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များအကြား ဟန်ချက်ညီစွာ ဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးသည့် အခွန်များကို များသောအားဖြင့် ဗဟိုအစိုးရက ကောက်ခံလေ့ရှိသည်။ ၎င်းအခွန်များတွင် နိုင်ငံတကာ ကုန်သွယ်ရေးအပေါ် ကောက်ခံသည့် အခွန်များ၊ တဦးချင်း ဝင်ငွေခွန်များ၊ ကော်ပိုရိတ်ဝင်ငွေခွန်များ ပါဝင်သည်။ အဆိုပါပုံစံကို အိန္ဒိယ၊ မလေးရှား၊ ဘရာဇီးနှင့် ဩစတြေးလျတို့တွင် တွေ့ရသည်။ သို့သော် ၎င်းပုံစံကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချထားသည့် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများတွင် အမြဲတမ်းတော့ မတွေ့ရပေ။ တဦးချင်း ဝင်ငွေခွန်နှင့် ကော်ပိုရိတ်ဝင်ငွေခွန် အရင်းအမြစ်တို့ကို ကနဦးနိုင်ငံတွင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရတို့ ပူးတွဲ ကောက်ခံပြီး များသောအားဖြင့် သီးခြားစွာ ကောက်ခံခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းအခွန်များကို ဂျာမနီနိုင်ငံတွင် ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်အစိုးရတို့ ပူးတွဲသတ်မှတ်ပြီး ပူးတွဲကောက်ခံသည်။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံတွင်မူ ၎င်းအခွန်များ ကောက်ခံခွင့်ကို ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်ထိ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချထားသည်။

- ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရအစိုးရများ ကောက်ခံသည့် အခွန်များမှာ များသော အားဖြင့် အရောင်းခွန်များ၊ ပစ္စည်းခွန်များ၊ လစာမှ ကောက်ခံသည့် အခွန်များ၊ အခြား ကျဉ်းမြောင်းသော အခွန်များ၊ အသုံးပြုကြေးများ-ဥပမာ လောင်စာဆီ၊ ယာဉ်များ၊ ထိများ၊ မြေရာ အိမ်ရာ လွှဲပြောင်းမှုများ၊ အရက်နှင့် ပါကင်ခွန်များ အစရှိသဖြင့် ပါဝင်သည်။

သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် အခွန်ကောက်ခံခြင်း

- သဘာဝ သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် အခွန် ကောက်ခံခြင်းတွင်လည်း သိသာစွာ ကွဲပြားမှုများ တွေ့ရသည်။ အိန္ဒိယတွင် အဓိကကျသည့် သတ္တုများ တူးဖော်ခြင်းကို ဗဟိုအစိုးရ ကို ပေးထားပြီး အဓိကမကျသည့် သတ္တုများ၊ သစ်တောနှင့် ငါးဖမ်း လုပ်ငန်းများကိုမူ ပြည်နယ်အဆင့်တွင် လုပ်ပိုင်ခွင့် ပေးထားသည်။

သဘာဝသယံဇာတများ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် အခွန်ကောက်ခံခြင်းကို ကနေဒါတွင် ပြည်နယ်အစိုးရအား သီးသန့်လုပ်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင်းထားသည်။ ဩစတြေးလျတွင် သတ္တုတူးဖော်ခြင်းမှရသည့် ဘဏ္ဍာအရင်းအမြစ်များကို ပြည်နယ်များအား ပေးထားသည်။ ဓာတ်ဆီနှင့်ရေအား လျှပ်စစ် အပါအဝင် သယံဇာတများမှ ရရှိသည့် ခိုင်ကြေးများကို ဘရာဇီးတွင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရအား ပေးအပ်ထားသည်။ ဂျာမနီတွင်လည်း သတ္တု၊ ဓာတ်ဆီနှင့် လျှပ်စစ်အခွန်များတွင် အလားတူပင်ဖြစ်သည်။ မလေးရှားတွင် ရေနံမှ ရရှိသည့် ဘဏ္ဍာငွေကြေး၏ (၅)ရာခိုင်နှုန်းကိုသာ ထုတ်လုပ်သည့် ပြည်နယ်များက ရရှိပြီး ဘဏ္ဍာငွေကြေး၏ တဝက်နီးပါးကို ဖက်ဒရယ်အစိုးရပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှ ရရှိသည်။

အစိုးရအရပ်ရပ်ကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုစနစ်များ

- အစိုးရအရပ်ရပ်ကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုများသည် ရည်ရွယ်ချက်မျိုးစုံနှင့် ဖြစ်နိုင်သည်။ ၎င်းတို့သည် အထက်အောက်ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟမှုကို ဖြည့်ဆည်းရန် ဖြစ်နိုင်ပြီး ပြည်နယ်အစိုးရများအကြား ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည် (fiscal capacity) ညီမျှမှု အတိုင်းအတာတခုအထိ ရှိစေရန် ဖြစ်နိုင်သည်။ ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုများကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချထားသည့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးအပ်ရာတွင် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်တခု ပြည့်မီစေရန် အသုံးပြုနိုင်သည်။ ထို့အတူ ပြည်နယ်အစိုးရ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်နယ်ပယ်များတွင် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မီနိုင်ရန်လည်း ဖြစ်နိုင်သည် (Boadway, 2007a)။ အဆိုပါ ရည်ရွယ်ချက်မျိုးစုံကို ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှု စနစ်မျိုးစုံတွင် တွေ့နိုင်သည်။ ဘရာဇီး၊ ဆွစ်ဇာလန်နှင့် ဂျာမနီနိုင်ငံတို့တွင် လွှဲပြောင်းမှုစနစ်မှာ အထွေထွေ ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှု (general-purpose transfer)အပေါ် မှီတည်ပြီး အသုံးစရိတ်တာဝန်များ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာအခွန်

ဖြည့်ဆည်းခြင်း (vertical allocation of revenues) ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည် (fiscal capacity) ကို အလျားလိုက် ဘေးတိုက် တန်းတူညီမျှမှု (ပြည်နယ်များအကြား တန်းတူညီမျှမှု) ဆောင်ရွက်ရန်လည်း ဖြစ်သည်။ မလေးရှားကဲ့သို့ အချို့နိုင်ငံများနှင့် အိန္ဒိယ၊ ကနေဒါနှင့် သြစတြေးလျတို့တွင် အတိုင်းအတာတခုအထိ ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှု စနစ်သည် သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှု (specific-purpose transfer) အပေါ် ပို၍ မှီတည်သည်။ အဆိုပါ အချက်မှာ ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးအပ်ရာတွင် ဗဟိုအစိုးရက နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များ ပြည့်မီရန်နှင့် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရန် ရည်ရွယ်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်သည်။

- သီးသန့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပေးအပ်သည့် ဂရန့်များ (specific-purpose grants) တွင် တခါတရံ ပြည်နယ်အစိုးရ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် နယ်ပယ်များရှိ အစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုက်နာရမည့် ယေဘုယျ အချက်များ ပါဝင်လာသည်။ အဆိုပါ အချက်ကို သြစတြေးလျနှင့် ကနေဒါတွင် တွေ့နိုင်ပြီး ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး အသုံးစရိတ်များ ထောက်ပံ့ရန် ပြည်နယ်အစိုးရကို ဂရန့်များ ချပေးရာတွင် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် ယေဘုယျအချက်များ ပါဝင်သည်။ သူတို့နှင့် မတူသည်မှာ အိန္ဒိယနှင့် မလေးရှားရှိ သီးသန့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပေးအပ်သည့် ဂရန့် အများစုဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့တွင် ပိုမိုအသေးစိတ်သည့် ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် အစီအစဉ်များ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ပါဝင်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဗဟိုအစိုးရက အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ၏ အရင်းအမြစ်များ သုံးစွဲခြင်းတွင် သြဇာလွှမ်းမိုးလိုစိတ် ရှိခြင်းဖြစ်သည်။

မျှတရေးစနစ်များ (equalization systems)

- မျှတရေးစနစ်များမှာ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများတွင် ပုံစံမျိုးစုံဖြင့် တွေ့ရသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် မျှတရေးစနစ်များ၏ ကျယ်ပြန့်သော

ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည် အားနည်းသည့် ပြည်နယ်အစိုးရများကို ဖြည့်တင်းပေးရန် ဖြစ်သည်။ အခြားပြည်နယ်များရှိ ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် မတိုင်းမယိမ်း ဝန်ဆောင်မှုများကို သိပ်မကွာသော အခွန်နှုန်းထားများနှင့် ပေးအပ်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကနေဒါ၊ ဩစတြေးလျနှင့် ဂျာမနီနိုင်ငံတို့၏ မျှတရေးစနစ်များတွင် အဆိုပါ ကျယ်ပြန့်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်သည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ သို့သော် အဆိုပါ ရည်မှန်းချက်ပြည့်မီစေရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် မျှတရေးအစီအစဉ်များကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲရာ၌ ကွဲပြားမှုများရှိသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။

- ဥပမာအားဖြင့် ဩစတြေးလျနှင့် ကနေဒါတွင် မျှတရေးပေးအပ်ငွေများကို ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည်အပေါ်တွင် တိုင်းတာအခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်သည်။ ကနေဒါစနစ်တွင် ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာအခွန်ရှာနိုင်စွမ်း (revenue raising capacity) တခုတည်းကိုသာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။ ဩစတြေးလျစနစ်တွင်မူ ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာအခွန် ရှာနိုင်စွမ်းရော အသုံးစရိတ် လိုအပ်ချက် (expenditure needs) ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။ အိန္ဒိယတွင် ဗဟိုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရအကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး မျှဝေခြင်းအထူးအစီအမံများဖြင့် မျှတရေးကို ဆောင်ရွက်သည်။ အဆိုပါ အစီအမံများတွင် ပြည်နယ်များအကြား ဘဏ္ဍာအခွန်မျှဝေခြင်းကို တဦးချင်းဝင်ငွေ အညွှန်းကိန်းများ၊ ပြည်နယ်များ၏ အသုံးစရိတ် လိုအပ်ချက် အညွှန်းကိန်းများ၊ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု ပေးအပ်ခြင်း ကုန်ကျစရိတ်များအပေါ် အခြေခံဆောင်ရွက်သည်။
- ကနေဒါနှင့် ဩစတြေးလျတွင် ဖက်ဒရယ်ငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှုများကို ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏ အထွေထွေ ဘဏ္ဍာအခွန်မှ ပေးအပ်သည်။ အိန္ဒိယတွင် မျှတရေးကို ပူးတွဲအခွန်အရင်းအမြစ်များမှ အဓိကဆောင်ရွက်သည်။ ဂျာမနီတွင် မျှတရေးစနစ်မှာ ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်သော ပြည်နယ်များမှ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည် နိမ့်သော ပြည်နယ်များသို့ အလျားလိုက် ဘေးတိုက် လွှဲပြောင်းခြင်း

ဖြစ်သည်။ ဆွစ်ဇာလန်တွင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏ မျှတရေးလွှဲပြောင်းမှုများအပြင် ဝင်ငွေများသော ပြည်နယ်များမှ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည် ပျမ်းမျှအောက် ရောက်နေသော ပြည်နယ်များသို့ လွှဲပြောင်းခြင်းဖြစ်သည်။

အလျားလိုက် ဘေးတိုက် ဘဏ္ဍာရေး မညီမျှမှုများ

- ပြည်နယ် ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည်သည် ပြည်နယ်၏ တဦးချင်း အသားတင် ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး (per capita GDP) နှင့် များစွာ ဆက်စပ်နေသည်။ တဦးချင်း GDP အရ ပြည်နယ်များအကြား ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည် ကွာဟချက်သည် နိုင်ငံများအကြား သိသာစွာ ကွာခြားသည်။ မလေးရှားနှင့် အိန္ဒိယတို့တွင် အလျားလိုက် ဘေးတိုက် ဘဏ္ဍာရေး မညီမျှမှုများမှာ ကြီးမားသည်။ ချမ်းသာသော ပြည်နယ်များ၏ တဦးချင်း GDP များသည် ဆင်းရဲသော ပြည်နယ်များထက် သုံးဆမျှ ငါးဆ ကြီးမားသည်။ ကနေဒါနှင့် ဆွစ်ဇာလန်တို့တွင် အလျားလိုက် ဘေးတိုက် ဘဏ္ဍာရေး မညီမျှမှုများမှာ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လျှင် သေးငယ်သည်။
- အစိုးရအရပ်ရပ်ကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုစနစ်များသည် မတူညီသော ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည်များရှိသည့် ပြည်နယ်များအကြား ယေဘုယျအားဖြင့် သိသာသော မျှတစေသည့် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသည်။ ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည်အပေါ် မူတည်၍ မျှတမှုဖြစ်စေရန် ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုစနစ်များ ကြီးမားစွာ ရှိနေသော စုစုပေါင်း ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုတွင် မျှတရေး လွှဲပြောင်းမှုက ကြီးမားစွာ ပါဝင်နေသည့် နိုင်ငံများတွင် အဆိုပါ မျှတမှု ဖြစ်စေခြင်း အကျိုးသက်ရောက်မှုက ပို၍ ကြီးမားစွာရှိသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဂျာမနီနိုင်ငံတွင် အဆိုပါ ပုံစံကို တွေ့နိုင်သည်။ သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှု (specific-purpose transfer) များ ပိုမိုအရေးပါသည့် နိုင်ငံများတွင်မူ ဘဏ္ဍာငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှုစနစ်၏ မျှတမှုဖြစ်စေခြင်း အကျိုးသက်ရောက်မှု

က နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လျှင် အကန့်အသတ်နှင့် ရှိနေသည်။ အိန္ဒိယတွင် အဆိုပါ အချက်ကို တွေ့နိုင်ပြီး အထွေထွေဘဏ္ဍာရေးလွှဲပြောင်းမှု က မျှတမှုဖြစ်စေခြင်း အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိသော်လည်း သီးသန့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှုများက ပြည်နယ်များ အကြား ဘဏ္ဍာရေး ကွာခြားချက်များ ပိုမိုဖြစ်စေသည်ကို တွေ့ရ သည်။ သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှုအပေါ် ပို၍ကြီးမားစွာ မှီခိုသည့် မလေးရှားရှိ ဘဏ္ဍာငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှု စနစ်သည် ပြည်နယ်များအကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေးကွာဟမှု ပို၍ ကြီးမားစေသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဘဏ္ဍာငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှု စနစ်များကို စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေမူဘောင်

- တချို့နိုင်ငံများတွင် ဘဏ္ဍာငွေကြေးလွှဲပြောင်းရေးစနစ်များကို နိုင်ငံ ၏ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားသည်။ ဥပမာ-ဗဟို အစိုးရ အခွန်များကို မျှဝေပေးရန် အိန္ဒိယ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားသည်။ မလေးရှားတွင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏ ဂရန့်အစီ အစဉ်များကို ဖွဲ့စည်းပုံတွင် ဖော်ပြထားပြီး ဖက်ဒရယ်အစိုးရအခွန် အမျိုးမျိုးကို မျှဝေရန် ဘုရားဇီး ဖွဲ့စည်းပုံတွင် ပါရှိသည်။ ကနေဒါ ဖွဲ့စည်းပုံတွင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရကို မျှတမှုဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက် ပေးရမည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ သို့သော် ယေဘုယျဆန်ဆန် ဖော်ပြ ထားခြင်းဖြစ်ရာ ဖက်ဒရယ်အစိုးရအနေဖြင့် အဆိုပါအချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် သင့်တော်သလို ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ဂျာမနီဖွဲ့စည်းပုံတွင်လည်း ဘဏ္ဍာငွေကြေး မျှဝေမှုကို ဖော်ပြထား သည်။
- တချို့နိုင်ငံများတွင် အစိုးရအရပ်ရပ်ကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှု များနှင့် ပတ်သက်၍ အကြံပြုချက်များ ပေးရန် လွှတ်လပ်သော ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်များ ဖွဲ့စည်းထားသည်။ အိန္ဒိယတွင် အဆိုပါ ပုံစံမျိုးတွေ့နိုင်ပြီး ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်က ဗဟိုအစိုးရကို အခွန်

ဘဏ္ဍာ မျှဝေခြင်း အစီအမံများကို အကြံပြုသည်။ အလားတူ
 ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်မျိုးကို ဩစတြေးလျတွင် တွေ့နိုင်သည်။
 သို့သော် အဆိုပါ ကော်မရှင်မျိုးကို မလေးရှား၊ ဘရာဇီး၊ ကနေဒါ၊
 ဆွစ်ဇာလန်နှင့် ဂျာမနီတို့တွင် မတွေ့ရပေ။

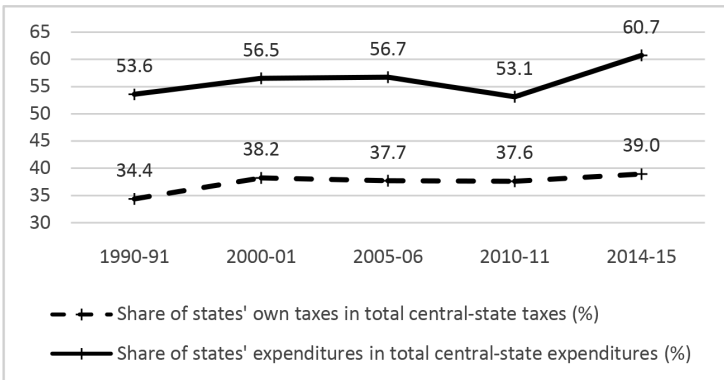
အိန္ဒိယဖက်ဒရယ်နိုင်ငံကို ပြည်နယ် (၂၉) ခုနှင့် ဗဟိုက အုပ်ချုပ်သော ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ (၇)ခုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ယေဘုယျသတ်မှတ်ချက်အောက် အကျုံးဝင်သော (general category) ပြည်နယ် (၁၈) ခုရှိပြီး အထူးသတ်မှတ်ချက်အောက် အကျုံးဝင်သော (special category) ပြည်နယ် (၁၁) ခုရှိသည်။ အထူးသတ်မှတ်ချက်အောက် အကျုံးဝင်သော ပြည်နယ်များမှာ အဓိကအားဖြင့် တောင်ထူထပ်သော နယ်မြေများတွင်ဖြစ်ပြီး များသောအားဖြင့် သေးငယ်ပြီး ဆင်းရဲသော ပြည်နယ်များဖြစ်သည်။ အောက်ပါ ဆွေးနွေးချက်တွင် ယေဘုယျသတ်မှတ်ချက်အောက် အကျုံးဝင်သော ပြည်နယ်များကို လေ့လာတင်ပြထားသည်။

၁.၁။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း

ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံအချို့ထက် အိန္ဒိယတွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟို ချုပ်ကိုင်မှု ပိုမိုများပြားသော်လည်း အိန္ဒိယတွင် ပြည်နယ်အစိုးရများမှာ အခွန် ကောက်ခံခြင်းနှင့် အသုံးစရိတ် သုံးစွဲခြင်းတွင် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လျှင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍတွင် ရှိသည်။ ပုံ ၁.၁ တွင် ပြထားသည့်အတိုင်း ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ကိုယ်ပိုင် အခွန်ဘဏ္ဍာမှာ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ တွင် အစိုးရအရပ်ရပ် စုစုပေါင်း အခွန်ဘဏ္ဍာ၏ (၃၉) ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်။ ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ်မှာ အစိုးရအရပ်ရပ် စုစုပေါင်း အသုံး

စရိတ်၏ (၆၀) ရာခိုင်နှုန်းကျော်ရှိသည်။ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများတွင် တွေ့ရလေ့ရှိသည့်အတိုင်း အသုံးစရိတ်ဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းကို အခွန်ဘဏ္ဍာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းထက် ပို၍ တွေ့ရသည်။ ၁၉၉၀ နှင့် ၂၀၁၅ အတွင်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ပိုမိုလျှော့ချလာသော်လည်း ပြည်နယ် အစိုးရများ၏ အခွန်ဘဏ္ဍာနှင့် အသုံးစရိတ်ကြား ဟွာဟချက်မှာ ပြောင်းလဲမှု သိပ်မရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

ပုံ ၁.၁။ ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ကိုယ်ပိုင် အခွန်ဘဏ္ဍာနှင့် တိုက်ရိုက် အသုံးစရိတ်များ ပါဝင်မှုအချိုး(အိန္ဒိယ)

အရင်းအမြစ်- Rao နှင့် အိန္ဒိယအစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အိန္ဒိယ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစာရင်း ညွှန်းကိန်းအချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင်တွက်ချက်မှု။

၁.၂။ အသုံးစရိတ်နှင့် ဘဏ္ဍာအခွန်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခွဲဝေမှုများ

ဗဟိုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများတွင် သီးသန့် လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်များ ရှိသကဲ့သို့ ပူးတွဲတာဝန်များလည်း ရှိသည်။ ထို့အပြင် ပြည်နယ် လုပ်ပိုင်ခွင့် တာဝန်အချို့ကို လက်တွေ့တွင် ဒေသန္တရအစိုးရများနှင့် ပူးတွဲဆောင်ရွက် သည်များရှိသည်။ ဇယား ၁.၁ တွင် အစိုးရ အလွှာ (၃) ရပ်အကြား

ဥပဒေပြုရေးနှင့် အသုံးစရိတ်တာဝန်များ သတ်မှတ်ချက်အချို့ကို အကျဉ်းချုပ် တင်ပြထားပါသည်။

ဇယား ၁.၁။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ဥပဒေပြုရေးနှင့် ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသော အသုံးစရိတ်တာဝန်အချို့။

(အိန္ဒိယတွင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရဟု ခေါ်သည်။)

လုပ်ငန်း	ဥပဒေပြုတာဝန်	လုပ်ငန်းတာဝန် အမှန်တကယ် ခွဲဝေခြင်း
နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်နယ် အချင်းချင်းကြား ကုန်သွယ်ရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး	ဗဟို	ဗဟို
ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ အာမခံနှင့် ငွေကြေး	ဗဟို	ဗဟို
ကာကွယ်ရေးနှင့် နိုင်ငံခြားရေးရာ	ဗဟို	ဗဟို
အဓိကတွင်းထွက်ပစ္စည်းများ	ဗဟို	ဗဟို
မီးရထားလမ်း၊ လေကြောင်း လမ်း၊စာတိုက်ဝန်ဆောင်မှုများ၊ ပြည်နယ်အချင်းချင်းကြား မြစ်ကြောင်းများ	ဗဟို	ဗဟို
မူပိုင်ခွင့်များ	ဗဟို	ဗဟို
နိုင်ငံသားဖြစ်မှုနှင့် တိုင်းတပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့မှု	ဗဟို	ဗဟို

လုပ်ငန်း	ဥပဒေပြုတာဝန်	လုပ်ငန်းတာဝန် အမှန်တကယ် ခွဲဝေခြင်း
ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ၊ တရားမမှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး	ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ်	ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ်
ပညာရေး	ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ်	ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ်
ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု	ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ်	ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ်
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်	ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ်	ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ်
စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးရာ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း	ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ်	ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ်
လူမှုဖူလုံရေးနှင့် အာမခံလုပ်ငန်း	ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ်	ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ်
ရဲတပ်ဖွဲ့၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ တရားရေးဌာနစီမံခန့်ခွဲမှု	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
အများပြည်သူရပိုင်ခွင့်နှင့် ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
သာမန်တွင်းထွက်ပစ္စည်းများ	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
ရေပေးဝေမှု၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာ ရေးနှင့် မိလ္လာစနစ်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
စိုက်ပျိုးရေး၊ သစ်တောနှင့် ငါးလုပ်ငန်း	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
ပြည်သူပိုင်မြေများနှင့် သဘာဝသယံဇာတများ	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ

Source: Rao (2007).

ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံ အများစုနည်းတူ ဗဟိုအစိုးရ သီးသန့် တာဝန်ယူရသည့် နယ်ပယ်များမှာ တနိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် ဆောင်ရွက်ရသည့် ကာကွယ်ရေး၊ နိုင်ငံခြားရေး၊ ကုန်သွယ်ရေး၊ ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ မီးရထား၊ လေကြောင်းပို့ဆောင်ရေး၊ နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့်၊ ရွှေ့ပြောင်းအခြေချနေထိုင်ခြင်းများ ပါဝင်သည်။ အရေးကြီးသည့် အချက်မှာ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး မူဝါဒနယ်ပယ်များ ဖြစ်သည့် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုဖူလုံရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး စီမံချက်များ ရေးဆွဲခြင်းတို့တွင် ဗဟိုနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ ပူးတွဲတာဝန်ယူခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါ နယ်ပယ်များမှာ ကုန်ကျစရိတ်များသည့် အစိုးရတာဝန်များဖြစ်သည်။ အခြားဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများနှင့် ယှဉ်လျှင် ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ တာဝန်မှာ အကန့်အသတ်နှင့်သာ ရှိသည်။ ဆက်လက်ဖော်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတာဝန်များတွင် ရေပေးဝေရေး၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး၊ မိလ္လာနှင့် ရေဆိုးမြောင်းစနစ်၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ သဘာဝသယံဇာတနယ်ပယ်များ ပါဝင်သည်။ သို့သော် ပြည်နယ်အစိုးရများတွင် ဆိုခဲ့ပါ နယ်ပယ်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဥပဒေပြုရေး အခွင့်အာဏာရှိသည်။

ဇယား ၁.၂ တွင် ကုန်ကျစရိတ်များသည့် အစိုးရတာဝန်များတွင် ဗဟိုနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ အမှန်တကယ် အသုံးစရိတ်အချိုးများကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ပြည်နယ်အစိုးရများမှာ ပညာရေးနှင့်ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု ကဏ္ဍများတွင် အဓိကပါဝင်ပြီး အစိုးရ (၂) ရပ်လုံးမှာ စီးပွားရေး၊ အိမ်ရာနှင့် အခြားလူမှုဝန်ဆောင်မှုများတွင် အနည်းနှင့်အများဆိုသလို တူညီစွာ ပါဝင်ကြသည်။

ဇယား ၁.၂။ နယ်ပယ်အချို့တွင် ဗဟိုနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ အသုံး
စရိတ်သုံးစွဲမှုအချိုး (၂၀၁၁ ခုနှစ် အိန္ဒိယ)

ဗဟိုအစိုးရ ပြည်နယ်အစိုးရများ		
စီးပွားရေးကိစ္စရပ်များ	၅၁. ၈	၄၈. ၂
အိုးအိမ်နှင့် ရပ်ရွာ သန့်ရှင်းသာယာရေး	၄၈. ၂	၅၁. ၈
ကျန်းမာရေး	၂၇. ၉	၇၂. ၁
ပညာရေး	၁၂. ၁	၈၇. ၉

**အရင်းအမြစ်-IMF အစိုးရဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ်
မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု**

အခွန်ကောက်ခံခြင်းတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက အစိုးရအလွှာအသီးသီး
အား အခွန်အရင်းအမြစ်အချို့ကို သီးသန့်ကောက်ခံပိုင်ခွင့် ပေးအပ်ထား
သည်။ ပူးတွဲအခွန်ကောက်ခံမှု အခွင့်အာဏာမရှိပေ။ အခွန် အရင်းအမြစ်
အားလုံးကို အစိုးရအလွှာတစ်ရပ်ကို အပြည့်အဝ ကောက်ခံပိုင်ခွင့် ပေးအပ်
ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အခွန်တရပ်ကို ကောက်ခံရန် အခွင့်အာဏာရှိသည့်
အစိုးရက ၎င်းအခွန်ကောက်ခံမည့် အခွန်အရင်း အမြစ်များ၊ အခွန်
နှုန်းထားများ၊ အခွန်ကောက်ခံခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းများကို ဆောင်ရွက်
ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ဇယား ၁.၃ တွင် အခွန် အခွင့်အာဏာများကို ဖော်ပြ
ထားပါသည်။

ဇယား ၁.၃။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ အခွန်ကောက်ခံခွင့် အာဏာအချို့သတ်မှတ်ပုံ

ဗဟို	တဦးချင်း ဝင်ငွေခွန် (စိုက်ပျိုးရေးဝင်ငွေမှ အပ)၊ ကော်ပိုရိတ် ဝင်ငွေခွန်၊ ဗဟိုယစ်မျိုးခွန်၊ အကောက်ခွန်၊ ဝန်ဆောင်မှုအခွန်များ
ပြည်နယ်	မြေယာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးဝင်ငွေခွန်များ၊ အရောင်းခွန်၊ ပြည်နယ်ယစ်မျိုးခွန်၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအခွန်၊ လျှပ်စစ် အခွန်
ဒေသန္တရ	ပစ္စည်းခွန်၊ ရေပေးဝေမှုအပေါ် သုံးစွဲခ

Source: Rao (2007).

တဦးချင်း ဝင်ငွေခွန်နှင့် ကော်ပိုရိတ်ဝင်ငွေခွန်တို့ပါဝင်သည့် ကျယ်ပြန့်သော အခွန်များကို ဗဟိုအစိုးရအား ကောက်ခံခွင့်ပေးထားသည်။ ပြည်နယ်များက ဘဏ္ဍာရေး အဓိကအရင်းအမြစ်တခုဖြစ်သည့် အရောင်းခွန် ကောက်ခံခွင့်ရှိပြီး ပစ္စည်းခွန်များကို ဒေသန္တရအစိုးရများအား ကောက်ခံခွင့်ပေးထားသည်။ ဇယား ၁. ၄ တွင် ဗဟိုနှင့် ပြည်နယ် အစိုးရများအကြား အဓိက အစိုးရဘဏ္ဍာရေး အရင်းအမြစ်များ မည်သို့ ခွဲဝေသည်ကို ဖော်ပြထားသည်။ ပြည်နယ်အစိုးရက ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအပေါ် ကောက်ခံသည့် အခွန်များမှ သုံးပုံနှစ်ပုံနှင့် ကုန်ပစ္စည်းများ ရောင်းချခြင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးအပ်ခြင်း (သုံးစွဲခ) များမှ ထက်ဝက်ခန့်ကို ကောက်ခံရရှိသည်။

ဇယား ၁.၄။ ဗဟိုနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာရေးအရင်းအမြစ်များ အချိုး (အဓိကဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်များ)အိန္ဒိယ၊ ၂၀၁၁။

	ဗဟိုအစိုးရ ပြည်နယ်အစိုးရများ	
တဦးချင်းဝင်ငွေခွန်များ	၁၀၀. ၀	၀. ၀
ကော်ပိုရိတ်ဝင်ငွေခွန်များ	၁၀၀. ၀	၀. ၀
ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုအခွန်များ	၃၃. ၇	၆၆. ၃
နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်မှုအခွန်များ	၁၀၀. ၀	၀. ၀
ပိုင်ဆိုင်မှုဝင်ငွေခွန်	၆၀. ၅	၃၉. ၅
ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုရောင်းရငွေ	၅၃. ၀	၄၇. ၀

အရင်းအမြစ်-IMF အစိုးရဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု

နောက်ဆုံးမှတ်သားရသည့် အချက်မှာ အသုံးစရိတ်တာဝန်များနှင့် အခွန် ကောက်ခံခြင်း နှစ်ခုလုံးနှင့် ပတ်သက်၍ ဗဟိုအစိုးရတွင် ကြွင်းကျန်အာဏာ ရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်အစိုးရများတွင် အကြွေးချေးယူခွင့်ရှိသော် လည်း ၎င်းတို့တွင် ချေးယူခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ချက် ချပိုင်ခွင့် အပြည့်အဝ မရှိပေ (Rao, 2007)။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ငွေကြေး ချေးယူရန် ဗဟိုအစိုးရ၏ သဘောတူညီချက် လိုအပ်သည်။

၁.၃။ အစိုးရအရပ်ရပ်ကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုများ

ဗဟိုအစိုးရမှ ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ လွှဲပြောင်းသည့် အဓိကပုံစံ (၂)မျိုး ရှိသည်-အခွန်ဘဏ္ဍာ မျှဝေသည့် အစီအစဉ် (revenue-sharing

arrangement) ဖြင့် ဆောင်ရွက်သည့် အထွေထွေဂရန်များ (general-purpose grant)၊ သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လွှဲပြောင်းသည့်ဂရန်များ (specific-purpose grant)။

အထွေထွေဂရန်များ (General-purpose grants)

ဗဟိုအစိုးရ၏ အခွန်များမှ သီးသန့်သတ်မှတ်ထားသော အခွန်ဘဏ္ဍာ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုကို ပြည်နယ်များသို့ လွှဲပြောင်းပေးသည်။ ၎င်းအခွန် ဘဏ္ဍာ မျှဝေသည့် အစီအစဉ်တွင် ဗဟိုအစိုးရအခွန်များအားလုံး ပါဝင်သည်။ အခွန်ဘဏ္ဍာမျှဝေသည့် လွှဲပြောင်းမှုအားလုံးတွင် ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက် မပါဝင်ပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ ပြည်နယ် အစိုးရများအနေဖြင့် ၎င်းဘဏ္ဍာငွေကြေးများကို မည်သည့် ရည်ရွယ်ချက်အတွက်မဆို သုံးစွဲနိုင်သည်။

အခွန်ဘဏ္ဍာ မျှဝေခြင်းကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံတွင် ဖော်ပြထားသော်လည်း ဗဟိုအစိုးရအခွန်များ မည်ရွှေ့မည်မျှ ပြည်နယ်များကို မျှဝေပေးမည် ဆိုသည်နှင့် ပြည်နယ်များအကြား ခွဲဝေခြင်းကိုမူ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၏ အကြံပြုချက်ဖြင့် ဗဟိုအစိုးရက ဆုံးဖြတ်သည်။ လက်ရှိအစီအမံများမှာ (၁၄) ခုမြောက် ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၏ အကြံပြုချက်များကို အခြေခံထားခြင်း ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၅-၂၀၂၀ ကာလအတွက် အကျုံးဝင်သည်။ လက်ရှိတွင် ဗဟိုအစိုးရအခွန်များ၏ အသားတင်စုစုပေါင်း (၄၂) ရာခိုင်နှုန်းကို ပြည်နယ်များသို့ လွှဲပြောင်းပေးသည်။ ၎င်းမှာ ပြီးခဲ့သည့် ငါးနှစ်တာကာလက (၃၂) ရာခိုင်နှုန်းထက် မြင့်မားလာခြင်း ဖြစ်သည်။ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ဗဟိုအစိုးရ၏ သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက် ဂရန်များမှ တဆင့် ပြည်နယ်အစိုးရ လုပ်ငန်းတာဝန်များ အပေါ်တွင် ပိုမိုပါဝင်ပတ်သက်လာခြင်းကို တုံ့ပြန်သည့်အနေဖြင့် ဗဟိုအစိုးရအခွန်များကို ပြည်နယ်များအား လွှဲပြောင်းခြင်းကို တိုးမြှင့်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါ အခွန်ဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ပိုမိုလျှော့ချခြင်းကို သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လွှဲပြောင်းသည့် ဘဏ္ဍာငွေကြေးများကို လျှော့ချလိုက်ခြင်းဖြင့် တစိတ်တပိုင်း ပြန်လည် ချိန်ထိုးထားသည် (Rao, 2018)။

ပြည်နယ်များအကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေးခွဲဝေခြင်းကို အောက်ပါအချက်များဖြင့် ဆုံးဖြတ်သည်။ (၁၄ ခုမြောက် ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၊ ၂၀၁၄)-

- ဝင်ငွေကွာခြားချက် (ပြည်နယ်၏ တဦးချင်း GDP နှင့် တဦးချင်း GDP အမြင့်ဆုံး ပြည်နယ်အကြား ခြားနားချက်)- ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း
- လူဦးရေ (အသုံးစရိတ်လိုအပ်ချက် အညွှန်းကိန်းများ)
 - ၁၉၇၁ လူဦးရေ - ၁၇.၅ ရာခိုင်နှုန်း
 - ၂၀၁၁ လူဦးရေ - ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း
- ဧရိယာ (ဝန်ဆောင်မှု ပေးအပ်ခြင်း ကုန်ကျစရိတ် အညွှန်းကိန်း) - ၁၅ ရာခိုင်နှုန်း
- သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု (စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် သုံးစွဲ၍ မရသော မြေယာ အညွှန်းကိန်း)- ၇.၅ ရာခိုင်နှုန်း

အထက်ပါ အချက်များအနက် တွက်ချက်မှု၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး အရေးကြီးဆုံးဖြစ်သော အချက်မှာ ပြည်နယ်တဦးချင်း၏ နှိုင်းရ GDP ဖြစ်ပြီး ၎င်းမှာ ပြည်နယ်များ၏ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည် (fiscal capacity) ကို ခန့်မှန်းရန် ရည်ရွယ်သည်။ အခြား သတ်မှတ်ချက်များမှာ ပြည်နယ်များအကြား အသုံးစရိတ်လိုအပ်ချက်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များ ကွာခြားမှုအပေါ် အခြေခံထားခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤငွေကြေး လွှဲပြောင်းသည့်စနစ်တွင် အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း မျှတရေးအပိုင်း အနည်းနှင့် အများဆိုသလို အားကောင်းသည်ကို တွေ့ရသည်။ ရှေးယခင်က ပြည်နယ်များအကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး ခွဲဝေသည့် သတ်မှတ်ချက်များတွင် အခွန်ကောက်ခံရန် အားထုတ်မှု အတိုင်းအတာ၊ ဘဏ္ဍာငွေကြေးသုံးစွဲရာတွင် စည်းကမ်းရှိမှု အတိုင်းအတာများ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့သော်လည်း လက်ရှိတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း မရှိတော့ပါ။

သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လွှဲပြောင်းသည့်ဂရန်များ
(Specific-purpose grants)

သီးသန့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပေးအပ်သည့် ဂရန်များ (ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက်များ ပါဝင်) ကို သက်ဆိုင်ရာ နယ်ပယ်များအလိုက် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ ဝန်ကြီးဌာနများမှတစ်ဆင့် ပြည်နယ်များသို့ တိုက်ရိုက်ချပေးသည်။ လက်ရှိတွင် ဗဟိုမှ ဂရန်ချပေးသည့် ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက်များ ပါဝင်သော အစီအစဉ် (၂၈) ခုရှိသည်- ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ ကျေးလက်အလုပ်အကိုင်အစီအစဉ်၊ ကျေးလက်လမ်းများ၊ အိမ်ရာဆောက်လုပ်ခြင်းများ အပါအဝင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းဂရန်များမှာ ပြည်နယ်အားလုံးတွင် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးအပ်ရာ၌ အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များ ပြည့်မီစေရန် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်ရာ ပြည်နယ်၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်အောက်တွင် ရှိနေသော ကိစ္စရပ်များကို ဗဟိုအစိုးရ၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုများ ဖြစ်စေသည်။ ၂၀၁၆-၁၇ တွင် အဆိုပါ သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပေးအပ်သည့် ဂရန်များမှာ ဗဟိုအစိုးရမှ ပြည်နယ်များသို့ လွှဲပြောင်းသည့် ဘဏ္ဍာငွေကြေး စုစုပေါင်း၏ (၂၈) ရာခိုင်နှုန်း ရှိခဲ့သည်။

အရေးကြီးသည့်အချက်မှာ သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပေးအပ်သည့် ဂရန်များတွင် များသောအားဖြင့် ထည့်ဝင်ဖြည့်စွက်ငွေ ပေးရသည့် လိုအပ်ချက်များ (matching requirements) ပါဝင်တတ်သည်။ ပြည်နယ်များအနေဖြင့် ဗဟိုက လွှဲအပ်သည့် ပမာဏအလိုက် ၃၀ မှ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကြား အချိုးကျ ထည့်ဝင်ရန် လိုအပ်တတ်သည် (Rao, 2018)။ ထိုသို့ အချိုးကျ ထည့်ဝင်ရသည့်အတွက် ဆင်းရဲသည့် ပြည်နယ်များ ရရှိသည့် သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လွှဲပြောင်းသည့် ဂရန်များ လျော့နည်းသွားသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေသများအကြား မညီမျှမှု ပို၍ ဆိုးရွားသွားတတ်သည်။

ခြုံ၍ ပြောရမည်ဆိုလျှင် အထွေထွေ လွှဲပြောင်းမှုရော၊ သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လွှဲပြောင်းမှုရော ပါဝင်သည့် ဘဏ္ဍာငွေကြေးလွှဲပြောင်းသည့် စနစ်တစ်ခုလုံးသည် အမျိုးမျိုးသော ရည်ရွယ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရန် ကြိုးပမ်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းအနေဖြင့် ပြည်နယ်များ၏ အသုံးစရိတ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာအကြား ကွာဟချက်ကို ဖြည့်ဆည်းရန် ကြိုးပမ်း

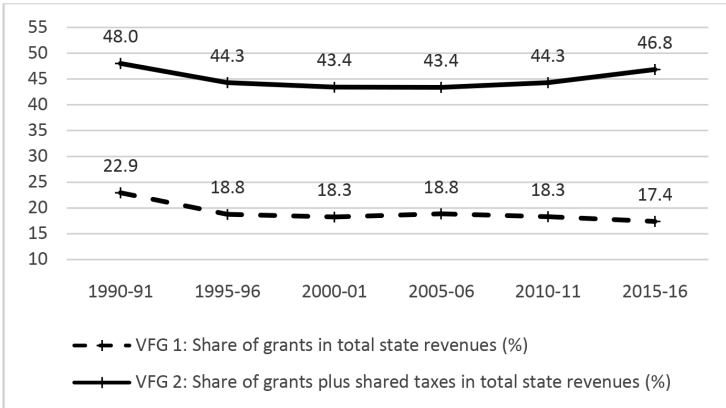
သကဲ့သို့ တချိန်တည်းမှာပင် ပြည်နယ်များအကြား မျှတမှု အနည်းနှင့် အများဆိုင်သလို ဖြစ်လာစေရန် ကြိုးပမ်းသည်။ ထို့အပြင် မျှတရေးအပိုင်း သည် ပြည်နယ်များအကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေးကွာဟမှု၊ အသုံးစရိတ် လိုအပ်ချက်နှင့် ကုန်ကျစရိတ် ကွာဟမှုများကို အတိုင်းအတာ တခုအထိ ထည့်သွင်း စဉ်းစားသည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် အချိုးကျ ထည့်ဝင်ရမှု ပါသည့် သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လွှဲပြောင်းသည့် အချို့ဂရန်များ ပေးအပ်ခြင်းဖြင့် ဗဟိုအစိုးရက ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ အစီအစဉ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ အရင်းအမြစ်များ သုံးစွဲမှုအပေါ် အတိုင်းအတာတခုအထိ ဩဇာလွှမ်းမိုးခြင်းဖြစ်သည်။

ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင်ကို အိန္ဒိယသမ္မတက ခန့်အပ်ပြီး ငါးနှစ် တကြိမ် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းသည်။ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ၎င်းအနေဖြင့် အခွန်ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းနှင့် ပြည်နယ်များအား ဂရန်များ လွှဲအပ်ခြင်းအပေါ် အကြံပြုချက်များ ပေးအပ်သည်။ လက်ရှိ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ကမူ အထွေထွေလွှဲပြောင်းမှု ဂရန်များအပေါ်တွင်သာ အကြံပြုချက်များ ပေးအပ်သည်။ ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်၏ အကြံပြုချက်များကို ဗဟိုအစိုးရက များသောအားဖြင့် လက်ခံအကောင်အထည်ဖော်လေ့ရှိသည်။

အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေးကွာဟချက်

ပြည်နယ်ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ဗဟိုမှ ပြည်နယ်သို့ လွှဲပြောင်းငွေ စုစုပေါင်း၏ အရေးကြီးပုံကို ပုံ ၁.၂ တွင် တွေ့နိုင်သည်။ ၂၀၁၅-၁၆ တွင် သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လွှဲပြောင်းငွေ ဂရန်များသည် ပြည်နယ်အခွန်ဘဏ္ဍာငွေ စုစုပေါင်း၏ (၁၇) ရာခိုင်နှုန်း (VFG 1) ရှိပြီး အခွန်ဘဏ္ဍာမျှဝေမှု အပါအဝင် ဂရန်စုစုပေါင်းသည် ပြည်နယ်အခွန်ဘဏ္ဍာငွေ စုစုပေါင်း၏ (၄၇) ရာခိုင်နှုန်း နီးပါး (VFG 2) ရှိသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ဤအချက်ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ပြည်နယ်အစိုးရများသည် ၎င်းတို့၏ အသုံးစရိတ်အတွက် ဗဟိုအစိုးရ၏ လွှဲပြောင်းငွေများအပေါ် ကြီးမားစွာ မှီခိုနေရသည်ကို သိနိုင်သည်။

ပုံ ၁.၂။ အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်၊ အိန္ဒိယ။

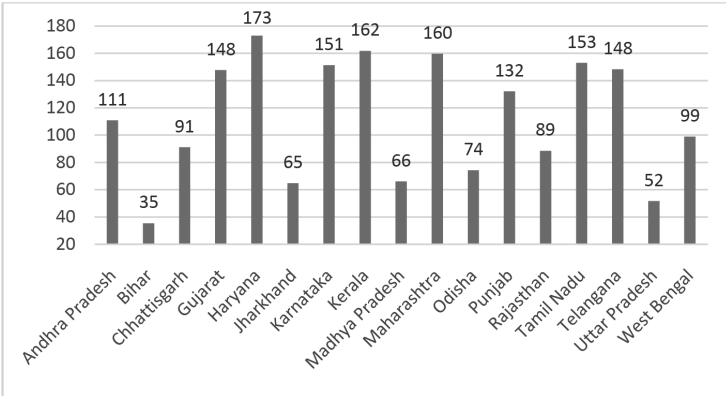

အရင်းအမြစ်-Rao အိန္ဒိယအစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အိန္ဒိယပြည်သူ့ဘဏ္ဍာစာရင်းညွှန်းကိန်း အချက်အလက်များအပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင်တွက်ချက်မှု။

၁.၄။ ပြည်နယ်များအကြား ကွာဟမှုများ

ပြည်နယ်များအကြား တဦးချင်း အသားတင်ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး (per capita GDP) ကွာခြားချက်မှာ ကြီးမားစွာ ရှိနေသည်ကို ပုံ ၁.၃ တွင် တွေ့နိုင်သည်။ တဦးချင်း GDP မှာ Bihar ပြည်နယ်တွင် တနိုင်ငံလုံးပျမ်းမျှ၏ (၃၅) ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး Haryana ပြည်နယ်တွင် (၁၇၃) ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ပြည်နယ်၏ တဦးချင်း GDP ကြီးမားစွာ ကွာခြားချက်ကြောင့် အခွန်ဘဏ္ဍာရှာနိုင်စွမ်း (revenue-raising capacity) ကွာခြားချက်ကိုလည်း ကြီးမားစွာ ဖြစ်ပေါ်စေပြီး ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ နှိုင်းယှဉ်နိုင်သော အရည်အသွေးရှိသည့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးနိုင်စွမ်းတွင်လည်း သိသာစွာ ကွာခြားသွားစေသည်။

ပုံ ၁.၃။ ပြည်နယ်များ၏ တဦးချင်း GDP အား တနိုင်ငံလုံး ပျမ်းမျှ၏ ရာခိုင်နှုန်းအဖြစ် တွက်ချက်ထားခြင်း-ယေဘုယျ သတ်မှတ်ချက် ပြည်နယ်များ၊ ၂၀၁၄-၁၅ (ယေဘုယျသတ်မှတ်ချက် ပြည်နယ်များပျမ်းမျှ=၁၀၀)

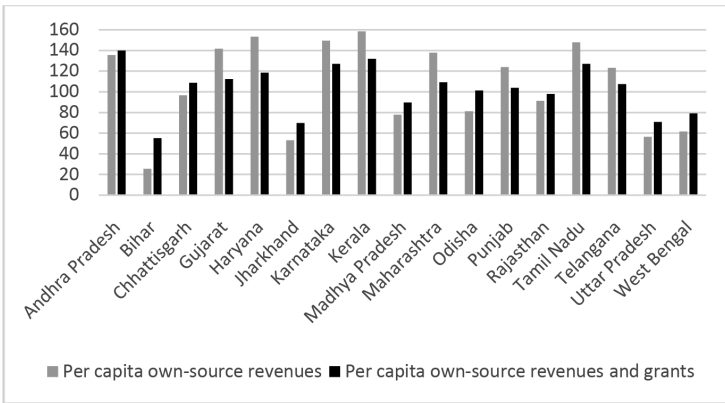

အရင်းအမြစ်- အိန္ဒိယ၊ ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာ အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

အခြားဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများနှင့် ကွာခြားချက်မှာ အိန္ဒိယ ဘဏ္ဍာရေး ဖက်ဒရယ်စနစ်တွင် ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည် (fiscal capacity) တိုင်းတာချက်အပေါ် မူတည်၍ မျှတရေး လွှဲပြောင်းမှုများ (equalization transfers) မရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် အခွန်ဘဏ္ဍာမျှဝေခြင်းစနစ် (revenue-sharing system) နှင့် သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပေးအပ်သည့် ဂရန်များက ပြည်နယ်များ၏ ဘဏ္ဍာငွေကြေး ရှာနိုင်စွမ်း (revenue-raising capacity) အကြား ကွာဟချက်ကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြည့်ဆည်းပေးသည်။ (ပုံ ၁.၄ တွင် ကြည့်ပါ) ပြည်နယ်အများစုအနေဖြင့် ဂရန်အားလုံး အပါအဝင် လူတဦးချင်းအပေါ် အခြေခံတွက်ချက်သည့် အခွန်ဘဏ္ဍာ (per capita revenue) သည် ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာ (own-source revenue) တခုတည်းနှင့်စာလျှင် တနိုင်ငံလုံး ပျမ်းမျှနှင့် သိပ်မကွာသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ တနည်းဆိုရသော် ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုစနစ်သည် ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာနှင့် ပျမ်းမျှအခွန်ဘဏ္ဍာကြား ကွာဟချက်ကို

တစိတ်တပိုင်း ဖြည့်တင်းပေးသည်။ တချိန်တည်းမှာပင် ဤသို့ မျှတစေသည့် အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိနေသော်လည်း ကြီးမားသော ကွာဟချက်များ ရှိနေဆဲပင်ဖြစ်သည်။

ပုံ ၁.၄။ လူတဦးချင်းအပေါ် အခြေခံတွက်ချက်သည့် ပြည်နယ်အခွန်ဘဏ္ဍာကို ပျမ်းမျှ၏ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ပြထားချက်-ယေဘုယျသတ်မှတ်ချက် ပြည်နယ်များ၊ ၂၀၁၄-၁၅။ (ယေဘုယျ သတ်မှတ်ချက် ပြည်နယ် ပျမ်းမျှ= ၁၀၀)

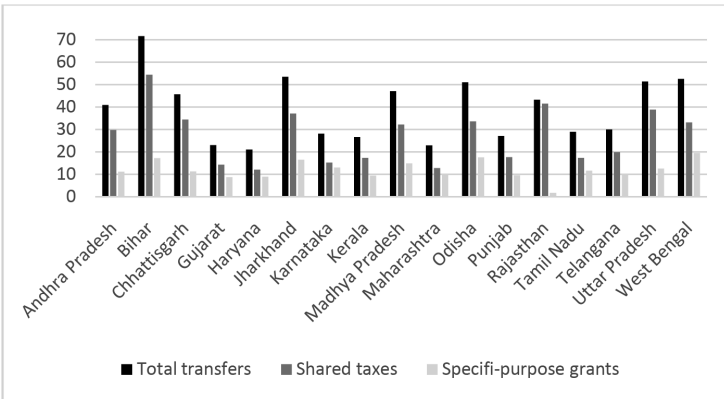

အရင်းအမြစ်- အိန္ဒိယ၊ ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာ အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာများ ကွာဟချက်ကြောင့် ပြည်နယ်တချို့မှာ ဗဟိုအစိုးရ၏ လွှဲပြောင်းငွေကို အကြီးအကျယ်မှီခိုရသည်။ ဥပမာ- ပုံ ၁.၅ တွင် ပြထားသကဲ့သို့ ပြည်နယ်အခွန်ဘဏ္ဍာတွင် လွှဲပြောင်းငွေ စုစုပေါင်း ပါဝင်မှုမှာ Gujarat၊ Haryana နှင့် Maharashtra တို့တွင် (၂၀) ရာခိုင်နှုန်းကျော်သာ ရှိသော်လည်း Bihar တွင် (၇၀) ရာခိုင်နှုန်းကျော်ရှိသည်။ အရေးကြီးသည့် အချက်မှာ ပြည်နယ်အားလုံးတွင် အထွေထွေ လွှဲပြောင်းငွေ (ဗဟိုနှင့် ပူးတွဲအခွန်) မှ ရရှိသည့် အခွန်ဘဏ္ဍာမှာ သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လွှဲပြောင်းငွေမှ ရရှိသည့် အခွန်ဘဏ္ဍာထက် ပိုများခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဂရန်များသည် ပြည်နယ် အခွန်ဘဏ္ဍာများ၏ ကြီးမားသော အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ရှိနေသော်လည်း ပြည်နယ်အစိုးရများ အနေဖြင့် အဆိုပါ ဗဟိုမှပေးအပ်သည့် ဂရန်များကို သုံးစွဲရာတွင် ကိုယ်ပိုင် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်အချို့ ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

ပုံ ၁.၅။ ပြည်နယ်အခွန်ဘဏ္ဍာ စုစုပေါင်းတွင် လွှဲပြောင်းငွေများ ပါဝင်မှု အချိုး၊ ယေဘုယျသတ်မှတ်ချက် ပြည်နယ်များ၊ ၂၀၁၄-၁၅၊ အိန္ဒိယ (%)

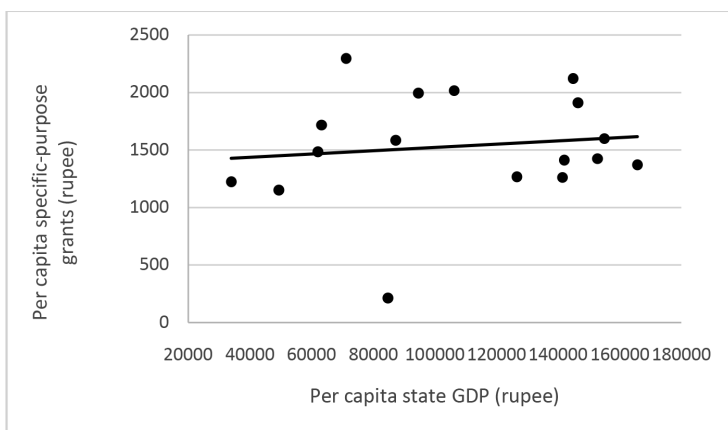
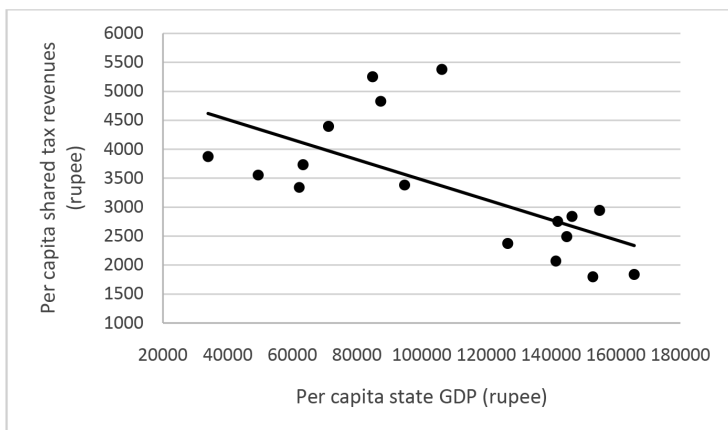

အရင်းအမြစ်- အိန္ဒိယ၊ ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာ အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

ပူးတွဲအခွန်များ (shared taxes) သည် တဦးချင်း GDP အပေါ် မူတည်၍ ပြည်နယ်များကို ခွဲပေးသည်ဖြစ်ရာ ၎င်းတို့၏ မျှတမှု ဖြစ်စေသည့် အကျိုး သက်ရောက်မှုသည် သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လွှဲပြောင်းသည့် ဂရန်များ ထက် ပိုကြီးမားသည်။ ပုံ ၁.၆ တွင် တွေ့နိုင်သည်။ (ပုံ ၁.၆) အပေါ်ပုံတွင် ပြည်နယ်များ၏ တဦးချင်းအပေါ် အခြေခံတွက်ချက်သည့် ပူးတွဲအခွန် ဘဏ္ဍာများနှင့် တဦးချင်း GDP အကြား ပြောင်းပြန် သက်ရောက်မှုရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ တဖက်တွင် ပြည်နယ်များ၏ တဦးချင်းအပေါ် အခြေခံ တွက်ချက်သည့် သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လွှဲပြောင်းသည့် ဂရန်များနှင့် တဦးချင်း GDP တို့အကြား အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သည့် သက်ရောက်မှု အတိုင်းအတာ တခုအထိရှိသည်ကို (ပုံ ၁.၆) အောက်ပုံတွင် တွေ့နိုင်သည်။

တနည်းဆိုရသော် ဘဏ္ဍာ ငွေကြေးမျှဝေသည့် စနစ်တွင် မျှတမှု သိသာစွာ ဖြစ်စေပြီး သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လွှဲပြောင်းသည့် ဂရန်များမှာမူ မျှတမှု ဖြစ်စေခြင်း သက်ရောက်မှု နည်းသည်ကို တွေ့ရသည်။

ပုံ ၁.၆။ ပြည်နယ်များသို့ လွှဲပြောင်းငွေများ၏ မျှတမှုဖြစ်စေခြင်း အကျိုး သက်ရောက်မှု

အရင်းအမြစ်- အိန္ဒိယ၊ ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာ အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

တခုရှိသည်မှာ လွှဲပြောင်းငွေများ၏ မျှတမှုဖြစ်စေခြင်း အကျိုးသက်ရောက်မှုကို တဦးချင်းအပေါ် အခြေခံတွက်ချက်သည့် လွှဲပြောင်းငွေ (per capita transfer) နှင့် တဦးချင်းအပေါ် အခြေခံတွက်ချက်သည့် ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာ (per capita own-source revenue) များ၏ ဆက်နွှယ်မှုကို လေ့လာ၍ (တဦးချင်း GDP ကို မသုံးဘဲ) လည်း တွက်ချက်နိုင်ပါသည်။ သို့သော် တဦးချင်းကို အခြေခံတွက်ချက်သည့် ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာများသည် ပြည်နယ်များ၏ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည် (fiscal capacity) နှင့်ရော ၎င်းတို့၏ အခွန်ကောက်ခံရန် အားထုတ်မှု (taxation effort) နှင့်ပါ ပတ်သက်နေပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ၎င်းတို့သည် ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည်ကို တိုင်းတာရာတွင် မှန်ကန်မှုရှိဖို့ မသေချာပါ။ တကယ်တမ်းတွင် ပြည်နယ်များအကြား အခွန်နှုန်းထားများ သိသာစွာ ကွာခြားသည်ဆိုပါက တဦးချင်း GDP က ပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည်ကို ပို၍ မှန်ကန်စွာ ထင်ဟပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည်ကို တိုင်းတာရန် နည်းလမ်းများ မရှိပါက ကိုယ်ပိုင် အခွန်ဘဏ္ဍာများနှင့် တဦးချင်း GDP ကို သုံး၍ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည်ကို ခန့်မှန်းနိုင်ပါသည်။

ကိုယ်ပိုင် အခွန်ဘဏ္ဍာများအကြား ကွာခြားခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုစနစ်၏ မျှတမှုဖြစ်ရန် ဆောင်ရွက်မှုက ပြည့်စုံမှု မရှိခြင်းကြောင့် ပြည်နယ်များ၏ တဦးချင်းအပေါ် အခြေခံတွက်ချက်သည့် အသုံးစရိတ်သုံးစွဲမှု (per capita expenditures) က ကွာခြားမှုများ ရှိနေပါသည်။ တဦးချင်း GDP မြင့်မားသည့် ပြည်နယ်များတွင် တဦးချင်းအပေါ် သုံးစွဲသည့် လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုများ (အထူးသဖြင့် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး) အသုံးစရိတ်များက ပို၍မြင့်မားပါသည်။ ထို့အပြင် သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လွှဲပြောင်းသည့် လွှဲပြောင်းငွေများတွင် ထည့်ဝင်ဖြည့်စွက်ငွေပေးရသည့် သတ်မှတ်ချက်များ ပါဝင်ခြင်းကြောင့် ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည် နိမ့်ပါးသည့် ပြည်နယ်များသို့ လွှဲအပ်သည့် အမှန်တကယ် လွှဲပြောင်းငွေများကို အကန့်အသတ် ဖြစ်စေသည်။ ၎င်းအချက်ကြောင့် ပြည်နယ်များ၏ စုစုပေါင်း အခွန်ဘဏ္ဍာ ကွာခြားချက်များကို ပို၍ဆိုးရွားစေပြီး

ဘဏ္ဍာရေးလွှဲပြောင်းမှုစနစ်၏ ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်သော ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးအပ်ရာတွင် အနိမ့်ဆုံးစံများ ပြည့်မီစေရန်မှာ အကန့်သတ်ခံရတော့ပါ သည်။

၁၆

မလေးရှားတွင် ပြည်နယ် (၁၃) ခု ရှိပြီး ဖက်ဒရယ်နယ်မြေ (၃)ခု ရှိသည်။ ၎င်းသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အလွန်များသည့် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံဖြစ်ပြီး ဤစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသော နိုင်ငံများတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အများဆုံး နိုင်ငံဖြစ်သည်။ ဖက်ဒရယ်အစိုးရက ဘဏ္ဍာငွေကြေးရှာဖွေခြင်းနှင့် အသုံးစရိတ်အစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်ခြင်း နှစ်ခုလုံးတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍက ပါဝင်ပြီး ပြည်နယ်အစီအစဉ်များအပေါ်တွင်လည်း ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက်များ ပါဝင်သော ဂရန့်များ ပေးအပ်ခြင်းဖြင့် ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု ရှိသည်။

၂.၁။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း

ဇယား ၂.၁ တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ဖက်ဒရယ်အစိုးရသည် ဘဏ္ဍာအခွန် (၈၀) ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကို ကောက်ခံခဲ့ပြီး ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းအသုံးစရိတ်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအသုံးစရိတ်မှာ အစိုးရ စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ်၏ (၇၀) ရာခိုင်နှုန်းအထက်တွင် ရှိသည်။ ထို့အပြင် အောက်တွင် ဆွေးနွေးထားသည့်အတိုင်း ဖက်ဒရယ်ဂရန့်များမှာ ပြည်နယ်အသုံးစရိတ်၏ ကြီးမားသော အစိတ်အပိုင်းကို ဖြည့်တင်းပေးထားသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းဂရန့်များမှာ သတ်မှတ်ချက်နှင့် လွှဲပြောင်းသော ဂရန့်များ ဖြစ်သည်။

ဇယား ၂.၁။ အစိုးရ အလွှာအသီးသီး၏ ဘဏ္ဍာအခွန်နှင့် အသုံးစရိတ် ရာခိုင်နှုန်းများ မလေးရှား၊ ၂၀၁၆ (%)

	အခွန်ဘဏ္ဍာ	လည်ပတ်မှု အသုံးစရိတ်များ	ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အသုံးစရိတ်များ
ဖက်ဒရယ်	၈၁.၁	၇၇.၆	၇၃.၄
ပြည်နယ်	၅.၁	၄.၃	၁၇.၀
ဥပဒေအရဖွဲ့စည်း သည့် အဖွဲ့အစည်း	၉.၇	၁၄.၃	၆.၂
ဒေသန္တရ	၄.၀	၃.၈	၃.၃

အရင်းအမြစ်- မလေးရှားအစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ အချက်အလက် များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

၂.၂။ အသုံးစရိတ်နှင့် ဘဏ္ဍာအခွန်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခွဲဝေမှုများ

ဇယား ၂.၂ တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အဓိကလုပ်ငန်း တာဝန်များဖြစ်သည့် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ အလုပ်သမားနှင့် လူမှုဖူလုံရေး၊ စက်မှုကဏ္ဍ၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဖက်ဒရယ်အစိုးရအား ပေးအပ်ထားသည်။ ပြည်နယ်များတွင် စိုက်ပျိုးရေး၊ သစ်တောနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရ အပါအဝင် ဒေသန္တရကိစ္စရပ်များတွင် တာဝန်ရှိသည်။ ကျန်ကိစ္စရပ်များဖြစ်သည့် လူမှုဖူလုံရေး၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အိမ်ရာဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပူးတွဲတာဝန်ယူထားသည်။

ဇယား ၂.၂။ အသုံးစရိတ်တာဝန် ခွဲဝေမှုအချို့၊ မလေးရှား

ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်	ပူးတွဲ လုပ်ငန်းတာဝန်များ
ကာကွယ်ရေးနှင့် ပြည်ပရေးရာ	မူစလင်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများနှင့် ယဉ်ကျေးမှု	လူမှုဖူလုံရေး
ပြည်တွင်းလုံခြုံရေး	မြေယာ	ပညာသင်ဆုများ
တရားမဥပဒေနှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ	စိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တော	တိရစ္ဆာန်များကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ခြင်း
နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း	ဒေသန္တရအစိုးရများ	အမျိုးသားဥယျာဉ်များ
ဘဏ္ဍာရေး	ဒေသန္တရအဆင့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများ	မြို့ပြနှင့် ကျေးလက် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း
ကုန်သွယ်ရေး၊ ကူးသန်းရောင်း ဝယ်ရေးနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်း	ပြည်နယ်တွင်း အလုပ်အကိုင်များနှင့် ရေစီမံခန့်ခွဲမှု	ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး
ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး		ရေနုတ်မြောင်းနှင့် ဆည်မြောင်းစနစ်
ပညာရေး		မီးဘေးအန္တရာယ် ကင်းစင်ရေး စီမံချက်

ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်	ပူးတွဲ လုပ်ငန်းတာဝန်များ
ကျန်းမာရေး		ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အားကစား
အလုပ်သမားနှင့် လူမှုဖူလုံရေး		အိမ်ရာ
ဌာနေတိုင်းရင်းသား တို့၏ လူမှုဖူလုံရေး		
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ဆိုင်ရာ လိုင်စင်		

Source: Nambiar (2007).

တဦးချင်းဝင်ငွေခွန်၊ ကော်ပိုရိတ်ဝင်ငွေခွန်နှင့် အရောင်းခွန်တို့ အပါအဝင် ကျယ်ပြန့်သော အခွန်များကို ဖက်ဒရယ်အစိုးရက ကောက်ယူသည်။ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများရော ဖက်ဒရယ်မဟုတ်သည့် နိုင်ငံများတွင်ပါ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် ဒေသန္တရအစိုးရများ ကောက်ခံလေ့ရှိသည့် ပစ္စည်းခွန်များကိုပင် ဖက်ဒရယ် အစိုးရက ကောက်ခံသည်။ ကျယ်ပြန့်သော အခွန်များကို ပြည်နယ်များက ကောက်ခံခွင့် မရှိသည့်အချက်မှာ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် ဘဏ္ဍာအခွန်များကို တိုးမြှင့်ရန် အဟန့်အတား ဖြစ်စေသည်။

ဇယား ၂.၃။ အချို့ဘဏ္ဍာအခွန်များ ကောက်ခံရန် တာဝန်ခွဲဝေခြင်း၊
မလေးရှား

ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်
ဝင်ငွေခွန်များ (တဦးချင်း၊ ကော်ပိုရေးရှင်း)	ရေနံထွက်ပစ္စည်းများ၏ သွင်းကုန်ခွန်နှင့် ယစ်မျိုးခွန်များ
ပစ္စည်းခွန်နှင့် အမြတ်ခွန်	သစ်တောများ
ပို့ကုန်ခွန်များ (စားအုန်းဆီ၊ ရေနံ)	မြေနှင့်သတ္တုတွင်းများ
သွင်းကုန်ခွန်များ (ဆေးရွက်ကြီး ထုတ်ကုန်များ၊ ရေနံ၊ မော်တော် ယာဉ်များ)	ဖျော်ဖြေရေးအခွန်များ
ယစ်မျိုးခွန်များ (လောင်စာဆီများ၊ ရေနံ၊ အရက်၊ မော်တော်ယာဉ်များ)	လိုင်စင်နှင့် ခွင့်ပြုမိန့်များ
အရောင်းခွန်	ဝန်ဆောင်ကြေးများ
ဝန်ဆောင်မှုအခွန်	မြေယာရောင်းချမှုမှ ရငွေများ
လောင်းကစားခွန်၊ ထိ၊	ပြည်နယ်ပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ်
လောင်းကစားရုံများ	ငှားရမ်းခ
လမ်းခွန်	ခိုင်ကြေးများ
လိုင်စင်များ	
ဝန်ဆောင်ကြေးများ	
ခိုင်ကြေးများ	

Source: Nambiar (2007).

သဘာဝ သယံဇာတမှ ရရှိသည့် ဘဏ္ဍာအခွန်များ

အရေးကြီးသည့် အချက်မှာ သစ်တောများ၊ မြေယာများ၊ သတ္တုတွင်းများ အပါအဝင် သဘာဝသယံဇာတအချို့ကို ပြည်နယ်များ အခွန်ကောက်ခံခွင့်ရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် ရေနံမှ ရရှိသည့် ဘဏ္ဍာအခွန်မှာမူ အကန့်အသတ်နှင့်သာ ရရှိသည်။ ရေနံကို စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ရေနံမှ ရရှိသည့် အခွန်များကို ဗဟိုမှ အလွန်ချုပ်ကိုင်ထားသည်။ ဖက်ဒရယ်အစိုးရဥပဒေ ဖြစ်သည့် ရေနံဖွံ့ဖြိုးရေး အက်ဥပဒေ (Petroleum Development Act) ဖြင့် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ တူးဖော်ခြင်းနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သမျှကို Petronas ကုမ္ပဏီအား သီးသန့်လုပ်ပိုင်ခွင့် ပေးထားသည်။ Petronas က ဖက်ဒရယ်အစိုးရကို တာဝန်ခံရသည်။

ရေနံတူးဖော်ခြင်းမှ ရရှိသည့် ခိုင်ကြေးများ (royalties)ကို အောက်ပါအတိုင်း ခွဲဝေသည် (Nambiar, 2007)

- ဖက်ဒရယ်အစိုးရ (၅) ရာခိုင်နှုန်း
- ထုတ်လုပ်သည့် ပြည်နယ် (၅) ရာခိုင်နှုန်း
- ကုန်ကျစရိတ်အတွက် ပြန်လည်ဖြည့်တင်းခြင်း၊ (၂၀) ရာခိုင်နှုန်း
- ထုတ်လုပ်သည့် ကုမ္ပဏီ (၂၁) ရာခိုင်နှုန်း
- အမျိုးသား ရေနံကုမ္ပဏီ(Petronas)၊ (၄၉) ရာခိုင်နှုန်း

ရေနံထုတ်လုပ်သည့် ပြည်နယ် (၃) ခုသာရှိပြီး ပြည်နယ် (၃) ခုလုံးမှာ ဆင်းရဲသည့် ပြည်နယ်များဖြစ်သည်။ ၎င်းထုတ်လုပ်သည့် ပြည်နယ်များမှာ ဘဏ္ဍာအခွန်အနည်းငယ်သာ ရရှိခြင်းမှာ တင်းမာမှုများဖြစ်ပွားရခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်း တရပ်ဖြစ်သည်။

၂.၃။ အစိုးရအရပ်ရပ်ကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုများ

အစိုးရအရပ်ရပ်ကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုစနစ်ကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အကျယ်တဝင့် ဖော်ပြထားသည်။ ဖက်ဒရယ်အစိုးရမှ ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ ပေးအပ်သည့် ဂရန့် (၃)မျိုးရှိသည်- (၁) ဘဏ္ဍာအခွန် မျှဝေသည့် ဂရန့်များ၊ (၂) အထွေထွေလွှဲပြောင်းမှု ဂရန့်များနှင့် (၃) သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လွှဲပြောင်းသည့် ဂရန့်များ (Jalil and

Karim, 2009)။ ဂရန့်ပမာဏကို ဖက်ဒရယ်အစိုးရက ယေဘုယျအားဖြင့် စိတ်ကြိုက် ဆုံးဖြတ်သည်။ တချို့ကိစ္စရပ်များတွင်မူ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေက ဆုံးဖြတ်သည်။ အိန္ဒိယနှင့် ကွာခြားသည်မှာ အစိုးရအရပ်ရပ် ကြား ဂရန့်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အကြံပေးမည့် သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ပေးမည့် ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင် မရှိခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

(၁) ဘဏ္ဍာအခွန် မျှဝေသည့် ဂရန့်များ

ဖက်ဒရယ်အစိုးရ ကောက်ခံရရှိသည့် တွင်းထွက်သတ္တုအချို့မှ ပို့ကုန် အခွန်များ၏ (၁၀) ရာခိုင်နှုန်းကို ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ လွှဲပြောင်းပေး သည်။ ဘဏ္ဍာအခွန်များကို ထုတ်လုပ်သည့် ပြည်နယ်များသို့သာ လွှဲပေး သည်ဖြစ်ရာ ဘဏ္ဍာအခွန် လွှဲပြောင်းမှုများမှာ မူလထုတ်လုပ်သည့် နေရာ ကိုအခြေခံပြီး လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြစ်သည်။ တနည်းဆိုရသော် တွင်းထွက် သတ္တုများမှ ရရှိသည့် ပို့ကုန်အခွန်ကို ၎င်းတွင်းထွက် ထွက်ရှိသည့် ပြည်နယ်ကို (၁၀) ရာခိုင်နှုန်း လွှဲပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းဘဏ္ဍာအခွန် မျှဝေသည့် အစီအမံကို ဖွဲ့စည်းပုံတွင် ဖော်ပြထားသည်။

(၂) အထွေထွေလွှဲပြောင်းမှု ဂရန့်များ

အထွေထွေလွှဲပြောင်းမှု ဂရန့် (၆)ခု ရှိသည်-

- **လူဦးရေအပေါ်အခြေခံသည့် ဂရန့်များ (capitation grants)**
ပြည်နယ်၏ လူဦးရေအပေါ် အခြေခံ၍ ပေးအပ်သည့် ဂရန့်များ ဖြစ်သည်။ တွက်ချက်သည့် ဖော်မြူလာမှာ တဦးချင်းအပေါ် မူတည်တွက်ချက်ပါက လူဦးရေနည်းသည့် ပြည်နယ်များက ပိုမို ရရှိသည့် ပုံစံမျိုး ဖြစ်သည်။
- **ဘဏ္ဍာအခွန် တိုးတက်မှုအပေါ် အခြေခံသည့် ဂရန့်များ (revenue growth grants)**
ပြည်နယ်များကို ပေးအပ်သည့် ဂရန့်များမှာ ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာအခွန် တိုးတက်ရရှိမှုအပေါ် အခြေခံ၍ တွက်ချက်ပေး သည့် ဂရန့်မျိုးဖြစ်သည်။ ၎င်းဂရန့်များမှာ ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏

ဘဏ္ဍာအခွန် တိုးတက်မှုအပေါ် ပြည်နယ်များ အကျိုးခံစားရရန် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းဂရန်များကို ဖက်ဒရယ်အစိုးရရရှိသည့် ဘဏ္ဍာအခွန်မှာ ပြီးခဲ့သည့် နှစ်ထက် (၁၀) ရာခိုင်နှုန်းကျော် ရရှိမှုသာလျှင် ပေးအပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းဂရန်များကို ပြည်နယ် လူဦးရေအပေါ် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အခြေခံပြီး တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ပြည်နယ် GDP အပေါ် အခြေခံပြီး ပေးအပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ၎င်းဂရန်များမှာ မျှတရေး အစိတ်အပိုင်း ပါဝင်သည်။

- **အထူးဂရန်များ (Special grants)**

ပြည်နယ်အချို့သို့ အထူးပေးအပ်သည့် ဂရန်များဖြစ်သည်။ Sabah၊ Sarawak၊ Selangor နှင့် Kedah ပြည်နယ်များ ပါဝင်ပြီး ၎င်းပြည်နယ်များတွင် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးအပ်ရာတွင် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များ ပြည့်မီစေရန် ရည်ရွယ်သည်။

- **ပြည်နယ်ရန်ပုံငွေ ဂရန်များ (State reserved fund grants)**

ပြည်နယ် တခုချင်းအလိုက် လိုအပ်ချက်အပေါ် မူတည်၍ ပြည်နယ်၏ အခွန်ဘဏ္ဍာနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရရှိစေရန် ရည်ရွယ်ပေးအပ်သည့် ဂရန်များဖြစ်သည်။

- **အရေးပေါ်ရန်ပုံငွေ ဂရန်များ (Contingencies fund grants)**

မမျှော်လင့်ထားသော ကိစ္စရပ်များ ပေါ်ပေါက်လာသည့်အခါ သုံးစွဲရသည့် ပြည်နယ်အသုံးစရိတ်များအတွက် ပေးအပ်သည့် ဂရန်များဖြစ်သည်။

- **ကြိုတင်ပေးအပ်သည့် ပြည်နယ်ရန်ပုံငွေ ဂရန်များ (State advance fund grants)**

ငွေပေါ်လွယ်မှု ပြဿနာများ (liquidity problems) ရှိသည့် ပြည်နယ်များကို ပေးအပ်သည့် ဂရန်များ ဖြစ်သည်။

ကြိုတင်ပေးအပ်သည့် ပြည်နယ်ရန်ပုံငွေ ဂရန်များမှ လွဲ၍ ကျန်အထွေထွေ လွှဲပြောင်းမှု ဂရန်များကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပေးအပ်ရန် ဖော်ပြထားသည်။

(၃) သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပေးအပ်သည့် ဂရန့်များ

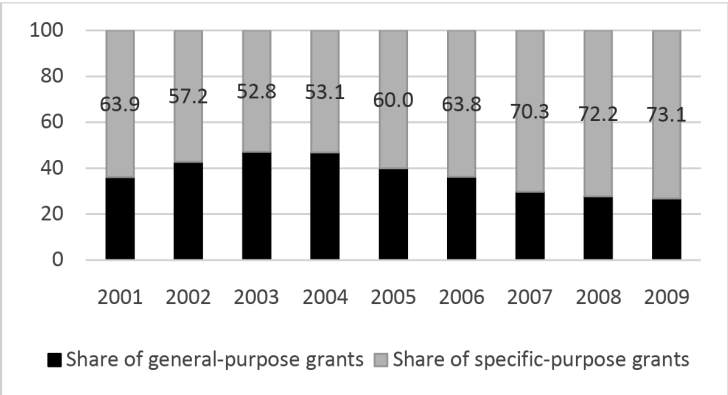
သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပေးအပ်သည့် ဂရန့်များကို အမျိုးအစား (၆) ခု ခွဲခြားနိုင်သည်။

- **ပြည်နယ်လမ်းများဆိုင်ရာ ဂရန့်**
ပြည်နယ်နှင့် မြူနီစီပယ်လမ်းစနစ်အတွက် အကူအညီပေးအပ်ခြင်းဖြစ်သည်။
- **စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဂရန့်များ**
ပြည်နယ်စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ပြည်နယ်များအကြား စီးပွားရေး ကွာခြားချက်များကို လျှော့ချရန် ရည်ရွယ်၍ ပေးအပ်သော ဂရန့်များဖြစ်သည်။ ၎င်းဂရန့်များမှာ အမျိုးမျိုးသော လူမှုစီးပွားရေး အညွှန်းကိန်းများကို အခြေခံ၍ ပေးအပ်ခြင်း ဖြစ်ရာ ဖွံ့ဖြိုးမှုနည်းသော ပြည်နယ်များ ပိုမိုရရှိသည်။
- **ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ပေးအပ်သည့် ဂရန့်များ**
တချို့ စီမံကိန်းများ၏ ကုန်ကျစရိတ်ကို ဝေမျှရန် ပေးအပ်သည့် ဂရန့်များ ဖြစ်သည်။
- **ကုန်ကျစရိတ်ကို ပြန်လည်ပေးအပ်သည့် ဂရန့်များ**
အချို့သော စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ရေမြောင်းစီမံကိန်းများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်မျှဝေသည့် အစီအမံဖြစ်သည်။
- **ဘာသာရေးကျောင်းများနှင့် အင်စတီကျူးရှင်းများကို ပေးအပ်သည့် ဂရန့်များ**
ပြည်နယ်အစိုးရနှင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနတို့၏ ထောက်ပံ့မှုမရရှိသည့် ဘာသာရေးကျောင်းများကို ပေးအပ်သည့် ဂရန့်များ ဖြစ်သည်။

တချို့သော ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ပေးအပ်သည့် ဂရန့်များနှင့် ကုန်ကျစရိတ် ပြန်လည်ပေးအပ်သည့် ဂရန့်များမှာ ကုန်ကျစရိတ်မျှဝေသည့် အစီအမံများဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းဂရန့်များတွင် ပြည်နယ် အစိုးရများ၏ ထည့်ဝင်ဖြည့်စွက်ရသည့် အစိတ်အပိုင်းများ ပါဝင်သည်။ သို့သော် အခြား ဂရန့်များ အားလုံးတွင် ထည့်ဝင်ဖြည့်စွက်ငွေ ပေးရန် လိုအပ်ချက်

မျိုး မပါဝင်ပေ။ ပုံ ၂.၁ တွင် ပြထားသည့်အတိုင်း သီးသန့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပေးအပ်သည့် ဂရန်များမှာ အထွေထွေဂရန်များထက် အရေအတွက်အားဖြင့် ပို၍ အရေးကြီးသည်။ ထို့အပြင် ဖက်ဒရယ်ဂရန် အားလုံးတွင် သီးသန့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပေးအပ်သည့် ဂရန်များ ပါဝင်မှု အချိုးမှာ ၂၀၀၃ နှင့် ၂၀၀၉ ကြားတွင် သိသာစွာ တိုးတက်လာပြီး ၂၀၀၉ တွင် ဂရန်စုစုပေါင်း၏ လေးပုံသုံးပုံခန့်အထိ ရှိလာသည်။

ပုံ ၂.၁။ မလေးရှားနိုင်ငံရှိ ဖက်ဒရယ်အစိုးရမှ ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ ပေးအပ်သည့် ဂရန်များတွင် အထွေထွေဂရန်များနှင့် သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက် ဖြင့် လွှဲပြောင်းသည့် ဂရန်များ ပါဝင်မှု ရာခိုင်နှုန်း(%)

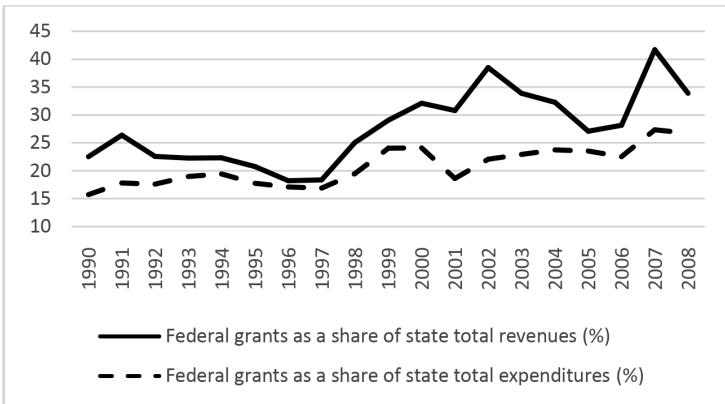

အရင်းအမြစ်- Ghani မှ အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

၂.၄။ အထက်အောက် ဒေါင်လိုက်ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟမှု
အထက်အောက် ဒေါင်လိုက်ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟမှု အညွှန်းကိန်း (၂) ခု ဖြစ်သည့် ပြည်နယ်၏ စုစုပေါင်း အခွန်ဘဏ္ဍာနှင့် ပြည်နယ်၏ စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ်များတွင် ဖက်ဒရယ်လွှဲပြောင်းမှုများ ပါဝင်မှု အချိုးကို ပုံ ၂.၂ တွင် ပြထားသည်။ အညွှန်းကိန်း (၂)ခုလုံးမှာ ၁၉၉၀ အလယ်ပိုင်းနှစ်များ

နှင့် ၂၀၀၈ အကြားတွင် မြင့်တက်လာသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ၂၀၀၈ ခုတွင် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာအခွန်တွင် ဂရန်များပါဝင်မှုမှာ (၃၄) ရာခိုင်နှုန်း ခန့်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာအခွန်၏ သုံးပုံနှစ်ပုံခန့်မှာ ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာအခွန်များ ဖြစ်သည်။

ပုံ ၂.၂။ အထက်အောက် ဒေါင်လိုက်ဘဏ္ဍာရေးကွာဟမှု၊ မလေးရှား။

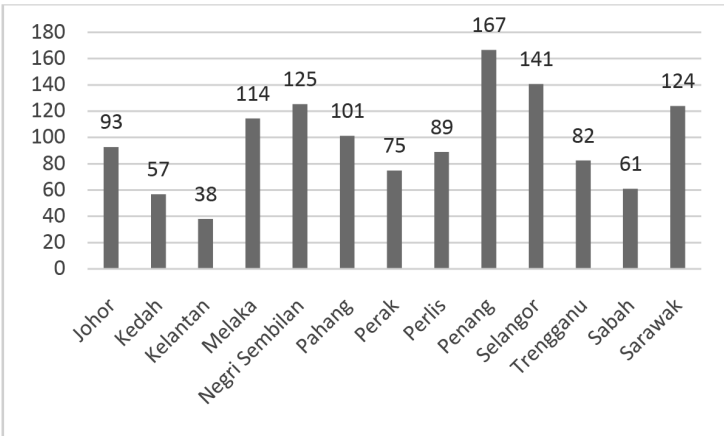

အရင်းအမြစ်- Ghani မှ အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

၂.၅။ ပြည်နယ်များအကြား ကွာဟမှုများ

ပုံ ၂.၃ တွင် ပြထားသည့်အတိုင်း ပြည်နယ်များ၏ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုတွင် ကြီးမားသော မညီမျှမှုများ ရှိသည်။ ပြည်နယ် GDP မှာ Kelantan ပြည်နယ်တွင် တနိုင်ငံလုံး ပျမ်းမျှ၏ (၃၈) ရာခိုင်နှုန်း ရှိပြီး Selangor နှင့် Penang တွင် (၁၄၁) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် (၁၆၇) ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီး ရှိသည်။

ပုံ ၂.၃။ ပြည်နယ်၏ တဦးချင်း GDP ကို ဖျမ်းမျှ၏ ရာခိုင်နှုန်းအဖြစ်
ပြထားခြင်း၊ ၂၀၀၉။ (မလေးရှား)
(ပြည်နယ်အားလုံး ဖျမ်းမျှ=၁၀၀)

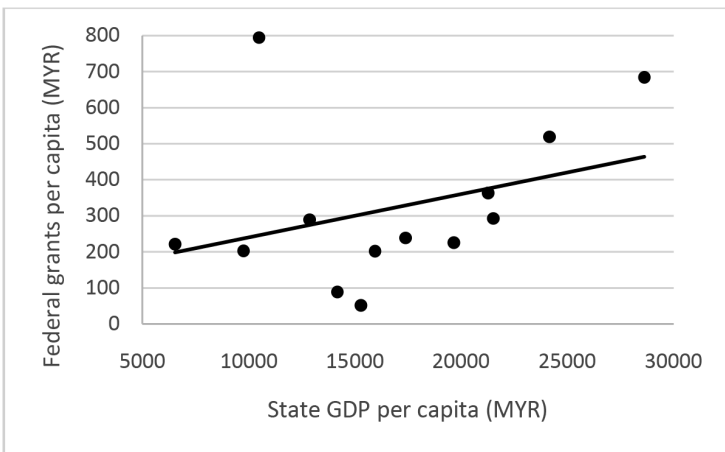

**အရင်းအမြစ်- Ghani မှ အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင်
တွက်ချက်မှု။**

မလေးရှားနိုင်ငံ၏ ငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှုစနစ်မှာ မျှတရေး ရည်ရွယ်ချက်
သက်သက်ဖြင့် ပေးအပ်သည့် ဂရန့်များ မပါဝင်ပေ။ သို့သော် ဘဏ္ဍာ
အခွန် တိုးတက်မှုအပေါ် အခြေခံသည့် ဂရန့်များ (revenue growth
grants) မှာ တစိတ်တပိုင်းအားဖြင့် ပြည်နယ်၏ တဦးချင်း GDP အပေါ်
အခြေခံ၍ ပေးအပ်ခြင်းဖြစ်ပြီး စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဂရန့်များ
ပေးအပ်သည့် စံနှုန်းများမှာလည်း တစိတ်တပိုင်းအားဖြင့် ပြည်နယ်များ
အကြား စီးပွားရေး မညီမျှမှုများ လျော့ချရန် ရည်ရွယ်သည်။ ထို့ကြောင့်
အဆိုပါ ဂရန့်နှစ်မျိုးမှာ မျှတရေး သက်ရောက်မှု အနည်းနှင့်အများ ရှိမည်
ဖြစ်သည်။ အထူးဂရန့်များ၊ ပြည်နယ်ရန်ပုံငွေ ဂရန့်များ၊ ပြည်နယ် ကြိုတင်
ဂရန့်များ အပါအဝင် အခြားဂရန့်များမှာလည်း ၎င်းတို့ကို ခွဲဝေရန်
အသုံးပြုသည့် အချက်များအပေါ် မူတည်၍ မျှတရေး သက်ရောက်မှုများ

ရှိနိုင်သည်။ အဆိုပါ မျှတရေး ဖြစ်စေနိုင်သည့် သက်ရောက်မှုများ ရှိသော်လည်း ဂရန်စနစ် တခုလုံးမှာမူ ပြည်နယ်များအကြား မျှတရေး သက်ရောက်မှု ရှိပုံမရပေ (ပုံ ၂.၄ တွင် ကြည့်ပါ)။ ယင်းမျှအားဖြင့် ပြောရလျှင် တဦးချင်းအပေါ် မူတည်တွက်ချက်သည့် ဖက်ဒရယ် ဂရန်များ (federal grants per capita) မှာ ပြည်နယ် တဦးချင်း GDP နှင့် တိုက်ရိုက် ဆက်သွယ်မှုရှိသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ချမ်းသာသော ပြည်နယ်များက ဆင်းရဲသော ပြည်နယ်များထက် ဖက်ဒရယ်ဂရန်များ ပိုမိုရရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ ဖက်ဒရယ် ဂရန်များမှာ ပြည်နယ် အခွန်ဘဏ္ဍာ၏ ကြီးမားသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်ရာ ၎င်းအချက်မှာ ပြည်နယ်များ အသုံးစရိတ် ကွာခြားခြင်းကို သိသာစွာ သက်ရောက်မှုရှိသည်။

ပုံ ၂.၄။ ပြည်နယ်များသို့ ဖက်ဒရယ်အစိုးရ လွှဲပြောင်းမှုများ၏ မျှတရေး သက်ရောက်မှုများ၊ မလေးရှား၊ ၂၀၀၉။

အရင်းအမြစ်- Ghani မှ အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

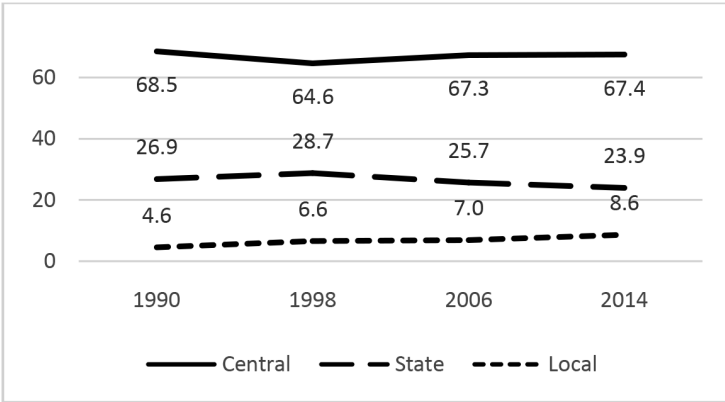
b&ZP

ဘရာဇီးကို ပထဝီဝင် အနေအထား၊ လူဦးရေ သိပ်သည်းမှု၊ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အလွန်ကွဲပြားသော ပြည်နယ် ၂၆ ခုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထား သည်။ ဘရာဇီးသည် တူညီ (သို့မဟုတ်) ပူးတွဲတာဝန်ယူ ဆောင်ရွက် ရသော ကဏ္ဍများ ရှိသည့် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံတခု ဖြစ်သည်။ အရေးပါသည့် အချက်မှာ ဒေသန္တရအစိုးရများမှာ ဖွဲ့စည်းပုံအရ တည်ရှိကြပြီး ဥပဒေပြု ပိုင်ခွင့် အာဏာနှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့် အတော်အတန် ရှိကြသည်ဆိုသည့် အချက် ဖြစ်သည်။

၃.၁။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း

သို့သော် အခွန်ဘဏ္ဍာ ရှာဖွေခြင်းတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အလွန်များပါ သည်။ အစိုးရအရပ်ရပ် စုစုပေါင်း အခွန်ဘဏ္ဍာ၏ (၆၇) ရာခိုင်နှုန်းကို ဗဟိုအစိုးရက ရှာဖွေပြီး (၂၄) ရာခိုင်နှုန်းကို ပြည်နယ်အစိုးရကလည်း ကောင်း၊ (၉) ရာခိုင်နှုန်းကို ဒေသန္တရအစိုးရများက လည်းကောင်း ရှာဖွေ ကြသည်။ (ပုံ ၃.၁)

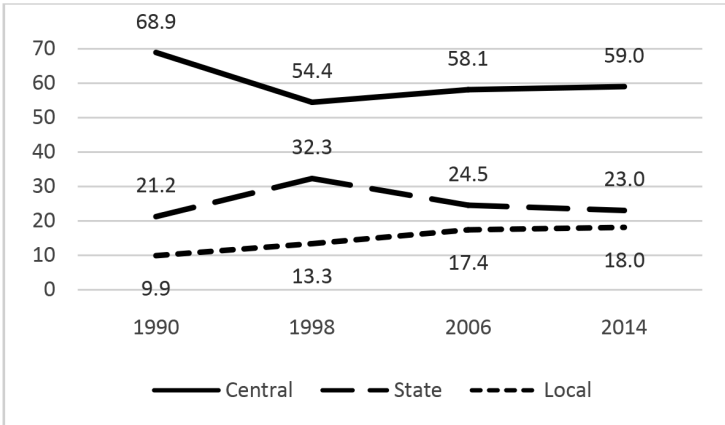
ပုံ ၃.၁။ ဘရာဇီးနိုင်ငံရှိ အစိုးရဘဏ္ဍာ စုစုပေါင်းတွင် ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာ အခွန် ပါဝင်မှုအချိုး(%)

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

အသုံးစရိတ်အားဖြင့် ဒေသန္တရအစိုးရအလွှာတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အလွန် လျော့ချထားသည်ကို တွေ့ရသည် ပုံ (၃.၂)။ အစိုးရအရပ်ရပ်၏ စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ်တွင် ဒေသန္တရအစိုးရ အသုံးစရိတ်မှာ ၁၉၉၀ နှင့် ၂၀၁၄ အတွင်း နှစ်ဆ မြင့်တက်ခဲ့ပြီး ယခုအခါ (၁၈) ရာခိုင်နှုန်းခန့် ရှိနေပါသည်။ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည်မှာ အစိုးရအရပ်ရပ်၏ စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ် တွင် ပြည်နယ်များ၏ အသုံးစရိတ်အချိုးနှင့် ကိုယ်ပိုင် အခွန်ဘဏ္ဍာမှ ရငွေအချိုးမှာ တူညီလှနီး ရှိသည်ကို တွေ့ရပြီး ၎င်းအချက်မှာ ပြည်နယ် အစိုးရများက ဒေသန္တရ အစိုးရများကို အရေးပါသော လွှဲပြောင်းငွေများ လွှဲပြောင်းပေးအပ်သည်ကို ထပ်ဟပ်နေပါသည်။

ပုံ ၃.၂။ ဘဏ္ဍာရေးနိုင်ငံရှိ အစိုးရအသုံးစရိတ်များတွင် တိုက်ရိုက်အသုံးစရိတ်များ ပါဝင်မှုအချိုး (%)

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

၃.၂။ အသုံးစရိတ်နှင့် ဘဏ္ဍာအခွန်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခွဲဝေမှုများ

ကာကွယ်ရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုဖူလုံရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းတို့အတွက် သီးသန့်ဥပဒေပြုပိုင်ခွင့်အာဏာကို ဖက်ဒရယ်အစိုးရသို့ လည်းကောင်း၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ ပညာရေးတို့ အတွက် ပူးတွဲဥပဒေပြုပိုင်ခွင့်အာဏာကို ဖက်ဒရယ်အစိုးရနှင့် ပြည်နယ် အစိုးရသို့ လည်းကောင်း ဖွဲ့စည်းပုံက အပ်နှင်းထားသည် (ဇယား-၃.၁)။ အရေးပါသည့် အချက်မှာ ရေနံနှင့် မိလ္လာစနစ်၊ အများပြည်သူ သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေးနှင့် မြို့ပြ အခြေခံအဆောက်အအုံကဏ္ဍများတွင် ဒေသန္တရ အစိုးရများမှာ ဥပဒေပြုပိုင်ခွင့်အာဏာ ရှိကြသည်။ လက်တွေ့တွင် အချို့ အရေးကြီးသော ကဏ္ဍများတွင် အစိုးရနှစ်ရပ် ပူးတွဲတာဝန်ယူကြရသည်။ အထူးသဖြင့် ဒေသန္တရအစိုးရများမှာ အခြေခံပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး တွင် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရသောကြောင့် အစိုးရအရပ်ရပ် စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ်တွင် အရေးပါလျက်ရှိပြီး ပြည်နယ်အစိုးရများမှာ ကျန်းမာရေး

နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးတွင် တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ရသည်။

ဇယား ၃.၁။ ဘရာဇီးနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာ အရင်းအမြစ်နှင့် တိုက်ရိုက်အသုံးစရိတ်များ ပါဝင်မှုအချိုး

လုပ်ငန်း	ဥပဒေပြုတာဝန်	လုပ်ငန်းတာဝန် အမှန်တကယ်ခွဲဝေခြင်း
ကာကွယ်ရေး	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်
အခြေခံပညာရေး	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
အဆင့်မြင့်ပညာရေး	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်
ကျန်းမာရေး	ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်နှင့်ဒေသန္တရ
လူမှုအထောက်အပံ့	ဖက်ဒရယ်	ဒေသန္တရ
ရေစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် မိလ္လာသိမ်းစနစ်	ဒေသန္တရ	ပြည်နယ်နှင့်ဒေသန္တရ
ရဲတပ်ဖွဲ့	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်
အများပြည်သူ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး	ဒေသန္တရ	ဒေသန္တရ
မြို့ပြအခြေခံ အဆောက်အအုံ	ဒေသန္တရ	ဒေသန္တရ

Source: Rezende (2007).

အခွန်ကောက်ခံပိုင်ခွင့် အာဏာမှာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အလွန်များပါသည်။ ဝင်ငွေခွန်၊ ပို့ကုန်နှင့် သွင်းကုန် အခွန်၊ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းပေါ် ကောက်ယူသော အခွန်နှင့် အမျိုးမျိုးသော လူမှုထောက်ပံ့ကြေးများ အပါအဝင် အဓိကအခွန်ဘဏ္ဍာ ရှာပေးသော အခွန်များကို ဖက်ဒရယ်အစိုးရကို လွှဲအပ်ထားသည်။ ရေနံနှင့် ရေအားလျှပ်စစ်များအပေါ် ကောက်ခံသော ခိုင်ကြေးများဖြင့် သယံဇာတနှင့် ပတ်သက်သော အခွန်မူဝါဒနှင့် အခွန် စီမံခန့်ခွဲခြင်းကိုလည်း ဖက်ဒရယ်အစိုးရကို လွှဲအပ်ထားသည်။ သို့သော် အဆိုပါ အခွန်များကို ပြန်လည်မျှဝေရသည်။ အခြားဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများနှင့် ကွဲပြားသည်မှာ အခွန်ပူးတွဲကောက်ခံခြင်း သို့မဟုတ် အခွန်အရင်းအမြစ်များ ပူးတွဲကောက်ခံခြင်းမျိုး မရှိသလောက် နည်းပါသည်။ သို့ရာတွင် အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း အခွန်ဘဏ္ဍာမျှဝေခြင်း ကြီးမားစွာ ရှိပါသည်။

ဇယား ၃.၂။ ဘရာဇီးနိုင်ငံရှိ အခွန်ကောက်ခံခွင့် အာဏာအချို့သတ်မှတ်ပုံ

	အခွန် အရင်းအမြစ်	အခွန်နှုန်း	ကောက်ခံခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း
သွင်းကုန်ခွန်နှင့် ပို့ကုန်ခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
ဝင်ငွေခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
ထုတ်ကုန် ပစ္စည်းများအခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
ဘဏ္ဍာရေး လည်ပတ်မှုအခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်

	အခွန် အရင်းအမြစ်	အခွန်နှုန်း	ကောက်ခံခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း
ကုန်ပစ္စည်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုရောင်းရ ငွေ၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အရောင်းအဝယ်၊ အသားတင်အမြတ်နှင့် လုပ်ခလစာမှရသော လူမှုအထောက်အပံ့ အတွက် ထည့်ဝင်ငွေ	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
ရေနံနှင့် ရေအား လျှပ်စစ်မှရသော ခိုင်ကြေးများ	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
ရေနံထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် တင်သွင်းခြင်းမှရသော ထည့်ဝင်ငွေ	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
မော်တော်ယာဉ် ပိုင်ဆိုင်မှုအခွန်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
အမွေနှင့်လက်ဆောင် ပစ္စည်းများအပေါ် ကောက်ခံသောအခွန်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
ကုန်ပစ္စည်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုအခွန်	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်	ပြည်နယ်

	အခွန် အရင်းအမြစ်	အခွန်နှုန်း	ကောက်ခံခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း
မြို့ပြမြေယာနှင့် နယ်မြေအခွန်	ဒေသန္တရ	ဒေသန္တရ	ဒေသန္တရ
အိမ်ရာလွှဲပြောင်းခွန်	ဒေသန္တရ	ဒေသန္တရ	ဒေသန္တရ
ဝန်ဆောင်မှုအခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်နှင့် ဒေသန္တရ	ဒေသန္တရ

Source: Rezende (2007).

၃.၃။ အစိုးရအရပ်ရပ်ကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုများ

ဘရာဇီး၏ လွှဲပြောင်းငွေစနစ်မှာ သီးသန့်လွှဲပြောင်းငွေများအပြင် အချို့သော ဖက်ဒရယ်အခွန်များထဲမှ ဖွဲ့စည်းပုံအရ သတ်မှတ်ထားသောအချိုးကို ပြည်နယ်နှင့်ဒေသန္တရ အစိုးရများသို့ လွှဲပြောင်းပေးသော အခွန်ဘဏ္ဍာ ခွဲဝေခြင်း စနစ်လည်း ရှိပါသည်။ မျှတရေး လွှဲပြောင်းမှုစနစ်ဟူ၍ တသီးတသန့် မရှိပေ။

အခွန်ဘဏ္ဍာခွဲဝေခြင်းစနစ်

ဖက်ဒရယ် ဝင်ငွေခွန်နှင့် ထုတ်လုပ်မှုအခွန်များကို ပြည်နယ်အစိုးရများ၊ ဒေသန္တရအစိုးရများသို့ ခွဲဝေပေးရသည်။ ပြည်နယ်များက အဆိုပါ အခွန်ဘဏ္ဍာ၏ ၂၁.၅ ရာခိုင်နှုန်း၊ ဒေသန္တရအစိုးရများက ၂၂.၅ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီး ရရှိကြသည် (Rezende, 2007)။ ထို့အပြင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရမှာ ကုန်ပစ္စည်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုအခွန်များနှင့် ပတ်သက်၍ အခွန်အရင်းအမြစ် သတ်မှတ်ခြင်း၊ အခွန်နှုန်းထား သတ်မှတ်ခြင်းတို့အတွက် တစိတ်တပိုင်း တာဝန်ယူရပြီး ပြည်နယ်အစိုးရများက အဆိုပါ အခွန်ဘဏ္ဍာ၏ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်း၊ ဒေသန္တရ အစိုးရများက ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီး ရရှိကြသည်။

ဒေသန္တရ အစိုးရများမှာ ဖက်ဒရယ်အစိုးရက ကောက်ခံသော ကျေးရွာ ပစ္စည်းခွန်၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း၊ ပြည်နယ်အစိုးရ ကောက်ခံသော ယာဉ်ခွန်၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ရရှိသည်။ ၎င်းအပြင် အခြေခံပညာရေးအတွက် ရည်ရွယ်သော လုပ်ခလစာအခွန်၊ ရေနံတင်ပို့မှုမှရသော ဖက်ဒရယ်အခွန် အပါအဝင် အချို့သေးငယ်သော အခွန်အရင်းအမြစ်များမှ ရရှိသော အခွန်ဘဏ္ဍာကို ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းလည်း ရှိပါသည်။ ရေနံနှင့် သတ္တုတွင်း များမှ ခိုင်ကြေးများ၊ ရေအားလျှပ်စစ်မှရသော အကောက်ခွန်များကိုလည်း ပြည်နယ်၊ ဒေသန္တရအစိုးရများနှင့် ခွဲဝေရသည်။

အခြေခံပညာရေးအတွက်သာ ရည်ရွယ်သော လုပ်ခလစာအခွန်မှ လွဲ၍ အထက်ပါ အခွန်ဘဏ္ဍာခွဲဝေခြင်းများမှာ ကန့်သတ်ချက်မဲ့ လွှဲပြောင်းငွေ များ ဖြစ်ကြသည်။

ကန့်သတ်ချက်နှင့် လွှဲပြောင်းငွေများ

ဖက်ဒရယ်အစိုးရမှာ ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရအစိုးရများသို့ ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဘဏ္ဍာငွေများ လွှဲပြောင်းပေးသည်။ အဆိုပါ လွှဲပြောင်းငွေများမှာ တစိတ်တပိုင်းအားဖြင့် လူဦးရေသိပ်သည်းမှုအပေါ် အခြေခံပြီး တစိတ်တပိုင်းအားဖြင့် အမှန်တကယ်ပေးသော ဝန်ဆောင်မှု များအပေါ်တွင် အခြေခံသည်။

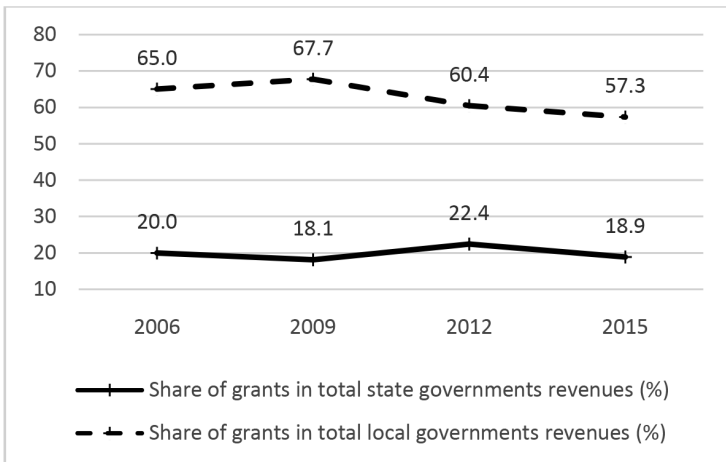
ခြုံ၍ဆိုရသော် အလျားလိုက် ဘေးတိုက် လွှဲပြောင်းငွေများမှာ လူဦးရေ သိပ်သည်းမှုနည်းသော ပြည်နယ်များနှင့် မြူနီစပယ်များကို အသား ပေးလေ့ရှိသည်ဖြစ်ရာ ၎င်းတို့မှာ တဦးကျ လွှဲပြောင်းငွေ ရရှိမှု ပိုမိုများပြား ပါသည်။

အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်

ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာအခွန်များ ခွဲဝေခြင်း အရေးကြီးသည်ဆိုသည်မှာ အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက် ကြီးမားသည်ကို ဖော်ပြနေသည်။ ၂၀၁၅ တွင် အဆိုပါ ထောက်ပံ့ငွေများမှာ ပြည်နယ် အစိုးရ ၀၆၄၆၆၊ ၁၉ ရာခိုင်နှုန်း၊ ဒေသန္တရ အစိုးရ ၀၆၄၆၆၊ ၅၇ ရာခိုင်

နှုန်း ရှိသည်။ ဒေသန္တရအစိုးရများမှာ စုစုပေါင်း ဝင်ငွေ၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်း ကိုသာ ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေနိုင်သော်လည်း အခွန်ဘဏ္ဍာလွှဲပြောင်းငွေများမှာ ကန့်သတ်ချက်မဲ့ အထွေထွေ လွှဲပြောင်းငွေများ ဖြစ်ကြသောကြောင့် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ကြီးကြီးမားမား ရှိကြသည်။

ပုံ ၃.၃။ အထက်အောက် ဒေါင်လိုက်ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်၊ ဘရာဇီး။

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

uae'

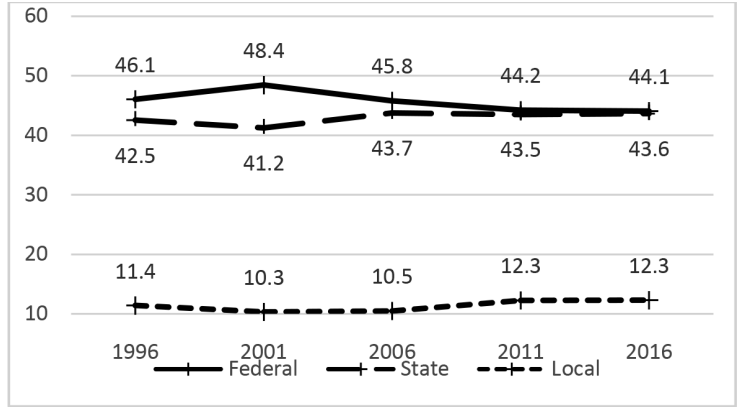
ကနေဒါနိုင်ငံသည် ပြည်နယ် (၁၀) ခု၊ ဖက်ဒရယ်နယ်မြေ (၃) ခုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အလွန်လျော့ချထားသော နိုင်ငံ(၁)ခု ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အလျော့ချဆုံးသော နိုင်ငံများထဲ တွင် တနိုင်ငံ အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်အစိုးရများ အနေဖြင့် အခွန်အရင်းအမြစ်များ အားလုံးနီးပါးကို ကောက်ခံခွင့် ရှိပြီး အစိုးရ အရပ်ရပ် စုစုပေါင်းဝင်ငွေ၏ အချိုးအတော်များများကို ရှာဖွေနိုင်ကြ သည်။ ၎င်းအပြင် အစီအစဉ်များ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် အခွန်မူဝါဒ ချမှတ် ရာတွင် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် အတော်အတန် ရှိကြသည်။ ကနေဒါတွင် ဒေသန္တရ အစိုးရများအား ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။ ပြည်နယ်အစိုးရများက ဒေသန္တရ အစိုးရများကို ဖွဲ့စည်းကြခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် အဆိုပါ ဒေသန္တရ အစိုးရများမှာ ဒေသန္တရစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် အချို့သော ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ဝန်ဆောင်မှု ပေးရာတွင် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့် အထိုက်အလျောက်ရှိကြ သည်။

သယံဇာတများမှာ ပေါများသော်လည်း ပထဝီဝင် အနေအထားအရ စုစည်းတည်ရှိနေသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ သယံဇာတပိုင်ဆိုင် ခွင့်ကို ပြည်နယ်များအား ပေးထားပြီး ထိုကဲ့သို့ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိခြင်းသည် အခွန်ကောက်နှင့် ဘဏ္ဍာရေး အစီအမံများအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိပုံကို အောက်တွင် ဆွေးနွေးထားပါသည်။

၄.၁။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း

ဖက်ဒရယ် အစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ဝင်ငွေမှာ တူညီလူနီးရှိသည်ကို တွေ့ရသည် (ပုံ ၄.၁)။ ထို့ပြင် ပြည်နယ်အစိုးရများနှင့် ဒေသန္တရ အစိုးရများအားလုံး၏ ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာအခွန် စုစုပေါင်းမှာ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းကျော် ရှိသည်ဖြစ်ရာ အခွန်ဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချထားသည်မှာ အလွန် ထင်ရှားပါသည်။

ပုံ ၄.၁။ အစိုးရအရပ်ရပ် ဘဏ္ဍာအခွန် စုစုပေါင်းတွင် (အခြားအစိုးရများမှ အခွန်ဘဏ္ဍာ လွှဲပြောင်းမှု မပါ) ကိုယ်ပိုင် အခွန်ဘဏ္ဍာပါဝင်မှု အချိုးကနဲဒါ (%)

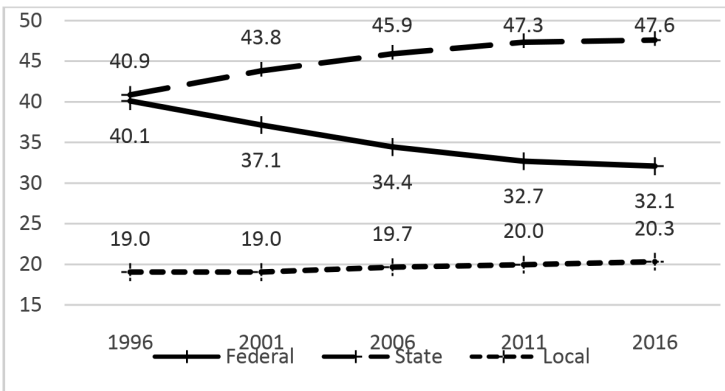

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ်မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းမှာ အသုံးစရိတ်ဘက်တွင် ပိုမိုသိသာစွာ လျှော့ချထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ အစိုးရ အသုံးစရိတ် စုစုပေါင်းတွင် ဗဟိုအစိုးရမှအပ ကျန်အစိုးရအရပ်ရပ်၏ တိုက်ရိုက်အသုံးစရိတ်မှာ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းနီးနီးရှိသည်။ အရေးကြီးသည်မှာ ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ်မှာ လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခုအတွင်း တဖြည်းဖြည်း တိုးတက်

လာသည်ကို တွေ့ရသည်။ (ပုံ ၄.၂) အကယ်စင်စစ် ၎င်းတိုးတက်လာပုံ ပုံစံမှာ အထူးအားဖြင့် ၁၉၆၀ နှစ်များတွင် စတင်ခဲ့သော ရေရှည်ပုံစံ တခုဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ တိုးတက်လာခြင်း အကြောင်းအရင်းမှာ ကျန်းမာရေးကဏ္ဍသည် ပြည်နယ်များ၏ သီးသန့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ဖြစ်နေခြင်း၊ ပညာရေးနှင့် လူမှုဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများမှာလည်း ဗဟို အစိုးရနှင့် တွဲဆောင်ရွက်ရသည့် ကဏ္ဍဖြစ်နေခြင်း၊ ၎င်းအပြင် လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်များအတွင်း အဆိုပါ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍများ၏ အသုံး စရိတ်မှာ အခြား နယ်ပယ်များနှင့် နှိုင်းစာလျှင် သိသိသာသာ များပြား လာခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။

ပုံ ၄.၂။ ကနေဒါနိုင်ငံရှိ အစိုးရအသုံးစရိတ်များတွင် တိုက်ရိုက်အသုံးစရိတ် များ ပါဝင်မှုအချိုး (%)

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

၄.၂။ အသုံးစရိတ်နှင့် ဘဏ္ဍာအခွန်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခွဲဝေမှုများ

ပြည်နယ်အစိုးရများမှာ တရားရေးကဏ္ဍ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး၊ လူမှုဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများ၊ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးကဲ့သို့ ကုန်ကျ

စရိတ်များသော အစိုးရတာဝန်များကို ပြည်နယ်အစိုးရ၏ သီးသန့်လုပ်ပိုင်ခွင့်အနေနှင့်သော် လည်းကောင်း၊ ဗဟိုအစိုးရနှင့် ပူးတွဲ၍သော်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရသည်။ (ဇယား ၄.၁) ပြည်သူတဦးချင်းဆီသို့ လွှဲပြောင်းပေးသော အကြီးမားဆုံး လွှဲပြောင်းမှု အစီအစဉ်ကြီးများတွင် ပါဝင်သော အလုပ်လက်မဲ့ အာမခံမှာ ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏ သီးသန့်လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာဖြစ်ပြီး ပင်စင်စနစ်မှာ ပြည်နယ်များနှင့် ပူးတွဲဆောင်ရွက်ရသည့် ကဏ္ဍဖြစ်သည်။

ဇယား ၄.၁။ ဥပဒေပြုပိုင်ခွင့်နှင့်အသုံးစရိတ်တာဝန် ခွဲဝေမှုအချို့(ကနေဒါ)
(ကနေဒါတွင် ပြည်နယ်တခုချင်းစီအား province ဟု ခေါ်ပါသည်။)

လုပ်ငန်း	ဥပဒေပြုတာဝန်	လုပ်ငန်းတာဝန် အမှန်တကယ်ခွဲဝေခြင်း
ကာကွယ်ရေးနှင့် နိုင်ငံခြားရေးရာ	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
ကုန်သွယ်ရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
အလုပ်လက်မဲ့အာမခံ	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
စာတိုက်ဝန်ဆောင်မှုများ	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ ငွေကြေး၊ မူပိုင်ခွင့် ကိစ္စရပ်များ	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်	ဖက်ဒရယ်

လုပ်ငန်း	ဥပဒေပြုတာဝန်	လုပ်ငန်းတာဝန် အမှန်တကယ်ခွဲဝေခြင်း
စိုက်ပျိုးရေး	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်
ပင်စင်	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်
တရားရေးဌာန စီမံခန့်ခွဲမှု	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
အများပြည်သူရပိုင်ခွင့်နှင့် ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
ပြည်သူပိုင်မြေများနှင့် သဘာဝသယံဇာတများ	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
ကျန်းမာရေး	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
မြူနီစပယ်အဖွဲ့အစည်းများ	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
ပညာရေး	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်နှင့်ဒေသန္တရ
လူမှုဖူလုံရေး	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်နှင့်ဒေသန္တရ
ဒေသန္တရဝန်ဆောင်မှုများ	ပြည်နယ်	ဒေသန္တရ

Source: Boadway (2007b).

ကနေဒါတွင် အခွန်အရင်းအမြစ် တခုတည်းကိုပင် ဗဟိုအစိုးရရော ပြည်နယ်အစိုးရပါ သီးခြားစီကောက်ခံကြသည့် (co-occupation of tax bases) အခွန်အရင်းအမြစ်များ များစွာ ရှိသည်။ တဦးချင်း ဝင်ငွေခွန်၊ ကော်ပိုရိတ် ဝင်ငွေခွန်နှင့် အရောင်းခွန်ကဲ့သို့သော အဓိက အခွန်ကြီးများ ကို ဖက်ဒရယ်အစိုးရရော ပြည်နယ်အစိုးရကပါ ကောက်ခံခွင့်ရှိသည်။ အကယ်စင်စစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ အစိုးရ နှစ်လွှာစလုံးအား အခွန်အရင်းအမြစ် အားလုံးနီးပါးကို ကောက်ခံခွင့် ပေးထားသော်ငြား ခြွင်းချက် နှစ်ခုရှိသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကုန်သွယ်မှုမှရသော အခွန် ကို ဖက်ဒရယ်အစိုးရကိုသာ ကောက်ခံပိုင်ခွင့် ပေးထားပြီး သယံဇာတမှ ရသော အခွန်များကို ပြည်နယ်အစိုးရများကိုသာ ကောက်ခံပိုင်ခွင့်ပေးထား သည်။ ပြည်နယ်များအနေဖြင့် ကျယ်ပြန့်သော အဓိက အခွန်အရင်းအမြစ် များကို အကန့်အသတ်မရှိ ကောက်ခံပိုင်ခွင့် ရှိသည်ဆိုသည့် အချက်က အခြားနယ်ပယ်များရှိ အသုံးစရိတ်ဖိအားများကို လျော့နည်းစေရန်အတွက် ပြည်နယ်အစိုးရများကို ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာများ တိုးမြှင့်ရှာဖွေလာကြစေ သည်။

အစိုးရများ အနေဖြင့် ကောက်ခံပိုင်ခွင့် ရှိသော အခွန်အရင်းအမြစ်များ တူနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများကို လျော့နည်း စေရန် အခွန်မူဝါဒ သဟဇာတ ဖြစ်စေမည့် အစီအမံများ လက်ရှိတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကျင့်သုံးနေသည်ကို တွေ့ရသည် (Boadway and Shah, 2009)။ အထူးအားဖြင့် တဦးချင်း ဝင်ငွေခွန်နှင့် ကော်ပိုရိတ် ဝင်ငွေခွန်အရင်းအမြစ်တို့၏ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်ကို အများအားဖြင့် ဖက်ဒရယ်အစိုးရက ဆုံးဖြတ်သည်ဖြစ်ရာ ပြည်နယ်များအကြားနှင့် အစိုးရ အရပ်ရပ် အကြားတွင် အဆိုပါ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်များမှာ တသမတ် တည်း နီးပါး တူညီကြသည်။

ဇယား ၄.၂။ ကနေဒါနိုင်ငံရှိ အခွန်ကောက်ခံခွင့် အာဏာအချို့သတ်မှတ်ပုံ

	အခွန် အရင်းအမြစ်	အခွန်နှုန်း ကောက်ခံခြင်းနှင့် အုပ်ချုပ်ခြင်း	
ဖက်ဒရယ်ဝင်ငွေခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
ဖက်ဒရယ်စားသုံးခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
လုပ်ခလစာခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
ပြည်နယ်ဝင်ငွေခွန်	ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်	ဖက်ဒရယ်
ပြည်နယ်စားသုံးခွန်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်
အရင်းအမြစ်ခွန်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
ပစ္စည်းခွန်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ	ပြည်နယ်
အသုံးပြုသူ အခကြေးငွေ	ဖက်ဒရယ်၊ ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ	ဖက်ဒရယ်၊ ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ	ဖက်ဒရယ်၊ ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ

Source: Boadway (2007b).

သယံဇာတနှင့် ပတ်သက်သော အခွန်ကောက်ခံပိုင်ခွင့်ကို ဖွဲ့စည်းပုံအရ ပြည်နယ်အစိုးရများကို ပေးအပ်ထားသည်။ ကနေဒါ အခွန်စနစ်၏ ၎င်းအချက်မှာ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ အကြောင်းမှာ သယံဇာတအရင်းအမြစ်များမှာ ကနေဒါတွင် ကြီးမားသော ပမာဏတရပ် ရှိနေပြီး ၎င်းတို့မှာလည်း ပထဝီဝင်အနေအထားအားဖြင့် စုစည်း တည်ရှိ

ကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြည်နယ်များက သယံဇာတ ဝင်ငွေများကို လုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိခြင်းက ပြည်နယ်များအကြား ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည် မညီမျှမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ သယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှု တာဝန်ကိုလည်း ပြည်နယ် အစိုးရကိုသာ အပြည့်အဝ ပေးအပ်ထားသည်။ သို့မို့ကြောင့် သဘာဝ သယံဇာတ ရှာဖွေတူးဖော်ခြင်းကို စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ပြည်နယ်အစိုးရများမှာ လုပ်ပိုင်ခွင့် အပြည့်အဝ ရှိကြသည်။ ထိုအချက်မှာ တခါတရံ ပြည်တွင်း စီးပွား အစုအစည်း၏ စွမ်းဆောင်ရည်အတွက် ပြဿနာ ဖြစ်လာခဲ့သည် (Boadway, Coulombe and Tremblay, 2015)။

၄.၃။ အစိုးရ အရပ်ရပ်ကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုများ

ဗဟိုအစိုးရမှနေ၍ ပြည်နယ်အစိုးရများသို့ လွှဲပြောင်းပေးသော အဓိက လွှဲပြောင်းမှု အစီအစဉ် သုံးရပ်ရှိသည်။ ၎င်းတို့အနက် နှစ်ခုမှာ သီးသန့် လွှဲပြောင်းငွေ (specific-purpose transfers) ဖြစ်ပြီး ထိုနှစ်ခုမှာ ကျန်းမာရေး လွှဲပြောင်းငွေ the Canada Health Transfer နှင့် လူမှုရေး လွှဲပြောင်းငွေ the Canada Social Transfer တို့ဖြစ်ကြသည်။ တတိယအစီအစဉ်မှာ ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည် နိမ့်ပါးသော ပြည်နယ်များသို့ ကန့်သတ်ချက်မဲ့ လွှဲပြောင်းငွေများ (unconditional transfers) ထောက်ပံ့ပေးသည့် မျှတရေးစနစ် (equalization system) ဖြစ်သည်။

သီးသန့်လွှဲပြောင်းငွေများ

ကျန်းမာရေး လွှဲပြောင်းငွေ the Canada Health Transfer နှင့် လူမှုရေး လွှဲပြောင်းငွေ the Canada Social Transfer တို့မှာ ကလေးသူငယ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ကလေးသူငယ် စောင့်ရှောက်မှု၊ လူမှုအကူအညီနှင့် လူမှုဝန်ထမ်း ဝန်ဆောင်မှုများ၊ အလယ်တန်းလွန် ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးကဏ္ဍများတွင် ပြည်နယ် အစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ်ကို ထောက်ပံ့ရန် ရည်ရွယ်သည်။ အဆိုပါ လွှဲပြောင်းငွေ နှစ်ရပ်စလုံးမှာ ပြည်နယ်များ၏ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည်ကို မျှမျှတတ ဖြစ်စေရန်အတွက် တဦးကျစီ မျှတမှုအပေါ် အခြေခံ၍ ပြည်နယ်များသို့ ဖြန့်ဝေခြင်းဖြစ်သည်။ လူမှုရေး

လွှဲပြောင်းငွေ ကဲ့သို့ပင် ကျန်းမာရေး လွှဲပြောင်းငွေကို အခြေခံအားဖြင့် ဖက်ဒရယ်အစိုးရဘတ်ဂျက် အစီအစဉ်၏ တစိတ်တပိုင်းအဖြစ် စိစစ်သော်လည်း ကျန်းမာရေး လွှဲပြောင်းငွေ၏ နှစ်စဉ် တိုးတက်မှုနှုန်းမှာ နိုမီနယ်ဂီဒီပီ (nominal GDP) တိုးတက်မှုနှုန်းနှင့် ချိတ်ဆက်နေသည်။

အထက်ပါ လွှဲပြောင်းငွေများသည် ပြည်နယ်များမှ ထည့်ဝင်ဖြည့်စွက်ငွေများ ပေးအပ်ရန် မလိုအပ်ပေ။ ၎င်းတို့မှာ ကျယ်ပြန့်သော သတ်မှတ်ချက်များ တွဲလျက်ပါဝင်သော တလုံးတခဲ လွှဲပြောင်းငွေများ (block grants) ဖြစ်ကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပြည်နယ်များ၏ ကျန်းမာရေးအာမခံသည် တဦးကျ ဝင်ငွေပေါ် မူတည်ဘဲ အားလုံးအတွက် လက်လှမ်းမီပြီး လွှမ်းခြုံမှုပေးနိုင်ခြင်း၊ အချို့သော သတ်မှတ်ထားသည့် ဆေးပညာ ကုထုံးများအတွက် အကျုံးဝင်ခြင်း၊ ပြည်နယ်များအကြား လွှမ်းခြုံမှုပေးနိုင်ခြင်း၊ စနစ်သည် ပြည်သူ့စီမံခန့်ခွဲမှုဖြစ်ခြင်း စသည့်အချက်တို့သည် ကျန်းမာရေး လွှဲပြောင်းငွေအတွက် လိုအပ်သည့် အချက်များ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဆိုခဲ့ပါ သတ်မှတ်ချက်များသာ ပြည့်မီသည်ဆိုလျှင် ပြည်နယ်အစိုးရများ အနေဖြင့် ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုပေးရာတွင် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် အလွန်ရှိကြသည်။ လူမှုရေး လွှဲပြောင်းငွေက ထောက်ပံ့ပေးထားသော ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုကြသည်။

မျှတရေးမူအရ လွှဲပြောင်းငွေများ

နောက်ထပ် အရေးပါသော ဖက်ဒရယ်လွှဲပြောင်းငွေမှာ မျှတရေးမူအရ လွှဲပြောင်းငွေများဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်များအကြား တူညီသော ဝန်ဆောင်မှုများကို တူညီသော အခွန်နှုန်းထားများနှင့် ပေးအပ်နိုင်ရန် ပြည်နယ်အစိုးရများအား လွှဲပြောင်းငွေများ ပေးအပ်ရန် ဖက်ဒရယ်အစိုးရကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက သတ်မှတ်ထားသည်။ အဆိုပါတာဝန်ကို ပြည့်ပြည့်ဝဝ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဖက်ဒရယ်အစိုးရသည် အခြေခံအားဖြင့် ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည်အရ တနိုင်ငံလုံး ပျမ်းမျှအောက် နိမ့်ကျနေသော ပြည်နယ်အစိုးရများကို လွှဲပြောင်းငွေများ ပေးအပ်သည်။ မျှတရေးမူအရ လွှဲပြောင်း

ငွေများမှာ အမှန်တကယ် ရရှိသော အခွန်ဘဏ္ဍာအပေါ် အခြေတည်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ ကောက်ခံရရှိနိုင်ခြေရှိသော အခွန်ဘဏ္ဍာအပေါ်တွင် အခြေခံထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကျယ်ပြန့်သော အခွန်အရင်းအမြစ် ငါးခုကို တနိုင်ငံလုံး ပျမ်းမျှအခွန်နှုန်းထားဖြင့် ကောက်ခံသည်ရှိသော် ရရှိနိုင်မည့် ပြည်နယ်တခုချင်းစီ၏ အခွန်ဘဏ္ဍာကို ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည်အား တိုင်းတာသည့် အညွှန်းကိန်းအဖြစ် အသုံးပြုသည်။ ဤအချက်မှာ ပြည်နယ်အစိုးရများ အခွန်ကောက်ခံရန် မက်လုံးကို ဆက်လက် ထိန်းထားရန်အတွက် အရေးကြီးသည်။ ဆိုခဲ့ပါ တွက်ချက်မှုတွင် ပါဝင်သော ကျယ်ပြန့်သော အခွန်ငါးမျိုးမှာ တဦးချင်း ဝင်ငွေခွန်၊ ကော်ပိုရိတ် ဝင်ငွေခွန်၊ သုံးစွဲခွန်၊ ပစ္စည်းခွန်နှင့် သယံဇာတ ဝင်ငွေများ ဖြစ်ကြသည်။

ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည်အရ တနိုင်ငံလုံး ပျမ်းမျှအထက်ရှိသော ပြည်နယ်များမှာ မည်သည့် လွှဲပြောင်းငွေမှ လက်ခံရရှိခြင်း မရှိသလို လွှဲပြောင်းငွေ လက်ခံယူရသည့် ပြည်နယ်များသို့ လွှဲပြောင်းငွေများ ပေးအပ်ရာတွင်လည်း ထည့်ဝင်ခြင်း မရှိပေ။ မျှတရေးမူအရ လွှဲပြောင်းငွေစနစ်ကို ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏ အထွေထွေအခွန်ဘဏ္ဍာဖြင့်သာထောက်ပံ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည် နိမ့်သော ပြည်နယ်များကို တနိုင်ငံလုံး ပျမ်းမျှအဆင့်သို့ မြှင့်တင်ပေးသည့်တိုင် လွှဲပြောင်းငွေ လက်ခံယူရသော ပြည်နယ်များနှင့် လွှဲပြောင်းငွေ လက်ခံရယူခြင်း မရှိသော ပြည်နယ်များအကြား ကွာဟချက်မှာ ကြီးမားလျက်ပင် ရှိသည်။ သယံဇာတမှ ရရှိသော အခွန်ဘဏ္ဍာများမှာ မျှတရေးစနစ်တွင် တစိတ်တပိုင်း ပါဝင်သော်လည်း တွက်ချက်ရာတွင် အခြား အခွန်အရင်းအမြစ်များနှင့်မတူ ခြားနားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည်ကို တွက်ချက်ရာတွင် ပြည်နယ်တခုချင်း၏ သယံဇာတ ဝင်ငွေ၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကိုသာ ထည့်သွင်း တွက်ချက်သည်။ ထို့အပြင် ပြည်နယ်တခုချင်းသို့ အမှန်တကယ် လွှဲပြောင်းပေးသော ပမာဏမှာ သယံဇာတဝင်ငွေ၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်၍ သို့မဟုတ် လုံးဝထည့်သွင်း တွက်ချက်ခြင်း မပြုဘဲ ရရှိသော အမြင့်ဆုံး ပမာဏဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ တွက်ချက်ခြင်းအားဖြင့် သယံဇာတ အတော်အတန် ကြွယ်ဝသော်လည်း

ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည်အရ တနိုင်ငံလုံး ပျမ်းမျှအောက် နိမ့်ကျနေသော ပြည်နယ်များ၏ သယံဇာတ ဝင်ငွေ တော်တော်များများကို မျှတရေး အစီအစဉ်ကြောင့် လျော့နည်းမသွားစေရန် အာမခံပေးသည်။

မျှတရေးမူအရ လွှဲပြောင်းငွေများ၏ နှစ်စဉ် တိုးတက်မှုနှုန်းမှာ ဂျီဒီပီ တိုးတက်မှုနှုန်းနှင့် ဆက်စပ်နေသည်။ ဤသို့အားဖြင့် ပြည်နယ်များအကြား ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည် ကွာဟချက်မှာ အလွန်မတည်ငြိမ်သည့်တိုင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏ မျှတရေးအစီအစဉ် ကုန်ကျစရိတ်ကို အတော်အတန် တည်ငြိမ်စေသည်။ ခြုံ၍ဆိုရသော် လွှဲပြောင်းငွေ လက်ခံရယူသော(ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည် နိမ့်သော) ပြည်နယ်များ၏ ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည်ကို တနိုင်ငံလုံး ပျမ်းမျှအဆင့်ထိ ရောက်အောင် မြှင့်တင်ပေးရာတွင် အင်မတန် အောင်မြင်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

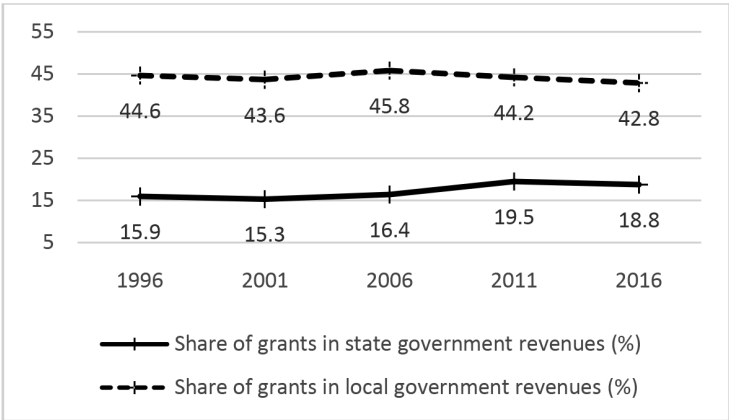
ဖက်ဒရယ်-ပြည်နယ် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုပြုပြီး ငါးနှစ်တကြိမ် မျှတရေး စနစ်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်လေ့ရှိသည်။ သို့သော် အခြေခံအားဖြင့် မျှတရေး ရန်ပုံအတွက် ဘဏ္ဍာငွေကြေးပမာဏ၊ ဖော်မြူလာ အပါအဝင် မျှတရေး စနစ်ကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်အာဏာမှာ ဖက်ဒရယ်အစိုးရထံတွင် ရှိသည်။ မျှတရေးမူအရ လွှဲပြောင်းငွေများမှာ အထွေထွေလွှဲပြောင်းငွေများ (unconditional) ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအနေဖြင့် အဆိုပါ ရန်ပုံငွေများကို မည်သည့် ကဏ္ဍအတွက်မဆို အသုံးပြုနိုင်သည်။

အခြား ဖက်ဒရေးရှင်းများမှာကဲ့သို့ အစိုးရများအကြား ဘဏ္ဍာရေး လွှဲပြောင်းမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ အကြံဉာဏ်များ ပေးသော တရားဝင် ဘဏ္ဍာရေး ကော်မရှင် ကနေဒါတွင် မရှိပေ။ ပြည်နယ် အစိုးရများမှာ ဖက်ဒရေးရှင်းကောင်စီ (the Council of the Federation) ကို ဖွဲ့စည်းထားပြီး အခြေခံအားဖြင့် ကနေဒါဖက်ဒရေးရှင်း ကောင်းမွန်စွာ လည်ပတ်မှုနှင့် ဆက်စပ်သော အကြောင်းအရာများကို ပြည်နယ်များ ပုံမှန် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကြသော ဖိုရမ်တခုဖြစ်သည်။ သို့သော် အဆိုပါ ကောင်စီမှာ ဖက်ဒရယ်အစိုးရသို့ တရားဝင် အကြံဉာဏ်ပေးပိုင်ခွင့် မရှိပေ။

အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်

ကနေဒါတွင် အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေးကွာဟချက် အတော် အတန် ကြီးမားပါသည်။ ထောက်ပံ့ငွေများမှာ ပြည်နယ်အစိုးရ ဝင်ငွေ၏ ၁၉ ရာခိုင်နှုန်း၊ ဒေသန္တရ အစိုးရ ဝင်ငွေ၏ ၄၃ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီး ရှိသည်။ ဒေသန္တရ အစိုးရများသို့ ထောက်ပံ့ငွေမှာ ပြည်နယ် အစိုးရများက ထောက်ပံ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ပြည်နယ်အစိုးရ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အများစု ပါဝင်သော မြူနီစပယ် ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်ကို ထောက်ပံ့ပေးရန် ရည်ရွယ်သည်။ အခြေခံအဆောက်အအုံ ပရောဂျက်များကို ငွေကြေး ထောက်ပံ့ရန် မြူနီစပယ်များသို့ ဖက်ဒရယ်အစိုးရမှ လွှဲပြောင်းပေး သော အကန့်အသတ်ရှိသော အချို့ လွှဲပြောင်းငွေများရှိပြီး ဓာတ်ဆီအခွန်မှ ရသော ဝင်ငွေနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ဖက်ဒရယ်အစိုးရနှင့် မြူနီစပယ် များအကြား အခွန်ဘဏ္ဍာ ခွဲဝေမှု အစီအမံတခု ရှိပါသည်။

ပုံ ၄.၃။ အထက်အောက် ဒေါင်လိုက်ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်၊ ကနေဒါ။

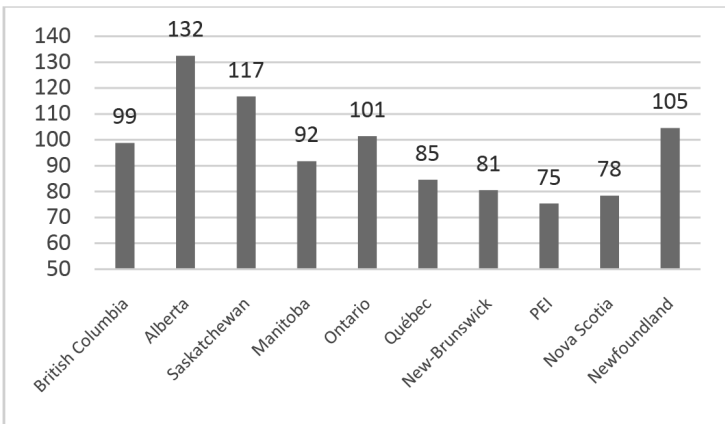

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

၄.၄။ ပြည်နယ်များအကြား ကွာဟမှုများ

ကနေဒါတွင် ပြည်နယ်များအကြား စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကွာဟချက်မှာ အိန္ဒိယနှင့် မလေးရှားမှာကဲ့သို့ မသိသာလှပေ။ (ပုံ ၄.၄) အချမ်းသာဆုံး ပြည်နယ်၏ တဦးချင်း အသားတင် ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး ဂျီဒီပီမှာ အဆင်းရဲဆုံး ပြည်နယ်၏ တဦးချင်း အသားတင်ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး ဂျီဒီပီထက် ၁.၇၅ ဆလောက်သာ ရှိသည်။ တဦးချင်းဝင်ငွေ ကွာခြားခြင်းမှာ တစိတ်တပိုင်းအားဖြင့် သယံဇာတ ပေါကြွယ်မှုရှိခြင်း၊ မရှိခြင်း၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သည်။ အထူးအားဖြင့် ရေနံမှာ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ဂျီဒီပီအရ အမြင့်ဆုံးဖြစ်သော ပြည်နယ်သုံးခုတွင် ပေါများကြွယ်ဝသည်ကို တွေ့ရသည်။

ပုံ ၄.၄။ ပြည်နယ်များ၏ တဦးချင်း GDP အား တနိုင်ငံလုံးပျမ်းမျှ၏ ရာခိုင်နှုန်းအဖြစ် တွက်ချက်ထားခြင်း၊ ၂၀၁၆

အရင်းအမြစ်- ကနေဒါ ဘဏ္ဍာရေးဌာနမှ အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

ပြည်နယ်အစိုးရ ဝင်ငွေများတွင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရ လွှဲပြောင်းငွေများ၏ အရေးပါပုံကို ဇယား ၄.၃ တွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။ အဆင်းရဲဆုံး ပြည်နယ် သုံးခုဖြစ်သော Prince Edward Island၊ New Brunswick နှင့် Nova Scotia တို့တွင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရ လွှဲပြောင်းငွေမှာ ပြည်နယ် အစိုးရဝင်ငွေ စုစုပေါင်း၏ သုံးပုံ တစ်ပုံကျော်ရှိသည်။ မန်နီတိုဘာပြည်နယ်မှ လွဲ၍ ကျန်ပြည်နယ်များအတွက် ဖက်ဒရယ်အစိုးရ လွှဲပြောင်းငွေ၏ ပမာဏအရ အရေးပါပုံမှာ အဆိုပါ ပြည်နယ်သုံးခု၏ ထက်ဝက်ခန့်သာ ရှိပါသည်။

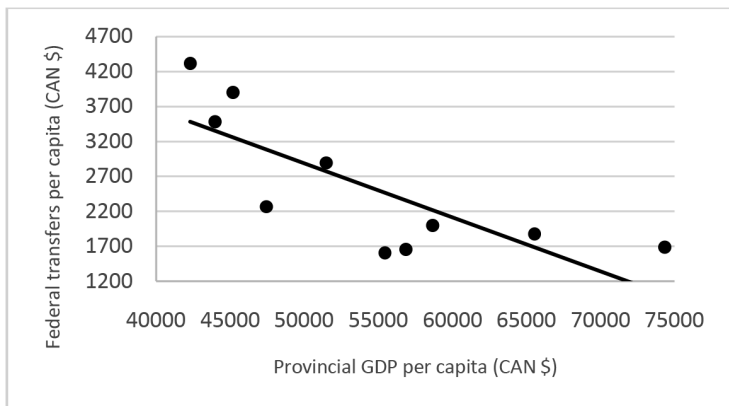
ဇယား ၄.၃။ ပြည်နယ်အစိုးရ အခွန်ဘဏ္ဍာများတွင် ဖက်ဒရယ်လွှဲပြောင်း ငွေများ ပါဝင်မှု အချိုး၊ ၂၀၁၆ (%)

British Columbia	Alberta	Saskatchewan	Manitoba	Ontario	Quebec	New-Brunswick	Prince Edward Island	Nova Scotia	Newfoundland
၁၆.၁	၁၆.၈	၁၅.၈	၂၅.၄	၁၇.၀	၁၈.၉	၃၅.၂	၃၆.၇	၃၄.၆	၁၇.၇

အရင်းအမြစ်- ကနေဒါ ဘဏ္ဍာရေးဌာနမှ အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

ဖက်ဒရယ်လွှဲပြောင်းငွေများ၏ မျှတစေသည့် အကျိုးဆက်ကို ပုံ ၄.၅ တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ တဦးကျ လူဦးရေနှင့် တဦးကျ လက်ခံရရှိသော ဖက်ဒရယ် လွှဲပြောင်းငွေမှာ ပြောင်းပြန်အချိုးကျသည်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း တွေ့ရသည်။ (တဦးကျ လူဦးရေနည်းလေလေ ဖက်ဒရယ် လွှဲပြောင်းငွေ များများ လက်ခံရရှိလေ ဟူလို) ပျမ်းမျှအားဖြင့် တဦးကျ လူဦးရေများသော ပြည်နယ်များမှာ တဦးကျ ဖက်ဒရယ် လွှဲပြောင်းငွေ နည်းနည်းသာ လက်ခံ ရရှိသည်။ အဆိုပါ ရလဒ်မှာ အဓိကအားဖြင့် မျှတရေးမူအရ လွှဲပြောင်း ငွေများကြောင့် ဖြစ်ပြီး ပုံ ၄.၅ တွင် ပြထားသော ဖက်ဒရယ် လွှဲပြောင်း ငွေမှာ မျှတရေး ရန်ပုံငွေသာမက လွှဲပြောင်းငွေ အားလုံးပါဝင်သည်။

ပုံ ၄.၅။ ပြည်နယ်များသို့ ဖက်ဒရယ်လွှဲပြောင်းငွေများ၏ တန်းတူညီမျှ ဖြစ်စေခြင်း အကျိုးသက်ရောက်မှု၊ ၂၀၁၆

အရင်းအမြစ်- ကနေဒါ ဘဏ္ဍာရေးဌာနမှ အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

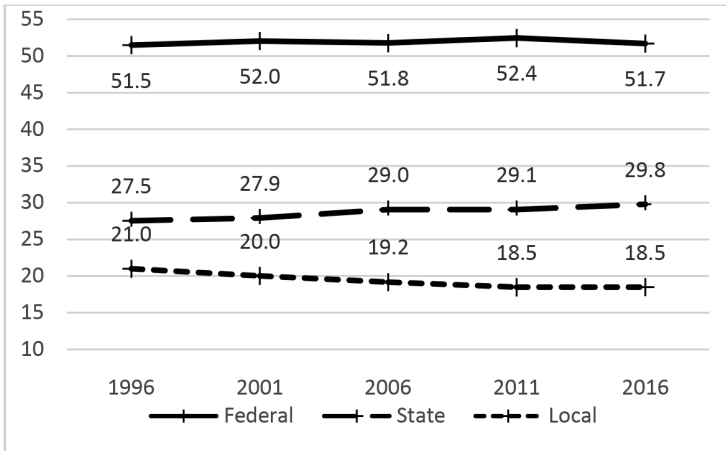
၇။ vef

ဆွစ်ဇာလန်တွင် ပြည်နယ် (cantons) ၂၆ ခု ရှိသည်။ ဆွစ်ဇာလန်သည် လည်း ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချထားသော ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံတခု ဖြစ်သည်။ အသုံးစရိတ် အစီအစဉ်များနှင့် အခွန်ကောက်ခံခြင်းများတွင် ပြည်နယ် များမှာ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် အလွန်ရှိကြသည်။ ဒေသန္တရ အစိုးရများမှာ နယ်ပယ်မျိုးစုံရှိ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများတွင် သိသိသာသာ ပါဝင်ပတ်သက်နေပြီး မြူနီစပယ်များ၏ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ် ပိုင်ခွင့် အတိုင်း အတာမှာ ပြည်နယ်များအကြား ကွဲပြားခြားနားမှုရှိသည် (Kirchgassner, 2007)။

၅.၁။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း

ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေများမှာ ဖက်ဒရယ်အစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအကြား (ဒေသန္တရ အစိုးရများ အပါအဝင်) ညီတူညီမျှ နီးနီး ခွဲဝေထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ (ပုံ ၅.၁) ဒေသန္တရ အဆင့်တွင် အခွန်ပြိုင်ဆိုင်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်သည့် အနေဖြင့် လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခုအတွင်း ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ အဆင့်တွင် ဝင်ငွေနှင့် ပတ်သက်၍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အနည်းငယ်ရှိခဲ့သော်လည်း အစိုးရ အရပ်ရပ်ကြား ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာများ ခွဲဝေခြင်းမှာ အချိန်နှင့်အမျှ တည်ငြိမ်လာသည်။

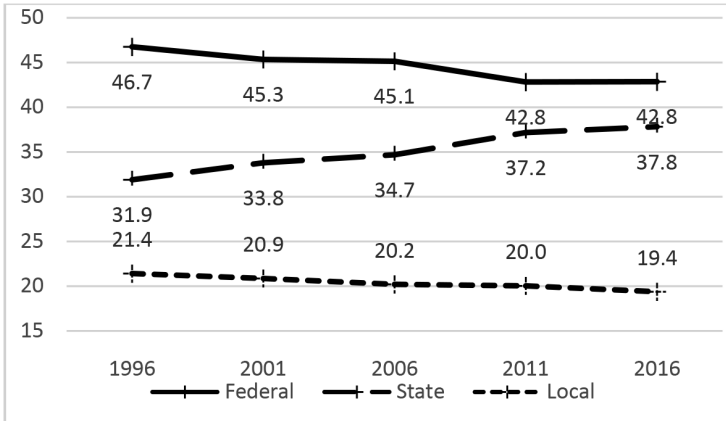
ပုံ ၅.၁။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံရှိ အစိုးရအရပ်ရပ် စုစုပေါင်း အခွန်ဘဏ္ဍာတွင် (အခြား အစိုးရများမှ အခွန်ဘဏ္ဍာ လွှဲပြောင်းမှုမပါ) ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာ ပါဝင်မှု အချိုး (%)

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

ပြည်နယ်အစိုးရများမှာ အသုံးစရိတ်ဘက်တွင် သိသိသာသာ ပို၍ အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်သည်။ အသုံးစရိတ်အနေဖြင့် တွက်ချက်ကြည့်လျှင် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများတွင် ပြည်နယ် အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏ ပါဝင်မှုကဏ္ဍနှင့် ယှဉ်နိုင်သည်။

ပုံ ၅.၂။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံရှိ အစိုးရအသုံးစရိတ် စုစုပေါင်းတွင် တိုက်ရိုက် အသုံးစရိတ်များ ပါဝင်မှုအချိုး(%)

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

၅.၂။ အသုံးစရိတ်နှင့် ဘဏ္ဍာအခွန်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခွဲဝေမှုများ

အတော်အတန် ငွေကုန်ကြေးကျများသော အစိုးရလုပ်ငန်းအများစုတွင် သီးသန့်လုပ်ပိုင်ခွင့် တာဝန်အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဖက်ဒရယ် အစိုးရနှင့် ဆောင်ရွက်ရသော ပူးတွဲ လုပ်ပိုင်ခွင့် တာဝန်အနေဖြင့်သော် လည်းကောင်း ပြည်နယ်အစိုးရများက ဆောင်ရွက်ကြသည်။ အဆိုပါ လုပ်ငန်းများမှာ ပညာရေး၊ လူမှုဖူလုံရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် မူဝါဒ၊ တရားမမှုနှင့် ရာဇဝတ်မှု ဥပဒေ၊ ရဲဌာနနှင့် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ လမ်းမကြီး များ ပါဝင်သည်။ အထူးသဖြင့် ဒေသန္တရ အစိုးရများမှာ မူလတန်းပညာရေး၊ ဒေသန္တရလမ်းများနှင့် အများပြည်သူ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး စသည့် ကုန်ကျစရိတ်များပြီး အရေးပါသော နယ်ပယ်များတွင် သီးသန့်လုပ်ပိုင်ခွင့် တာဝန်များ ရှိကြသည်။

ဇယား ၅.၁။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံရှိ အသုံးစရိတ် တာဝန် ခွဲဝေမှု အချို့

လုပ်ငန်း	ဥပဒေပြုတာဝန်	လုပ်ငန်းတာဝန် အမှန်တကယ်ခွဲဝေခြင်း
ကာကွယ်ရေးနှင့် နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေး	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
စာတိုက်ဝန်ဆောင်မှုများ နှင့် ဆက်သွယ်ရေး	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
မီးရထားလမ်းနှင့် လေကြောင်းသယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေး	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
အဏုမြူစွမ်းအင်၊ ရေအားလျှပ်စစ်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
တနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ လမ်းများ	ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်
လူမှုဖူလုံရေး	ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ မူဝါဒ	ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်
ကုန်သွယ်မှု၊ စက်မှုကဏ္ဍ၊ အလုပ်သမားကဏ္ဍများနှင့် ပတ်သက်သည့် ဥပဒေပြုခြင်း	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
စိုက်ပျိုးရေး	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်

လုပ်ငန်း	ဥပဒေပြုတာဝန်	လုပ်ငန်းတာဝန် အမှန်တကယ်ခွဲဝေခြင်း
တရားမဥပဒေနှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်
ရဲတပ်ဖွဲ့	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
ပညာရေး(အထက်တန်း ကျောင်းများ၊တက္ကသိုလ်များ)	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
ပညာရေး (မူလတန်းကျောင်းများ)	ဒေသန္တရ	ဒေသန္တရ
ဒေသတွင်းလမ်းများနှင့် ဒေသတွင်းအများပြည်သူ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး	ဒေသန္တရ	ဒေသန္တရ
ဒေသတွင်း သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား နှင့် ရေပေးဝေမှု	ဒေသန္တရ	ဒေသန္တရ

Source: Kirchgassner (2007).

ပြည်နယ်အစိုးရများနှင့် ဒေသန္တရ အစိုးရများမှာ အခွန်မူဝါဒနှင့် အခွန်စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် ကြီးကြီးမားမား ပါဝင်ပတ်သက်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ (ဇယား ၅.၂) အခွန်အားလုံးနီးပါးကို ပြည်နယ်အဆင့် သို့မဟုတ် ဒေသန္တရ အဆင့်က ကောက်ယူ စီမံခန့်ခွဲသည်။ ထို့အပြင် တဦးချင်း ဝင်ငွေအခွန်၊ ကော်ပိုရိတ် ဝင်ငွေအခွန်၊ ပစ္စည်းခွန်နှင့် အရင်းအခွန်တို့ နှင့် ပတ်သက်၍ အခွန် မူဝါဒတွင်လည်း ပြည်နယ်အစိုးရများက လုပ်ပိုင်ခွင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှိကြသည်။ ဖက်ဒရယ် ဝင်ငွေခွန်ရှိသော်လည်း ၎င်းမှာ ပြည်နယ်

များနှင့် ခွဲဝေယူကြရသည်။ အဆိုပါ ဖက်ဒရယ်ဝင်ငွေခွန်၏ တစိတ်တပိုင်းကို မျှတရေး ထောက်ပံ့ငွေအဖြစ် အကောင်အထည်ဖော်ပြီး ပြည်နယ်များက အဆိုပါအခွန်ဘဏ္ဍာ၏ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းကို လက်ခံရရှိကြသည်။ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည်မှာ ပြည်သူပိုင်ကဏ္ဍများမှ အခွန်ဘဏ္ဍာတော်တော်များများကို လက်လှမ်းမီသော်လည်း ဒေသန္တရ အစိုးရများမှာ မည်သည့် အခွန်နှင့် ပတ်သက်၍မှ သီးသန့် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိပေ။

ဇယား ၅.၂။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံရှိ အခွန်ကောက်ခံခွင့် အာဏာအချို့သတ်မှတ်ပုံ

	အခွန် အရင်းအမြစ်	အခွန်နှုန်း	ကောက်ခံခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း
ဖက်ဒရယ်ဝင်ငွေခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
ထပ်တိုးတန်ဖိုးခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
ယစ်မျိုးခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
သွင်းကုန်ခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
ယာဉ်ခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
စိုက်ပျိုးရေးခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ

	အခွန် အရင်းအမြစ်	အခွန်နှုန်း	ကောက်ခံခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း
တဦးချင်းဝင်ငွေခွန်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
ပစ္စည်းခွန်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
ကော်ပိုရိတ်ဝင်ငွေခွန်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
အရင်းခွန်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
အိမ်ခြံမြေခွန်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
အမြတ်ခွန်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှု လွှဲပြောင်းခွန်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
မော်တော်ယာဉ်ခွန်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်

Source: Kirchgassner (2007).

၅.၃။ အစိုးရအရပ်ရပ်ကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုများ

ပြည်နယ်များကို လွှဲပြောင်းပေးသော လွှဲပြောင်းငွေ အမျိုးအစား အဓိက နှစ်မျိုးရှိသည်။ အလျားလိုက် ဘေးတိုက်(ပြည်နယ်များအကြား) ဝင်ငွေ မျှတရေး လွှဲပြောင်းငွေနှင့် အသုံးစရိတ် လိုအပ်ချက် မျှတရေး လွှဲပြောင်း

ငွေ ဟူ၍ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ လွှဲပြောင်းငွေ နှစ်မျိုးစလုံးမှာ အထွေထွေ လွှဲပြောင်းငွေများ ဖြစ်ကြသည်။

ပျမ်းမျှအောက် အခွန်ကောက်ခံနိုင်စွမ်း ရှိသော ပြည်နယ်များမှာ မျှတရေး ထောက်ပံ့ငွေကို လက်ခံရရှိပြီး ပျမ်းမျှအထက် ရှိသော ပြည်နယ်များမှာ စုပေါင်းရန်ပုံငွေထဲသို့ ထည့်ဝင်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစနစ်မှာ အလျားလိုက် ဘေးတိုက် (ပြည်နယ်များအကြား) မျှတရေး ပုံစံဖြစ်သည်။ အခွန်ကောက်ခံနိုင်စွမ်းကို တိုင်းတာရာတွင် ဝင်ငွေခွန်၊ ဓနခွန်နှင့် အမြတ်ခွန်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါသည်။ ဤလွှဲပြောင်းငွေများမှာ ဆင်းရဲသော ပြည်နယ်များ၏ အခွန်ကောက်ခံနိုင်စွမ်းကို တနိုင်ငံလုံး ပျမ်းမျှ၏ ၈၅ ရာခိုင်နှုန်းသို့ မြှင့်တင်ပေးရန် ရည်ရွယ်ပါသည် (Bessard, 2013)။

၎င်းအပြင် အသုံးစရိတ် လိုအပ်ချက် ကွာဟမှုကို ဖြေလျှော့ရန် ဖက်ဒရယ် အစိုးရမှနေ၍ ပြည်နယ်များသို့ လွှဲပြောင်းပေးသော လွှဲပြောင်းငွေများလည်း ရှိသည်။ အသုံးစရိတ် လိုအပ်ချက်ကို တိုင်းတာရာတွင် လူဦးရေ သိပ်သည်းမှုနှင့် လူဦးရေ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံတို့ ပါဝင်သော လူမှုစီးပွား အကြောင်းအချက်များ၊ တောင်ထူထပ်သော ပြည်နယ်များ၏ ဝန်ဆောင်မှု ပိုမို ကုန်ကျစရိတ်ကို ထေမိစေရန်အတွက် ပထဝီဝင်အနေအထားနှင့် မြေမျက်နှာသွင်ပြင် အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါသည် (Bessard, 2013)။ မြို့ကြီးပြကြီးများ၏ အထူးအသုံးစရိတ် လိုအပ်ချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါသည်။

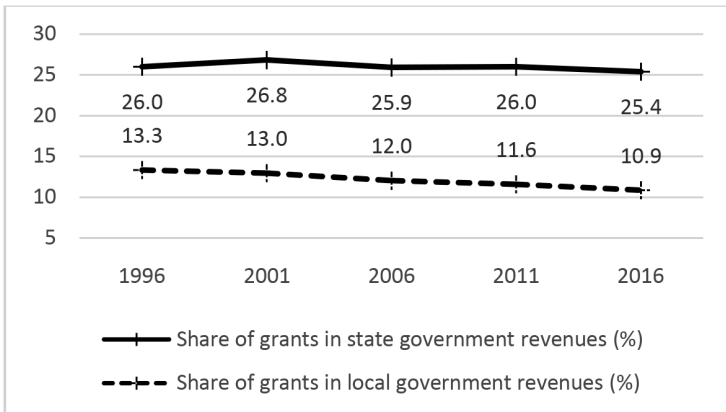
စည်းလုံးညီညွတ်မှု ရန်ပုံငွေမှ လွှဲပြောင်းငွေများ (cohesion funds transfers) လည်း ရှိပါသေးသည်။ အဆိုပါ လွှဲပြောင်းငွေများမှာ ၂၀၀၈ ခုနှစ် လွှဲပြောင်းငွေစနစ်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု လုပ်ပြီးနောက် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြစ်ပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကြောင့် နစ်နာခဲ့သော ပြည်နယ်များကို လျော်ကြေးပေးသည့်အနေဖြင့် ရည်ရွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်

အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်မှာ ပြည်နယ်အဆင့်တွင် ကြီးမားပြီး ဒေသန္တရအဆင့်တွင် ဘရာဇီးနှင့် ကနေဒါနိုင်ငံတို့နှင့်

နှိုင်းယှဉ်လျှင် အတော်အတန် သေးငယ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့အပြင် ဒေသန္တရအဆင့်တွင် အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်မှာ လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခုအတွင်း လျော့နည်းလာသည်ကို တွေ့ရပြီး ၎င်းမှာ ဆိုခဲ့ပါ ကာလအတွင်း ပြည်သူ့ကဏ္ဍ အသုံးစရိတ်တွင် ဒေသန္တရအစိုးရ၏ အသုံးစရိတ်ပါဝင်မှု လျော့နည်းလာသည့်အချက်နှင့် ကိုက်ညီသည်။ ဤသို့အားဖြင့် ဒေသန္တရအစိုးရများမှာ အသုံးစရိတ်ကဏ္ဍတွင်သာမက အခွန်ကဏ္ဍတွင်လည်း အရေးပါသော နေရာတွင် ရှိပြီး ပျမ်းမျှအားဖြင့် ဝင်ငွေအတော်များများမှာ ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရင်းမြစ်မှ ရရှိကြသောကြောင့် ဝင်ငွေနှင့် ပတ်သက်၍ အတော်အတန် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိကြသည်။

ပုံ ၅.၃။ အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်၊ ဆွစ်ဇာလန်။

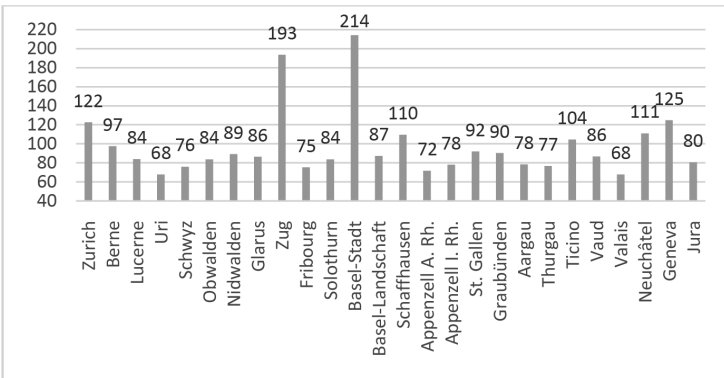

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ်မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

၅.၄။ ပြည်နယ်များအကြား ကွာဟမှုများ

အလွန်ချမ်းသာသော ပြည်နယ်များဖြစ်သည့် Zug နှင့် Basel-Stadt ပြည်နယ်နှစ်ခုမှအပ ကျန်ပြည်နယ်များအကြား အလျားလိုက် ဘေးတိုက် ကွာဟချက်များမှာ အတော်အတန် သေးငယ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ (ပုံ ၅.၄) ကနေဒါ၏ ပြည်နယ်များအကြား ကွာဟချက်နှင့် ပမာဏအားဖြင့် နှိုင်းယှဉ်နိုင်ပြီး အိန္ဒိယနှင့် မလေးရှားမှာထက် သေးငယ်သည်ကို တွေ့ရသည်။

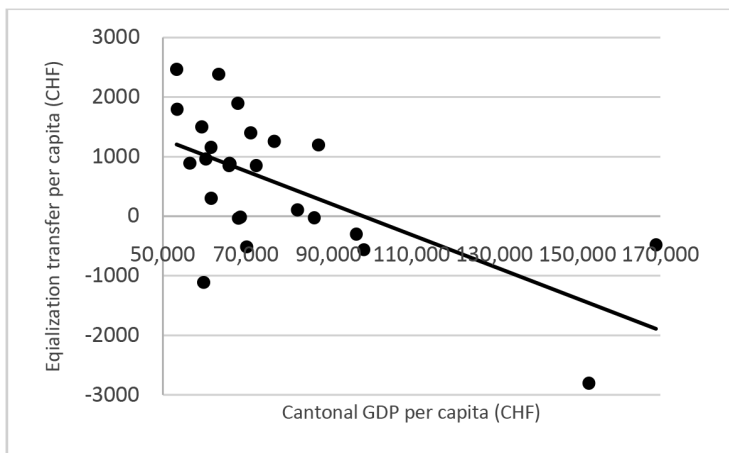
ပုံ ၅.၄။ ပြည်နယ်များ၏ တဦးချင်း GDP အား တနိုင်ငံလုံးပျမ်းမျှ၏ ရာခိုင်နှုန်းအဖြစ် တွက်ချက်ထားခြင်း၊ ၂၀၁၅ (ဆွစ်ဇာလန်)

အရင်းအမြစ်- ဆွစ်ဇာလန် ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုဌာနမှ အချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံ၍ ကိုယ်တိုင်တွက်ချက်မှု။

ဖက်ဒရယ်အစိုးရ လွှဲပြောင်းငွေ အများစုမှာ ပြည်နယ်များအကြား မျှတရေး ရည်မှန်းချက်ကို ဦးတည်၍ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲထားသောကြောင့် လွှဲပြောင်း ငွေစနစ်ကို ခြုံငုံကြည့်လျှင် မျှတစေသည့် အကျိုးဆက် အားကောင်းသည်ကို တွေ့ရသည်။ Zug နှင့် Basel-Stadt ပြည်နယ်နှစ်ခုကို ဖယ်ထုတ်ကြည့်လျှင် ပြည်နယ်များ၏ တဦးကျ ဂျီဒီပီနှင့် တဦးကျ လွှဲပြောင်းငွေ ရရှိမှုမှာ ပြောင်းပြန် ဆက်စပ်မှုရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ (ပုံ ၅.၅)

ပုံ ၅.၅။ ပြည်နယ်များသို့ လွှဲပြောင်းငွေများ၏ မျှတမှုဖြစ်စေခြင်း အကျိုး သက်ရောက်မှု၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ၂၀၁၅။

အရင်းအမြစ်- ဆွစ်ဇာလန် ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုဌာနမှ အချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံ၍ ကိုယ်တိုင်တွက်ချက်မှု။

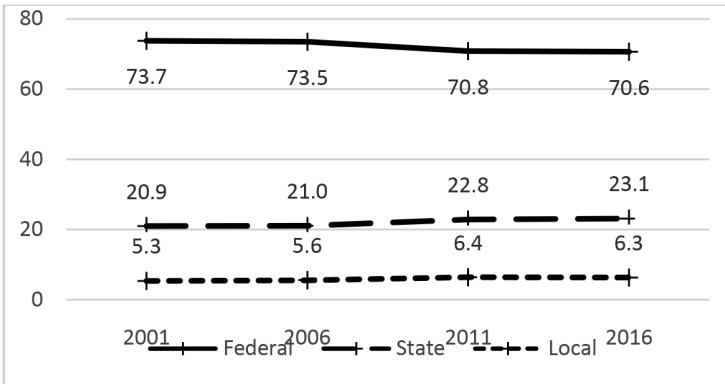
။opalw;vs

ဩစတြေးလျသည် ပြည်နယ် (၆) ခု၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ နယ်မြေ နှစ်ခုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ အောက်ပါ ဆွေးနွေးချက်များမှာ ပြည်နယ် များကိုသာ အလေးပေး ဆွေးနွေးထားပါသည်။ ဒေသန္တရ အစိုးရများမှာ ဩစတြေးလျတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအရ တည်ရှိခြင်းမဟုတ်ဘဲ ကနေဒါမှာ ကဲ့သို့ ပြည်နယ်အစိုးရများက ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပေးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ (Morris, 2007)

၆.၁။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း

ဘဏ္ဍာအခွန် ရှာဖွေမှုတွင် ဩစတြေးလျသည် ကနေဒါထက် ဗဟိုချုပ်ကိုင် မှုများ ပါသည်။ ပြည်နယ်အစိုးရများနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ ဝင်ငွေ အချိုးကို မြှင့်တင်ရန်အတွက် ၂၀၀၁ ခုနှစ်မှ စ၍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုအချို့ လျှော့ချခဲ့သော်လည်း လောလောဆယ်အားဖြင့် ဖက်ဒရယ်အစိုးရ အခွန် ဘဏ္ဍာမှာ အစိုးရအရပ်ရပ် စုစုပေါင်း အခွန်ဘဏ္ဍာ၏ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့် ရှိသည်။

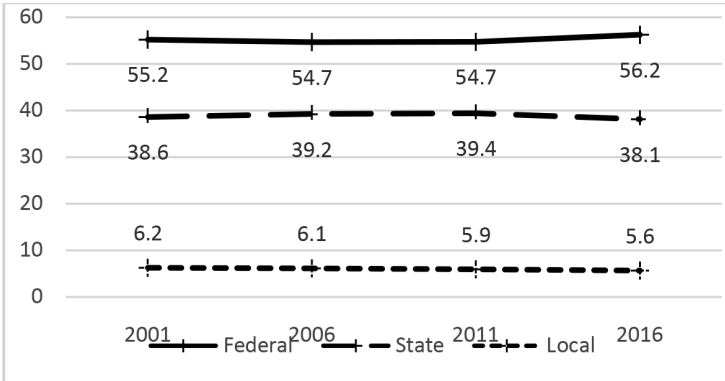
ပုံ ၆.၁။ သြစတြေးလျနိုင်ငံရှိ အစိုးရအရပ်ရပ် စုစုပေါင်းအခွန်ဘဏ္ဍာတွင် (အခြားအစိုးရများမှ လွှဲပြောင်းမှုမပါ) ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာ ပါဝင်မှုအချိုး (%)

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

အသုံးစရိတ်ဘက်တွင်လည်း သိသာထင်ရှားသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ရှိသည်။ တိုက်ရိုက် အသုံးစရိတ် အားလုံး၏ တဝက်ကျော်ကျော်မှာ ဖက်ဒရယ် အစိုးရက သုံးစွဲခြင်းဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ်တွင် ဒေသန္တရ အစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ်မှာ ၁၈ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ရှိသော ဘရာဇီး၊ ကနေဒါနှင့် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံတို့နှင့် မတူဘဲ သြစတြေးလျ တွင် ဒေသန္တရ အသုံးစရိတ်မှာ ၆ ရာခိုင်နှုန်းခန့်သာ ရှိသည်။ (ပုံ ၆.၂)

ပုံ ၆.၂။ ဩစတြေးလျနိုင်ငံရှိ အစိုးရအသုံးစရိတ်များတွင် တိုက်ရိုက် အသုံးစရိတ်များ ပါဝင်မှုအချိုး(%)

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

၆.၂။ အသုံးစရိတ်နှင့် ဘဏ္ဍာအခွန်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခွဲဝေမှုများ

ပြည်နယ်အစိုးရများမှာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ ပညာရေး၊ အိုးအိမ်၊ သယ်ယာပို့ဆောင်ရေးနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံ ကဲ့သို့ အရေးပါသည့် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး မူဝါဒများတွင် သီးသန့် လုပ်ပိုင်ခွင့် သို့မဟုတ် ပူးတွဲ လုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိကြသည်။ သို့သော် ဖက်ဒရယ် အစိုးရ အနေဖြင့် သယ်ယာပို့ဆောင်ရေး၊ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု၊ ဆောက်လုပ်ရေး၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံ စသော စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အရေးပါသော အချို့ ကဏ္ဍများတွင် ပူးတွဲတာဝန်ယူသည်။

ဇယား ၆.၁။ ဩစတြေးလျနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ကိုယ်ပိုင် အခွန်
ဘဏ္ဍာအရင်းအမြစ်နှင့် တိုက်ရိုက်အသုံးစရိတ်များ ပါဝင်မှု အချိုး

လုပ်ငန်း	ဥပဒေပြုတာဝန်	လုပ်ငန်းတာဝန် အမှန်တကယ်ခွဲဝေခြင်း
ကာကွယ်ရေး၊ နိုင်ငံခြားရေး၊ လူမှုဖူလုံ ရေး၊ အကောက်ခွန်၊ လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေး၊ စာတိုက်နှင့် ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းများ	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
စိုက်ပျိုးရေး၊သစ်တော၊ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း၊ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း၊ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း၊ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်
ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
အိမ်ရာနှင့်ရပ်ရွာ သန့်ရှင်းသာယာရေး၊ အပန်းဖြေမှုနှင့်ယဉ်ကျေးမှု	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် အခြေခံ အဆောက်အဦများ	ဖက်ဒရယ်၊ ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ	ဖက်ဒရယ်၊ ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ

Source: Morris (2007).

ကနေဒါနိုင်ငံနှင့်မတူ ဩစတြေးလျတွင် ပူးတွဲ အခွန်ကောက်ခံခြင်း အလွန်နည်းပါသည်။ ထို့ပြင် အခွန်အရင်းအမြစ်တစ်ခုကို တာဝန်ယူ လုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိသော အစိုးရအလွှာက အခွန်အရင်းအမြစ်သတ်မှတ်ခြင်း၊ အခွန်နှုန်းထား သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အခွန်ကောက်ခံခြင်းတို့ကိုပါ တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ခြင်းမှာ ကနေဒါ နှင့်မတူကွဲပြားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပြည်နယ်အစိုးရများအနေဖြင့် ကျယ် ပြန့်သော အဓိက အခွန်အရင်းအမြစ်များကို အခွန်ကောက်ခံပိုင်ခွင့် အာဏာ မရှိပါ။ သို့သော် မျှတရေးစနစ်အပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသော သတ္တုတူးဖော်ရေးကိုကား လုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။

ဇယား ၆.၂။ ဩစတြေးလျနိုင်ငံရှိ အခွန်ကောက်ခံခွင့် အာဏာအချို့ သတ်မှတ်ပုံ

ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်	ဒေသန္တရ
ဝင်ငွေခွန်	လုပ်ခလစာအခွန်	အသုံးပြုသူအခကြေးငွေ
အရောင်းခွန်	မြေယာခွန်	
ကုန်ပစ္စည်းနှင့်ဝန်ဆောင်မှုများအခွန်	ဘဏ္ဍာခွန်နှင့် အမြတ်ခွန်	
ယစ်မျိုးခွန်	မော်တော်ယာဉ်အခွန်	
စိုက်ပျိုးရေးယစ်မျိုးခွန်	သတ္တုတူးဖော်ရေး အခွန်ဘဏ္ဍာ	
နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်ရေး အခွန်		

Source: Morris (2007).

၆.၃။ အစိုးရအရပ်ရပ်ကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုများ

ဩစတြေးလျ၏ လွှဲပြောင်းငွေများတွင် သီးသန့် လွှဲပြောင်းငွေများရော အထွေထွေ လွှဲပြောင်းငွေများပါ ပါဝင်ပြီး အထွေထွေ လွှဲပြောင်းငွေ အများစုမှာ မျှတရေး ထောက်ပံ့ငွေများ ဖြစ်သည်။

သီးသန့် လွှဲပြောင်းငွေများ

ဖက်ဒရယ်အစိုးရသည် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုဖူလုံရေး၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် အိုးအိမ်ကဲ့သို့ တနိုင်ငံလုံးအဆင့် ဦးစားပေးကဏ္ဍများကို ဘဏ္ဍာရေး ထောက်ပံ့ရန် ရည်ရွယ်၍ ပြည်နယ်များသို့ လွှဲပြောင်းငွေများ ထောက်ပံ့သည် (Morris 2007)။ အဆိုပါ လွှဲပြောင်းငွေများတွင် သတ်မှတ်ချက်များ ထည့်သွင်းပြီး အထက်ဖော်ပြပါကဏ္ဍများတွင် ပြည်နယ်အစိုးရ အစီအစဉ်များအပေါ် ဖက်ဒရယ်အစိုးရအနေဖြင့် လွှဲပေးလေ့ရှိသည်။

အထွေထွေ လွှဲပြောင်းငွေများ

ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုအခွန် (goods and services tax) မှ ရသော ဝင်ငွေများကို ကန့်သတ်ချက်မဲ့ လွှဲပြောင်းငွေများအဖြစ် (unconditional grants) ပြည်နယ်များသို့လွှဲပေးသည်။ အဆိုပါ လွှဲပြောင်းငွေများမှ အချို့မှာ မျှတရေး လွှဲပြောင်းငွေများဖြစ်သည်။ ကနေဒါမှာကဲ့သို့ မျှတရေးစနစ်၏ ရည်မှန်းချက်မှာ ပြည်နယ်များအနေဖြင့် နှိုင်းယှဉ်နိုင်သော အခွန်နှုန်းထားဖြင့် တူညီသော ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးအပ်နိုင်ကြစေရန် ဖြစ်သည်။ ကနေဒါနှင့် ကွဲပြားသည်မှာ ပြည်နယ်များ၏ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းရည်ကို တွက်ချက်ရာတွင် ဘဏ္ဍာအခွန် ရှာဖွေနိုင်စွမ်းအပြင် အသုံးစရိတ် လိုအပ်ချက်ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။

မျှတရေးစနစ်အတွက် ရရှိနိုင်သော စုပေါင်းရန်ပုံငွေကို ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုအခွန်မှ ရသော ဝင်ငွေများက ဆုံးဖြတ်သည်။ ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုအခွန်မှရသော ဘဏ္ဍာအခွန်အချို့ကို ပြည်နယ်များအကြား တဦးကျ မျှတမှုပေါ် အခြေခံ၍ ပြည်နယ်များအကြား ခွဲဝေပြီး အချို့ကို တနိုင်ငံလုံးပျမ်းမျှနှင့် ယှဉ်၍တိုင်းတာသော ဘဏ္ဍာအခွန် ရှာဖွေ

နိုင်ငံစွမ်းနှင့် အသုံးစရိတ် လိုအပ်ချက်ပေါ် မူတည်သည့် မျှတရေး လွှဲပြောင်းငွေအဖြစ် လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ၂၀၁၂-၂၀၁၃ တွင် ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှု အခွန်မှရသော ဘဏ္ဍာငွေမှ လွှဲပြောင်းငွေများမှာ ဖက်ဒရယ်အစိုးရမှ ပြည်နယ်များသို့ လွှဲပြောင်းငွေ၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း ကျော်ကျော်ရှိပါသည် (Kirchner, 2013)။

အသုံးစရိတ် လိုအပ်ချက် အညွှန်းကိန်းများမှာ လူဦးရေ၊ လူဦးရေဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ၊ တဦးကျ ဝင်ငွေ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ အချိုး၊ ဝန်ဆောင်မှု ကုန်ကျစရိတ်အပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိသော ပထဝီဝင်ဆိုင်ရာ အချက်များ စသည်တို့ ပါဝင်သော ပြည်နယ်၏ သွင်ပြင် လက္ခဏာများ အပေါ် အခြေတည်သည် (Kirchner, 2013)။ အသုံးစရိတ် လိုအပ်ချက်များကို တွက်ချက်ရာတွင် ပြည်နယ်အစိုးရများ အနေဖြင့် ထိန်းချုပ်ရန် မလွယ်သော အကြောင်းခြင်းရာများကို အခြေခံတွက်ချက်ရန် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲထားပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာ ဝင်ငွေဘက်တွင်လည်း မျှတရေး လွှဲပြောင်းငွေများမှာ အမှန်တကယ် ရရှိသော ဘဏ္ဍာအခွန်ပေါ် အခြေခံခြင်း မဟုတ်ဘဲ ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာအခွန် ရှာဖွေနိုင်စွမ်းအပေါ် အခြေခံတွက်ချက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်များအကြား သယံဇာတများ အထူးအားဖြင့် တွင်းထွက် သယံဇာတများ ဖြန့်ကြက်တည်ရှိနေမှုကလည်း ဝင်ငွေရှာဖွေနိုင်စွမ်းကို အဆုံးအဖြတ်ပေးသော အရေးကြီး အကြောင်းခြင်းရာ တခုဖြစ်သည်။ ကနေဒါ မျှတရေးစနစ်တွင် သယံဇာတဝင်ငွေကို စီမံဆောင်ရွက်ပုံနှင့် မတူဘဲ ဩစတြေးလျ၏ မျှတရေးစနစ်မှာ သယံဇာတနှင့် ပတ်သက်သော ဘဏ္ဍာအခွန်ရှာဖွေနိုင်စွမ်းကို အပြည့်အဝ ထည့်သွင်းထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

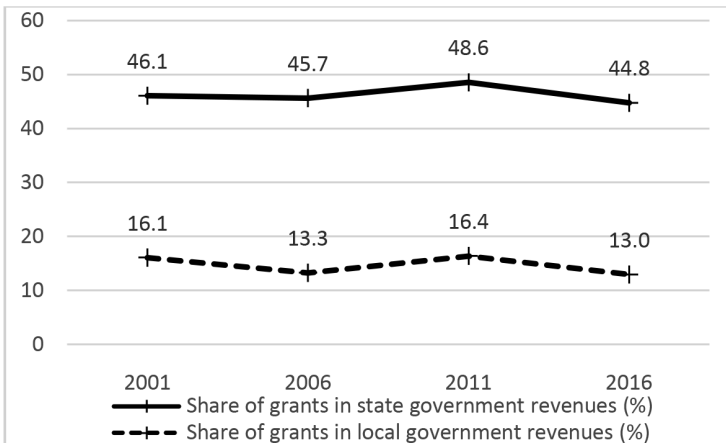
၂၀၁၄-၂၀၁၅ စာရင်းများအရ ပြည်နယ်များသို့ လွှဲပြောင်းပေးသော လွှဲပြောင်းငွေ အရပ်ရပ်၏ ၄၇ ရာခိုင်နှုန်းမှာ အထူးလွှဲပြောင်းငွေများ ဖြစ်ကြသည် (Commonwealth Grants Commission, Australia)။ ကနေဒါကဲ့သို့ မျှတရေး ဆောင်ရွက်ရမည်ဟူသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအရပင် ပေးအပ်ထားသည့် တာဝန်မျိုး ဩစတြေးလျတွင် မရှိပေ။ ဩစတြေးလျ၏ မျှတရေးစနစ်ကို ဓနသဟာယ ရန်ပုံငွေ ကော်မရှင် (Commonwealth

Grants Commission) က စီမံဆောင်ရွက်သည်။ အဆိုပါ ကော်မရှင်မှာ သီးခြား လွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီး ဖက်ဒရယ် အစိုးရရော ပြည်နယ်အစိုးရများဖြင့်ပါ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုအပေါ် အခြေခံ၍ လွှဲပြောင်း ငွေစနစ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး အကြံပြုချက်များ ပေးသည်။

အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်

ဘရာဇီး၊ ကနေဒါတို့နှင့် မတူဘဲ အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်မှာ ဒေသန္တရအဆင့်ထက် ပြည်နယ်အဆင့်တွင် များစွာ ကြီးမားသည်ကို တွေ့ရသည်။ (ပုံ ၆.၃)

ပုံ ၆.၃။ အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်၊
ဩစတြေးလျ။

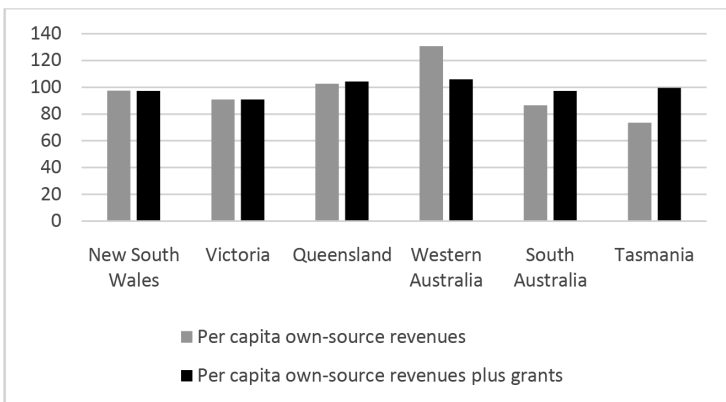

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

၆.၄။ ပြည်နယ်များအကြား ကွာဟချက်များ

ပုံ ၆. ၄ တွင် ဖက်ဒရယ် လွှဲပြောင်းငွေများ လက်မခံမီနှင့် လက်ခံပြီး ပြည်နယ်များ၏ တဦးကျ အခွန်ဘဏ္ဍာကို တနိုင်ငံလုံး ပျမ်းမျှဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။ ပြည်နယ်များအကြား ကိုယ်ပိုင်ရင်းမြစ်မှ ရငွေများ ကွာခြားချက်မှာ သေးငယ်ပြီး လွှဲပြောင်းငွေစနစ်မှာလည်း ပြည်နယ်များ၏ စုစုပေါင်း ဘဏ္ဍာအခွန် အပေါ်တွင် မျှတစေခြင်း အကျိုးသိသိသာသာ ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ အထူးသဖြင့် Western Australia, South Australia နှင့် Tasmania တို့၏ စုစုပေါင်း ဘဏ္ဍာအခွန်မှာ ၎င်းတို့ ကိုယ်ပိုင်ရင်းမြစ်ဝင်ငွေထက် တနိုင်ငံလုံး ပျမ်းမျှနှင့် ပိုမိုနီးစပ်သည်ကို တွေ့ရသည်။

ပုံ ၆.၄။ ပြည်နယ်များ၏ တဦးချင်း GDP အား တနိုင်ငံလုံးပျမ်းမျှ၏ ရာခိုင်နှုန်းအဖြစ် တွက်ချက်ထားခြင်း၊ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ (ဩစတြေးလျ)

အရင်းအမြစ်- ဩစတြေးလျ ဓနသဟာယ ရန်ပုံငွေကော်မရှင်မှ အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

*reD

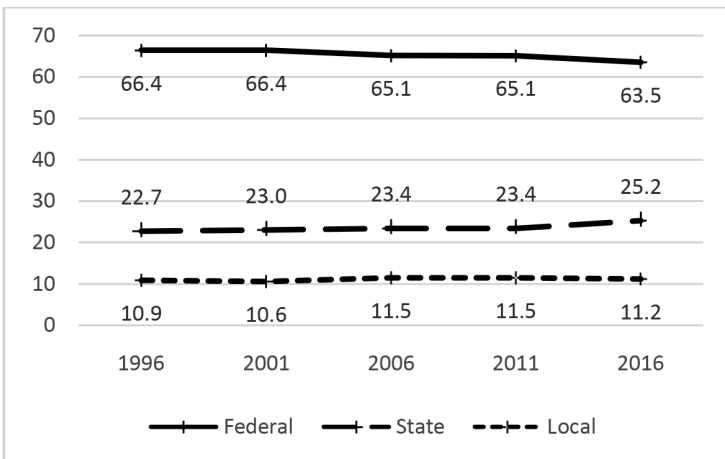
ဂျာမန် ဖက်ဒရေးရှင်းကို ပြည်နယ် (landers) (၁၆) ခုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ အစိုးရ အလွှာသုံးလွှာစလုံးတွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် အတော်အတန်ရှိကြသည်။ ဒေသန္တရ အစိုးရများမှာ ဖွဲ့စည်းပုံအရ တည်ရှိကြသော်လည်း ပြည်နယ်များ၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် အနည်းနှင့်အများ ရှိကြသည်။ သို့သော် ပြည်နယ်များအနေဖြင့် ဒေသန္တရအစိုးရများကို အမျိုးမျိုးသော ဒေသန္တရဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများတွင် တာဝန်ပေးအပ်ရန်နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် အချို့ ပေးအပ်ရန် ဖွဲ့စည်းပုံက သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားသည် (Feld and von Hagen, 2007)။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ဒေသန္တရအစိုးရများမှာ အတော်အတန် အားကောင်းကြပြီး အမှီအခို ကင်းကြသည်။ တပြိုင်တည်းမှာပင် ပြည်နယ်အစိုးရများမှာ ဒေသန္တရ အစိုးရမှ ပေးသော ဝန်ဆောင်မှုများကို ထိန်းညှိနိုင်ပြီး ၎င်းတို့၏ ငွေကြေး ချေးငှားမှုကို ထိန်းချုပ်ကန့်သတ်နိုင်သည်။ ဒေသန္တရအစိုးရများမှာ ဖက်ဒရယ်အစိုးရမှ ပေးအပ်သော တာဝန်များကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ် ပူးတွဲဆောင်ရွက်ရသော တာဝန်များလည်း ရှိသည်။ သို့သော် ဖက်ဒရယ်အစိုးရက ဥပဒေ မပြုသော ကိစ္စရပ်များတွင်သာ ပြည်နယ်အစိုးရများက ဥပဒေပြုပိုင်ခွင့် ရှိကြသည် (Feld and von Hagen, 2007)။ ဖက်ဒရယ်အစိုးရက ပြည်နယ်များနှင့် ပူးတွဲဆောင်ရွက်ရမည့် ကဏ္ဍများတွင် ဥပဒေပြုခြင်းအားဖြင့် ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်နယ်ပယ်

ကို ချဲ့ထွင်နိုင်သည်ဖြစ်ရာ ဤကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်များလည်း ရှိခဲ့သည်။ အချို့သော ဖက်ဒရယ်ဥပဒေများမှာ Bundesrat ဟုခေါ်သော အထက်လွှတ်တော်တွင် ပြည်နယ်များ၏ သဘောတူညီမှုကို လိုအပ်သော်လည်း အချို့ကဏ္ဍများတွင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရမှာ ပြည်နယ်များကို အတော်အတန် လွှမ်းမိုးလေ့ရှိသည်။ ခြုံ၍ဆိုရလျှင် ဂျာမန်ဖက်ဒရယ်စနစ်၏ လက္ခဏာမှာ အစိုးရအလွှာ အသီးသီးကြား အပြန်အလှန် မှီခိုမှုအားကောင်းခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် မူဝါဒချမှတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

၇.၁။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း

ဘဏ္ဍာအခွန် ရှာဖွေခြင်းမှာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အလွန်များပြီး ဖက်ဒရယ်အစိုးရမှာ အခွန်အရင်းအမြစ်အားလုံး၏ (၆၀) ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကျော်ကို ချုပ်ကိုင်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ (ပုံ-၇.၁) သို့သော် အဓိက အခွန်အချို့ကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ပြန်လည်မျှဝေရသည်။

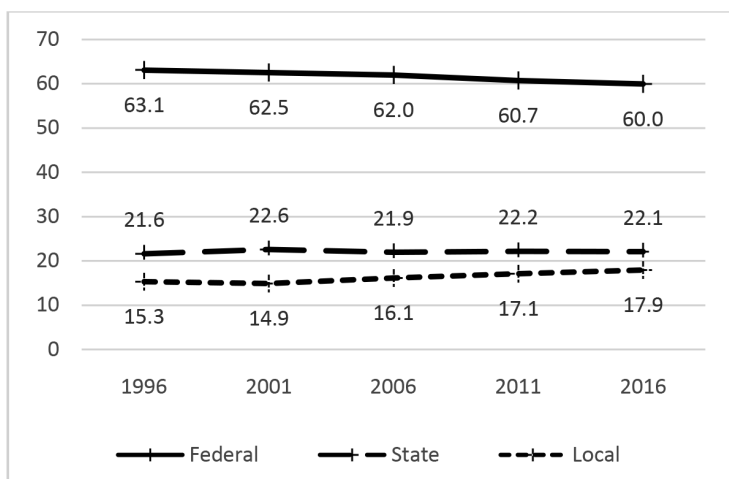
ဇယား ၇.၁။ ဂျာမနီနိုင်ငံရှိ အစိုးရအရပ်ရပ် စုစုပေါင်း အခွန်ဘဏ္ဍာတွင် (အခြားအစိုးရများမှ လွှဲပြောင်းမှုမပါ) ကိုယ်ပိုင်အခွန်ဘဏ္ဍာ ပါဝင်မှု အချိုး (%)

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ်မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

ကျယ်ပြန့်သော အခွန်ဘဏ္ဍာ မျှဝေခြင်းရှိပြီး အသုံးစရိတ်ကဏ္ဍတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်းအချို့ လုပ်ဆောင်ခဲ့သော်လည်း ဖက်ဒရယ် အစိုးရမှာ အသုံးစရိတ်ကဏ္ဍတွင် အဓိက လွှမ်းမိုးလျက်ရှိသည်။

ပုံ ၇.၂။ ဂျာမနီနိုင်ငံရှိ အစိုးရအသုံးစရိတ်စုစုပေါင်းတွင် တိုက်ရိုက်အသုံး စရိတ်များ ပါဝင်မှု အချိုး (%)

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

၇.၂။ အသုံးစရိတ်နှင့် ဘဏ္ဍာအခွန်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခွဲဝေမှုများ

အသုံးစရိတ်တာဝန် ခွဲဝေပုံကို ဇယား ၇.၁ တွင် တွေ့နိုင်သည်။ ပြည်နယ် အစိုးရများအနေဖြင့် ပညာရေး၊ တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဒေသစီမံကိန်းများတွင် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိကြပြီး ဖက်ဒရယ်အစိုးရ ၏ စည်းမျဉ်းများ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကိုလည်း လိုက်နာရသည်။ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး အပါအဝင် အခြားသော ကဏ္ဍ များတွင်လည်း ပူးတွဲတာဝန်ယူကြရပြီး လူမှုဖူလုံရေး အစီအစဉ်များကို

ဝန်ဆောင်မှုပေးရာတွင်လည်း ပါဝင်ကြသည်။ ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှု ပေးသော ကဏ္ဍတွင်လည်း အစိုးရအလွှာအားလုံး အတိုင်းအတာတခုအထိ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသည်။

အချို့သော သီးခြားကဏ္ဍများတွင်လည်း ဖက်ဒရယ် အစိုးရနှင့် ပြည်နယ် အစိုးရများအား တူညီသော တာဝန်ဝတ္တရားအချို့ကို ဖွဲ့စည်းပုံက ပေးအပ် ထားသည်။ ဥပမာအားဖြင့် တက္ကသိုလ် အဆောက်အဦများ ဆောက်လုပ် ခြင်း၊ သုတေသန ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ပညာရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ ဒေသ စီးပွားရေး တည်ဆောက်ပုံ တိုးတက်မြှင့်တင်ရေး စသည့်ကဏ္ဍများတွင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများက ကုန်ကျစရိတ်များကို အညီ အမျှ ကျခံကြရသည် (Feld and von Hagen, 2007)။

ဇယား ၇.၁။ ဂျာမနီနိုင်ငံရှိ ဥပဒေပြုရေးနှင့် အသုံးစရိတ်တာဝန်အချို့ ခွဲဝေမှု။

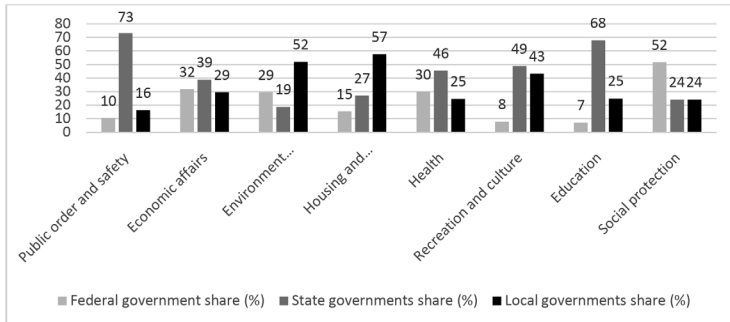
လုပ်ငန်း	ဥပဒေပြုတာဝန်	လုပ်ငန်းတာဝန် အမှန်တကယ်ခွဲဝေခြင်း
ကာကွယ်ရေး၊ နိုင်ငံခြားရေးရာ	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
နိုင်ငံသားဖြစ်မှု	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
အကောက်ခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
မီးရထားလမ်းနှင့် လေကြောင်းလမ်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
စာတိုက်နှင့် ဆက်သွယ် ရေးလုပ်ငန်း	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်

လုပ်ငန်း	ဥပဒေပြုတာဝန်	လုပ်ငန်းတာဝန် အမှန်တကယ်ခွဲဝေခြင်း
လူမှုဖူလုံရေး	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်
ကျန်းမာရေး	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်၊ ပြည်နယ်နှင့်ဒေသန္တရ
ဒေသဆိုင်ရာ စီးပွားရေးမူဝါဒ	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာမူဝါဒ	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
အမှိုက်	ဖက်ဒရယ်	ဒေသန္တရ
ရေပေးဝေမှု၊ မိလ္လာစနစ်	ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်	ဒေသန္တရ
တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
ယဉ်ကျေးမှု	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
ပညာရေး	ပြည်နယ်	ပြည်နယ်
ဒေသတွင်းလမ်းမများ	ဒေသန္တရ	ဒေသန္တရ
အားကစားနှင့် အပန်းဖြေမှု	ဒေသန္တရ	ဒေသန္တရ
ပြည်သူ့အိမ်ရာ	ဒေသန္တရ	ဒေသန္တရ

Source: Feld and von Hagen, 2007

အမှန်တကယ် သုံးစွဲသော အသုံးစရိတ်ကဏ္ဍများနှင့် လုပ်ငန်းတာဝန် အချို့ကို ပုံ ၇.၃ တွင် တွေ့နိုင်သည်။ ပြည်နယ်အသုံးစရိတ်မှာ အထူး အားဖြင့် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးနှင့် လုံခြုံရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ အပန်းဖြေခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ပညာရေးကဏ္ဍများတွင် အရေးပါသည်။ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည်မှာ စီးပွားရေးကိစ္စရပ်များတွင် အစိုးရအလွှာအသီးသီးက အရေးပါသော ကဏ္ဍတွင် ရှိနေသည့် အချက်ပင်ဖြစ်သည်။

ပုံ ၇.၃။ ဂျာမနီနိုင်ငံရှိ အစိုးရအလွှာများ၏ လုပ်ငန်းအချို့တွင် အသုံးစရိတ်များ ပါဝင်မှု အချိုး၊ ၂၀၁၅

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ်မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

အခွန်ကောက်ခံပိုင်ခွင့် အာဏာများ ခွဲဝေထားပုံကို ဇယား ၇.၂ တွင် တွေ့နိုင်သည်။ တဦးချင်းဝင်ငွေခွန်၊ ကော်ပိုရိတ် ဝင်ငွေခွန်နှင့် ထပ်တိုးတန်ဖိုးခွန် (value-added tax) များမှာ ပြည်လည်မျှဝေရသည့် အခွန်များ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းအခွန်များမှ ရရှိသော ဘဏ္ဍာငွေကို အစိုးရအလွှာ သုံးရပ်အကြားတွင် ဖွဲ့စည်းပုံက သတ်မှတ်ထားသော အချိုးအတိုင်း ခွဲဝေကြရသည်။ ဒေသန္တရ အစိုးရများမှာ တဦးကျ ဝင်ငွေခွန်၏ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ထပ်တိုးတန်ဖိုးခွန်၏ ၂ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကိုသာ လက်ခံရရှိကြသည်။ ကော်ပိုရိတ်ဝင်ငွေခွန် အဝင်အပါ ကျန်သော အခွန်ဘဏ္ဍာများကို

ဖက်ဒရယ်အစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအကြား ညီတူညီမျှ နီးနီး ခွဲဝေကြသည်။ ပြည်နယ်များအကြား တဦးချင်း ဝင်ငွေခွန်နှင့် ကော်ပိုရိတ် ဝင်ငွေခွန်များမှ အခွန်ဘဏ္ဍာများ ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းသည် အခွန်ထွက် ပြည်နယ်ကို မူတည်၍ ခွဲဝေသည့် စနစ် (derivation principle) ကို အခြေခံသည်။ တနည်းအားဖြင့် ပြည်နယ်တခုချင်းစီသည် ၎င်းပြည်နယ် အတွင်း ကောက်ခံရရှိသော အခွန်ဘဏ္ဍာမှ ဝေစုကို ရရှိကြသည်။ သို့သော် ထပ်တိုးတန်ဖိုးခွန်မှ ရရှိသော အခွန်ဘဏ္ဍာကို ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းသည် အခွန်ထွက်ပြည်နယ်ကို မူတည်၍ ခွဲဝေသည့် စနစ်ကို အခြေခံခြင်း မဟုတ်ဘဲ မျှတရေးမူအရ ပြန်လည်ခွဲဝေသည့်ဘက်ကို ရည်ရွယ်သည်။

အထက်ပါ အခွန်သုံးမျိုးနှင့်ပတ်သက်၍ မူဝါဒချမှတ်ခြင်းသည် ဖက်ဒရယ်-ပြည်နယ် ပူးတွဲဆောင်ရွက်ရခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါ အခွန် သုံးမျိုးမှာ အခွန်ဘဏ္ဍာ အများဆုံး ရှာဖွေပေးနိုင်သော အခွန်များဖြစ်ရာ ဖက်ဒရယ် အစိုးရကော ပြည်နယ်အစိုးရပါ ၎င်းတို့၏ အခွန်ဘဏ္ဍာ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ် ပိုင်ခွင့်မှာ အကန့်အသတ်ခံရသလိုဖြစ်နေပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အခွန် မူဝါဒ အပြောင်းအလဲလုပ်မည်ဆိုလျှင် ဖက်ဒရယ် အစိုးရရော ပြည်နယ် အစိုးရပါ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် သဘောတူရန် လိုအပ်ပြီး ထိုကဲ့သို့ လိုအပ်ခြင်းက မူဝါဒ ပြုလွယ်ပြင်လွယ်ရှိမှုကို အတိုင်းအတာတခုအားဖြင့် ကန့်သတ်ထား ပါသည်။ အခြားတဖက်တွင်လည်း ထိုကဲ့သို့ လိုအပ်ခြင်းက စီးပွားရေး စွမ်းဆောင်ရည်အတွက် အရေးပါသော အခွန်မူဝါဒ ဟန်ချက်ညီခြင်း မြင့်မားစေရန် အာမခံပေးနိုင်သည်။

ဇယား ၇.၂။ ဂျာမနီနိုင်ငံရှိ အခွန်ကောက်ခံခွင့် အာဏာအချို့သတ်မှတ်ပုံ

	အခွန် အရင်းအမြစ်	အခွန်နှုန်း	ကောက်ခံခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း
တဦးချင်း ဝင်ငွေခွန်	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ပြည်နယ်
ကော်ပိုရိတ် ဝင်ငွေခွန်	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ပြည်နယ်
ထပ်တိုး တန်ဖိုးခွန်	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ပြည်နယ်
ဓာတ်သတ္တု ရေနံအခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
ဆေးရွက်ကြီး၊ အရက်၊ ဝိုင်နှင့် ကော်ဖီခွန်များ	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
ဝင်ငွေခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
ကြားခံ ကုန်ပစ္စည်းခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်
အာမခံအခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်
လျှပ်စစ်မီးအခွန်	ဖက်ဒရယ်	ဖက်ဒရယ်	ပြည်နယ်
ပစ္စည်းခွန်	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ပြည်နယ်

	အခွန် အရင်းအမြစ်	အခွန်နှုန်း	ကောက်ခံခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း
အမွေခွန်	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ပြည်နယ်
အိမ်ခြံမြေ ရောင်းဝယ်ခွန်	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ပြည်နယ်
မော်တော်ယာဉ် အခွန်	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ပြည်နယ်
စီးပွားရေးအခွန်	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ဒေသန္တရ	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ
အိမ်ခြံမြေအခွန်	ဖက်ဒရယ်- ပြည်နယ်ပူးတွဲ	ဒေသန္တရ	ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရ

Source: Feld and von Hagen (2007).

၇.၃။ အစိုးရအရပ်ရပ်ကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုများ

လက်ရှိတွင် မျှတရေး (equalization) ကို အဓိကအားဖြင့် အစိတ်အပိုင်း သုံးခုဖြင့် ဆောင်ရွက်ကြသည်။ ပထမဦးစွာ ထပ်တိုးတန်ဖိုးခွန်မှ ရသော အခွန်ဘဏ္ဍာကို ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းသည် မျှတစေသည့် အကျိုး အားကောင်းသည်ကို တွေ့ရသည်။ ၎င်းအခွန်ဘဏ္ဍာများမှ လေးပုံ သုံးပုံ (၇၅ ရာခိုင်နှုန်း) ကို တဦးချင်း မျှတမှု (equal per capita) အပေါ် အခြေတည်၍ ခွဲဝေပြီး ကျန် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ဆင်းရဲသော ပြည်နယ်များ ၏ အခွန်ဘဏ္ဍာကို မြှင့်တင်ရန် ရည်ရွယ်၍ ခွဲဝေသည်။ ဒုတိယပုံစံမှာ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည် ကွာဟမှုကို လျော့နည်းစေရန် ဖြစ်သည်။ (ပျမ်းမျှ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းရည် အောက်ရှိသော ပြည်နယ်များနှင့် ပျမ်းမျှ အထက်ရှိသော ပြည်နယ်များအကြားတွင် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက် ရှိပါ

သည်။) အလျားလိုက် ဘေးတိုက် မျှတရေး လွှဲပြောင်းငွေများမှာ ချမ်းသာသော ပြည်နယ်များမှ ဆင်းရဲသော ပြည်နယ်များသို့ တိုက်ရိုက်လွှဲပြောင်းခြင်း ဖြစ်ပြီး ကန့်သတ်ချက်မဲ့ အထွေထွေလွှဲပြောင်းငွေများ ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံး ပုံစံမှာ ဆင်းရဲသော ပြည်နယ်များသို့ ဖက်ဒရယ်အစိုးရမှ ထောက်ပံ့သော ထပ်တိုးမျှတရေး ထောက်ပံ့ငွေများ ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ ထောက်ပံ့ငွေများမှာ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် (သက်မှတ်ချက်နှင့်) သီးသန့် လွှဲပြောင်းငွေများဖြစ်ပြီး ဥပမာအားဖြင့် ပြည်နယ်များက အခြေခံ အဆောက်အအုံ ဆောက်လုပ်ရာတွင် သုံးစွဲရမည်ဟူသည့် လိုအပ်ချက် မျိုးဖြစ်သည်။

အထက်ပါ မျှတရေးစနစ်၏ ပုံစံမျိုးစုံသည် ပြည်နယ်အားလုံး၏ ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းရည်ကို တနိုင်ငံလုံး ပျမ်းမျှအဆင့်သို့ ရောက်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးသည်။ ဤမျှတရေးစနစ်သည် ပြည်နယ်များ၏ အခွန် အရင်းအမြစ်များ တစုံတရာ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု ကြုံရလျှင် ပြည်နယ်များကို အကြွင်းမဲ့ ကာကွယ်ပေးထားသည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ဒေသန္တရ အဆင့်တွင်လည်း ပြည်နယ်အစိုးရများမှ ဒေသန္တရအစိုးရများကို လွှဲပြောင်းပေးသော လွှဲပြောင်းငွေများမှတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်သော မျှတရေးစနစ် ရှိပါသည်။

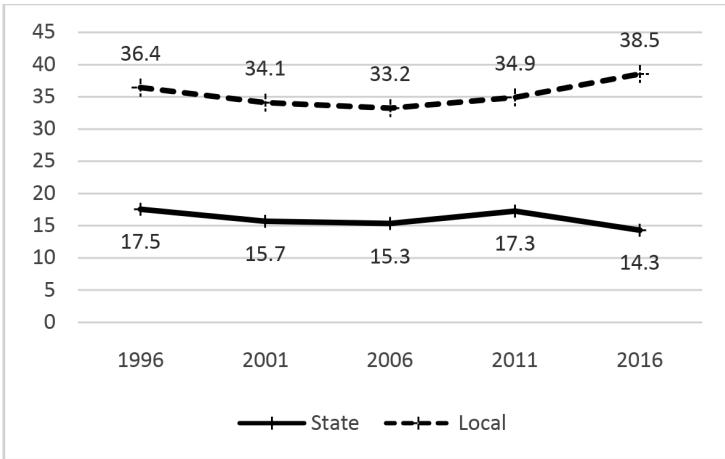
မျှတရေးစနစ်ကို အကြီးအကျယ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း တစ်ခုမှာ ၂၀၂၀ တွင် စတင်အသက်ဝင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းတွင် ပါဝင်သော အဓိကအစိတ်အပိုင်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ပထမတစ်ခုမှာ ထပ်တိုးတန်ဖိုးခွန် (VAT) မှ ရရှိသော အခွန်ဘဏ္ဍာများကို ခွဲဝေခြင်းမှာ ပြည်နယ်တခုချင်းစီ၏ လူဦးရေပေါ်တွင် လုံးလုံးလျားလျား မူတည်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်နယ်တခုချင်းစီ ရရှိသော ထပ်တိုးတန်ဖိုးခွန်မှ အခွန်ဘဏ္ဍာမှာ ပြည်နယ် လူဦးရေနှင့် တိုက်ရိုက် အချိုးကျမည်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိအစီအမံနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ၎င်းအပြောင်းအလဲမှာ အခွန်ဘဏ္ဍာ မျှဝေခြင်း သက်ရောက်မှုကို အားနည်းစေမည်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအပြောင်းအလဲမှာ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည် ပျမ်းမျှ အထက်နှင့် ပျမ်းမျှအောက် ပြည်နယ်များအကြား အလျားလိုက် ဘေးတိုက် ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုများကို လုံးဝပယ်ဖျက်မည် ဖြစ်သည်။ တတိယ အပြောင်းအလဲမှာ

ဖက်ဒရယ်မှ ဖြည့်စွက်ငွေ ဂရန်များကို တိုးချဲ့မည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းဂရန်များ မှာ လက်ရှိတွင် အားနည်းသော ပြည်နယ်များ၏ ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင် ရည်ကို တနိုင်ငံလုံးပျမ်းမျှ၏ ၉၉.၅ ရာခိုင်နှုန်းသို့ ရောက်ရှိစေရန် မြှင့်တင် ပေးသည်။ ၎င်းမျှတရေး စံသတ်မှတ်ချက်ကို ၉၉.၇၅ ရာခိုင်နှုန်းသို့ မြှင့်တင်မည် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ပို၍ အရေးကြီးသည်မှာ ထပ်တိုးတန်ဖိုးခွန် ခွဲဝေခြင်း ဖော်မြူလာနှင့် အလျားလိုက် ဘေးတိုက် မျှတရေးဂရန်များ ပယ်ဖျက်ခြင်းကြောင့် ဖက်ဒရယ် ဖြည့်စွက်ငွေ ဂရန်များ ပို၍ တိုးမြင့်လာ မည်ဖြစ်သည်။ ဖြည့်စွက်ငွေဂရန်များကို လက်ရှိတွင် ထပ်တိုးတန်ဖိုးခွန် များနှင့် အလျားလိုက် ဘေးတိုက် မျှတရေး လွှဲပြောင်းငွေများ အပါအဝင် ပြည်နယ်များ၏ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည်ကို မူတည်၍ တွက်ချက်သည်။ ထပ်တိုး တန်ဖိုးခွန်များ ခွဲဝေခြင်း ဖော်မြူလာကို ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် အလျားလိုက် ဘေးတိုက် လွှဲပြောင်းမှုများကို ပယ်ဖျက်ခြင်းဖြင့် ဖြည့်စွက် ငွေ ဂရန်များကို မှီခိုနေသည့် ပြည်နယ်များ အကြား ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင် ရည် ကွာခြားချက်များ တိုးမြင့်လာမည် ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးတချက်မှာ ပြည်နယ်များ၏ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည်ကို တွက်ချက်ရာတွင် လက်ရှိ တွင် မြူနီစီပယ်များ၏ ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည် ၆၄ ရာခိုင်နှုန်းကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်ပြီး နောင်တွင် ၎င်းကို ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းထိ ထည့်သွင်း တွက်ချက်မည်ဖြစ်သည်။

အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်

အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်ကို ပုံ ၇.၄ တွင် ပြထားပါသည်။ အခြား ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းစာလျှင် ပြည်နယ် အဆင့် ဘဏ္ဍာရေး လိုအပ်ချက်မှာ သေးငယ်ပါသည်။ သို့သော် မှတ်သား ရန် အရေးကြီးသော အချက်မှာ အရေးပါသော ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာအခွန် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုကို ပြည်နယ်များ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ထိန်းချုပ်ခွင့် မရှိသော ဖက်ဒရယ်အစိုးရနှင့် ပူးတွဲစီမံရသည့် အခွန်များမှသာ ရရှိသည်ဆိုသည့် အချက်ပင် ဖြစ်သည်။

ပုံ ၇.၄။ အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် ဘဏ္ဍာရေး ကွာဟချက်၊ ဂျာမနီ။

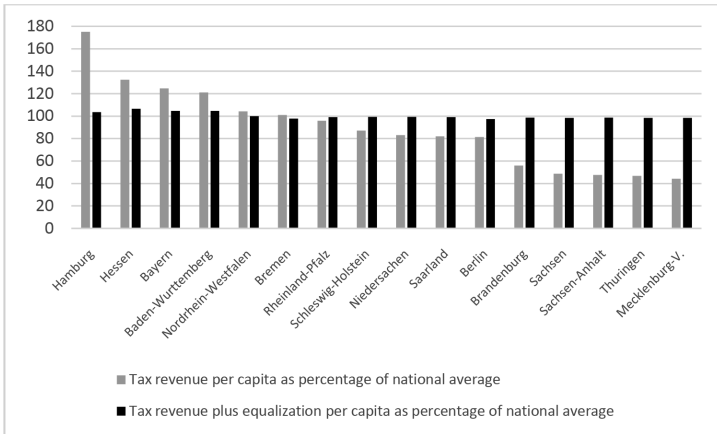

အရင်းအမြစ်- IMF အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်း အချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်မှု။

၇.၅။ ပြည်နယ်များအကြား ကွာဟချက်များ

ပုံ ၇.၅ မှာ ပြည်နယ်များအကြား မျှတရေး လွှဲပြောင်းငွေ လက်ခံ မရယူမီနှင့် လက်ခံရယူပြီး ကွာဟချက်များကို တွေ့နိုင်သည်။ မျှတရေး လွှဲပြောင်းငွေ လက်ခံမရယူမီက ပြည်နယ်များအကြား ကွာဟချက်မှာ ကြီးမားသော်လည်း မျှတရေး လွှဲပြောင်းငွေ လက်ခံရယူပြီးသောအခါ မရှိတော့သလောက် လျော့ကျသွားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပြည်နယ်အားလုံး ၏ တဦးကျ အခွန်ဘဏ္ဍာရငွေနှင့် တဦးကျ မျှတရေး လွှဲပြောင်းငွေ ရရှိမှု နှစ်ခုပေါင်းမှာ တူညီလူနီး ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

ပုံ ၇.၅။ ဂျာမနီနိုင်ငံရှိ မျှတရေးလွှဲပြောင်းငွေ မလက်ခံမီ၊ လက်ခံပြီး ပြည်နယ်များ၏ တဦးကျ ဘဏ္ဍာငွေ ပါဝင်မှု အချိုး၊ ၂၀၁၀

Source: Data taken from Blankart (2013)

၂၀၂၀ တွင် အသက်ဝင်မည့် ဘဏ္ဍာရေးအစီအမံ အပြောင်းအလဲများ သည် ပျမ်းမျှအထက် စွမ်းဆောင်ရည်ရှိသော ပြည်နယ်များနှင့် ပျမ်းမျှ အောက် စွမ်းဆောင်ရည်ရှိသော ပြည်နယ်များအကြား ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းရေးစနစ်၏ မျှတရေး စွမ်းဆောင်ရည်အပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိမည်ဖြစ်သည်။ ဖက်ဒရယ် ဖြည့်စွက်ငွေငရန်များ တိုးချဲ့ပေးအပ်ခြင်းဖြင့် ပျမ်းမျှအောက်ရောက် ပြည်နယ်များ၏ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည်ကို တနိုင်ငံလုံး ပျမ်းမျှသို့ ဆက်လက်ဆွဲတင်နိုင်ကောင်း ဆွဲတင်နိုင်မည်ဖြစ် သော်လည်း အလျားလိုက် ဘေးတိုက် ဘဏ္ဍာငွေကြေး လွှဲပြောင်းမှုကို ပယ်ဖျက်လိုက်ခြင်းကြောင့် ပျမ်းမျှအထက် ပြည်နယ်များ၏ ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည်များကို လျော့ကျစေတော့မည် မဟုတ်ပေ။ နောက်ဆုံးတွင် ၎င်းအပြောင်းအလဲများ အသက်ဝင်သည်မှစ၍ မျှတရေးဖော်ဆောင်ခြင်း ကို အထက်အောက် ဒေါင်လိုက် လွှဲပြောင်းခြင်းများဖြင့်သာ ဆောင်ရွက် တော့မည်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိစနစ်က ပေးအပ်နေသည့် မျှတရေးစံသတ်မှတ် ချက်မျိုး ရရှိရန် ဗဟိုအစိုးရမှ ပို၍ ကျခံသုံးစွဲတော့မည် ဖြစ်ပါသည်။

နောက်ထပ်ဖတ်ရန်အညွှန်း

Anderson, G.(2008), *Federalism: An Introduction*, Oxford University Press, 85 pages.

Anderson, G.(2010), *Fiscal Federalism: A Comparative Introduction*, Oxford University Press, 96 pages.

Bessard, P.(2013), “Switzerland’s Reformed Fiscal Equalization System”, in *Federalism and Fiscal Transfers*, J.Clemens and N.Veldhuis (eds.), Fraser Institute.

Blankart, C.(2013), “Federal Transfer Programs in Germany”, in *Federalism and Fiscal Transfers*, J.Clemens and N.Veldhuis (eds.). Fraser Institute.

Boadway, R.(2007a), ‘Grants in a Federal Economy: A Conceptual Perspective’, in *Intergovernmental Fiscal Transfers: Principles and Practice*, in R.Boadway and A.Shah (eds.), The World Bank, Washington, DC.

Boadway, R.(2007b), “Canada”, in *The Practice of Fiscal Federalism: Comparative Perspectives*, Anwar Shah (ed.), Forum of Federations, McGill-Queen’s University Press.

Boadway, R., S. Coulombe and J.F.Tremblay (2015), “The Dutch Disease and the Canadian Economy: Challenges for Policy-Makers”, in *Thinking Outside the Box*, edited by Banting, K., R. Chaykowski and S.Lehrer, McGill-Queen’s University Press, pp 31-65.

Boadway, R. and A. Shah (2009), *Fiscal Federalism: Principles and Practice of Multiorder Governance*, Cambridge University Press, 620 pages.

Department of Finance Canada (2017), *Fiscal Reference Tables*, Ottawa.

Feld, L. and J. von Hagen (2007), "Federal Republic of Germany", in *The Practice of Fiscal Federalism: Comparative Perspectives*, Anwar Shah (ed.), Forum of Federations, McGill-Queen's University Press.

Fourteenth Finance Commission (2014), *Report of the Fourteenth Finance Commission*, New Delhi.

Ghani, J.A. (2014), *Market-Preserving Federalism: Implications for Malaysia*, Ph.D thesis, Victoria University, Melbourne, Australia.

Jalil, A.Z. and N.A. Karim (2009), "Understanding Malaysian State Governments Fiscal Behavior: The Role of Intergovernmental Transfers", Universiti Utara Malaysia.

Kirchgassner, G. (2007), "Swiss Confederation", in *The Practice of Fiscal Federalism: Comparative Perspectives*, Anwar Shah (ed.), Forum of Federations, McGill-Queen's University Press.

Kirchner, S. (2013), "Lessons from the Australian Experience", in *Federalism and Fiscal Transfers*, J. Clemens and N. Veldhuis (eds.), Faster Institute.

Morris, A. (2007), "Commonwealth of Australia", in *The Practice of Fiscal Federalism: Comparative Perspectives*, Anwar Shah (ed.), Forum of Federations, McGill-Queen's University Press.

Nambiar, S.(2007), “Malaysia”, in *The Practice of Fiscal Federalism: Comparative Perspectives*, Anwar Shah (ed.), Forum of Federations, McGill-Queen’s University Press.

Rao, G.(2007), “Republic of India”, in *The Practice of Fiscal Federalism: Comparative Perspectives*, Anwar Shah (ed.), Forum of Federations, McGill-Queen’s University Press.

Rao, G.(2017), “Central Transfers to States in India: Rewarding Performance while Ensuring Equity”, National Institute of Public Finance and Policy, New Delhi.

Rao, G.(2018), “The Effects of Central-Government Transfers to States in India”, in *Fiscal Decentralization and Inclusive Growth*, OECD.

Rezende, F.(2007), “Federal Republic of Brazil”, in *The Practice of Fiscal Federalism: Comparative Perspectives*, Anwar Shah (ed.), Forum of Federations, McGill-Queen’s University Press.

